

Δ11	ΕΝΤΥΠΟ ΑΠΟΨΕΩΝ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΜΕΝΟΥ ΚΟΙΝΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΕΡΓΟΥ Η΄ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΣ Α ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ
-----	--

ΠΡΟΣ: <u>1. ΔΙΠΑ / ΥΠΕΝ</u> <u>Τμήμα Β΄</u>	Ημερομηνία: Αρ. Πρωτοκόλλου (Εξερχομένου): Αρ. Πρωτοκόλλου (Εισερχομένου): Περιβαλλοντική Ταυτότητα (ΠΕΤ) έργου ή δραστηριότητας: ΠΕΤ 2202728313 <i>(συμπληρώνεται από την αρμόδια περιβαλλοντική αρχή)</i>
--	---

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΦΥΣΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκφράζει τις προσωπικές του απόψεις)</i>	
1.1 ΟΝΟΜΑ:	
1.2 ΕΠΩΝΥΜΟ:	
1.3 ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ:	
1.4 Α.Δ. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:	
1.5 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ	
ΟΔΟΣ:	ΑΡΙΘΜΟΣ:
ΠΕΡΙΟΧΗ:	
Τ.Κ.:	
1.6 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	
1.7 FAX:	
1.8 EMAIL:	

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΡΟΣΩΠΟΥ <i>(συμπληρώνεται αν ο υπογράφων το έντυπο εκπροσωπεί κάποιον φορέα)</i>		
2.1 ΕΠΩΝΥΜΙΑ:		
2.2 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:	2.3 ΠΕΡΙΟΧΗ:	2.4 Τ.Κ.:
2.5 ΤΗΛΕΦΩΝΟ:	2.6 FAX:	2.7 EMAIL:

3. ΤΙΤΛΟΣ ΕΡΓΟΥ Ή ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΙΟΛΙΚΟ ΠΑΡΚΟ ΙΣΧΥΟΣ 48,3 MW ΣΤΗ ΘΕΣΗ "ΤΣΟΥΜΑ - ΧΙΟΝΙ - ΣΤΕΚΟΣ" ΤΩΝ ΔΗΜΩΝ ΣΙΚΥΩΝΙΩΝ & ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ - ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΟΡΙΝΘΙΑΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ -- ΠΕΤ 2202728313

4. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΧΟΛΙΩΝ-ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ

Το έργο, όπως περιγράφεται στην ΜΠΕ και στην ΕΟΑ χωροθετείται κυρίως στην κορυφογραμμή της Μικρής Ζήρειας (δύο όμορα πολύγωνα για την εγκατάσταση των Α/Γ) και στις νότιες πλαγιές του βουνού (κατασκευή οδοποιίας πρόσβασης).

Το έργο εμπίπτει εντός των κατωτέρω υπό 1 – 4 περιοχών και επί του κατωτέρω Υπόγειου Υδατικού Συστήματος:

1. Της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα»
2. Της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530006 «Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια)»
3. Της Σημαντικής Περιοχής για τα Πουλιά (ΣΠΠ) GR116 «Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια)»
4. Της Αδιατάρακτης Φυσικής Περιοχής - Περιοχής Ανευ Δρόμων (ΑΦΠ - ΠΑΔ) RA_1_10_014 «RA014 (Mun. Sikyona, Xylokastro-Evrostina)»
5. Του Υπόγειου Υδατικού Συστήματος (ΥΥΣ) «Σύστημα Ζήρειας» με κωδικό EL0200220 που είναι ενταγμένο στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών ως Υδατικό Σύστημα για ανθρώπινη κατανάλωση με κωδικό EL0200220A7 του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).

Επίσης, το υπό αξιολόγηση έργο βρίσκεται 4 χλμ Βόρεια:

1. Της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης (ΕΖΔ) GR2530002 ΛΙΜΝΗ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ
2. Της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530002 ΛΙΜΝΗ ΣΤΥΜΦΑΛΙΑ
3. Του Καταφυγίου Άγριας Ζωής (ΚΑΖ) K807 Λίμνη Στυμφαλία - Απέλεβρο ορος (Δήμου Στυμφαλίας Κορινθίας και Κοινότητας Αλέας Αργολίδας).

Ζητούμε την απόρριψη της Μ.Π.Ε. και της Ε.Ο.Α. και την μη αδειοδότηση του ανωτέρω έργου για τους κατωτέρω αναλυτικά αναφερόμενους λόγους:

1. Μεθοδολογικά σφάλματα και ελλείψεις περιεχόμενο της Ειδικής Οικολογικής Αξιολόγησης – Μη τήρηση των ελάχιστων προδιαγραφών εκπόνησης αυτής - Υποτίμηση των επιπτώσεων και πρόταση ακατάλληλων μέτρων μετριασμού.

1.1. Η συνυποβληθείσα Ε.Ο.Α. βρίθκει **μεθοδολογικών σφαλμάτων και ελλείψεων** που καθιστούν πλήρως αναξιόπιστα και αυθαίρετα τα εξαγόμενα από αυτήν συμπεράσματα, ενώ είναι αδύνατο βάσει αυτής να αποκλειστεί ότι το έργο δεν θα παραβιάσει την ακεραιότητα των οικείων προστατευόμενων περιοχών (ΕΖΔ GR2530001, ΖΕΠ GR2530006, ΣΠΠ GR116). Συγκεκριμένα:

1.1.1. Δεν τηρήθηκαν οι ελάχιστες προδιαγραφές διενέργειας της εργασίας/μελέτης πεδίου ως προς το **χρονικό διάστημα** και την **χρονική διάρκεια** εργασιών πεδίου.

A. Ενδεικτικά, αναφέρουμε ότι **για το πλέον σημαντικό είδος χλωρίδας** της περιοχής μελέτης (***Globularia stygia***, ενδημικό της Πελοποννήσου, ευάλωτο (VU) σύμφωνα με την IUCN, περιλαμβανόμενο στο Παράρτημα I της οδηγίας 92/43), οι μελετητές της Ε.Ο.Α. αναφέρουν (σελ. 87) ότι «*Στην περιοχή δεν καταγράφηκε το μοναδικό χλωριδικό είδος του ΤΕΔ *Globularia stygia*, το οποίο αποτελεί ενδημικό της Πελοποννήσου και ευάλωτο (VU) είδος σύμφωνα με την IUCN. ..Ωστόσο, οι δειγματοληψίες πραγματοποιήθηκαν εκτός περιόδου άνθισης του είδους...*».

Βάσει της ΥΑ 1702205/20.10.2014 απαιτούνται κατ' ελάχιστο ως προς το χρονικό διάστημα εργασιών πεδίου αυτές να καλύπτουν τις οικολογικές απαιτήσεις **χρονικού διαστήματος ενός ετήσιου κύκλου** για κάθε είδος και τύπο οικοτόπου, γεγονός το οποίο προδήλως δεν τηρείται στην συγκεκριμένη Ε.Ο.Α.

Λαμβανομένου περαιτέρω υπόψη ότι το ανωτέρω είδος χλωρίδας έχει περίοδο άνθισης το καλοκαίρι (μήνες Ιούνιος και Ιούλιος, σελ. 111 ΕΟΑ), και της περιοχής χωροθέτησης του έργου (ορεινή – αλπική ζώνη 930 m. έως 2070 m.), προκύπτει ότι εν γένει η μελέτη είναι ελλιπής, αφού οι εργασίες πεδίου δεν συμπεριελάμβαναν την πλέον σημαντική χρονική περίοδο άνθισης μεγάλου αριθμού ειδών χλωρίδας των ζωνών αυτών.

B. Αντιστοίχως, **ως προς την ορνιθοπανίδα**, στην ΕΟΑ προβάλλεται ο ισχυρισμός πως «*συγκεντρώθηκαν δεδομένα από 30 ημέρες παρατηρήσεων πεδίου, από τον Αύγουστο του 2020 έως τον Ιούλιο του 2021*», χωρίς όμως να προσδιορίζονται οι ακριβείς ημερομηνίες, ώρες και συνθήκες διεξαγωγής εργασιών πεδίου. Κατά συνέπεια:

1. Δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί αν η ΕΟΑ συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που θέτει η Υπουργική Απόφαση ΥΑ 1702205/20.10.2014 για την περίοδο διεξαγωγής των εργασιών πεδίου για έργα Α1 εντός ΖΕΠ. Σύμφωνα με τη διατύπωση που υπάρχει

στην ΕΟΑ, αυτές οι 30 ημέρες θα μπορούσαν να κατανέμονται με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτό το διάστημα και να μην καλύπτουν ικανοποιητικά την αναπαραγωγική ή τις υπόλοιπες περιόδους που θέτει ως προϋπόθεση η ΥΑ.

2. Δεν μπορούν να αξιολογηθούν τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα καταγραφών πεδίου, αν αυτές οι καταγραφές δεν αντιστοιχθούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, που αντιστοιχούν σε διαφορετικές περιόδους δραστηριότητας των πουλιών.
3. Δεν προσκομίζονται τα πρωτογενή δεδομένα των καταγραφών πεδίου, ώστε να αξιολογηθεί η επάρκεια των εργασιών, οι συνθήκες διεξαγωγής τους, η αντιπροσωπευτικότητά τους, οι ακριβείς καταγραφές (πτήσεις, αποστάσεις, κατευθύνσεις, είδος πετάγματος κλπ.) και να ελεγχθούν τα συμπεράσματα.

1.1.2. Οι δειγματοληψίες ειδών χλωρίδας/οικοτόπων δεν πραγματοποιήθηκαν στις περιοχές επέμβασης. Συγκεκριμένα αναφέρεται στην ΕΟΑ πως: «Οι φυτοληψίες πραγματοποιήθηκαν εκτός γηπέδου, σε απόσταση περίπου 1 χλμ. νότια του ΑΣΠΗΕ (λόγω αδυναμίας πρόσβασης), σε υψόμετρο πεδίου 1700 μ, τον Απρίλιο του 2021. Για την πρόσβαση στις κορυφές απαιτείται πολύωρη πεζοπορία και διέλευση από επικίνδυνα σημεία με απότομες κλίσεις».

Βεβαίως η επιχειρηματολογία αυτή δεν είναι βάσιμη, διότι:

1. Οι δειγματοληψίες καταγραφής του φυσικού περιβάλλοντος είναι ελλιπείς, καθόσον δεν έλαβαν χώρα στις θέσεις επέμβασης, δηλαδή στις θέσεις διάνοιξης της νέας οδοποιίας και εγκατάστασης των Α/Γ.

2. Δεν καλύπτονται από αυτές το σύνολο των οικοτόπων που απαντώνται στην περιοχή χωροθέτησης του έργου και στους οποίους θα υπάρξουν επεμβάσεις. Βάσει του Χάρτη 4.4 (σελ. 62) προκύπτει ότι οι δειγματοληψίες έλαβαν χώρα μόνο στον οικότοπο 4090, ενώ δεν έλαβαν χώρα στους οικότοπους **5210**, **8210** και **951B**. Ας σημειωθεί ότι ο εν λόγω Χάρτης είναι σε πάρα πολύ χαμηλή ανάλυση και σχεδόν δεν διαβάζεται το υπόμνημα όσον αφορά τους τύπους οικοτόπων.

3. Η απαίτηση πολύωρης πεζοπορίας αποτελεί ζήτημα που πρέπει να λύσει ο μελετητής και ο φορέας του έργου, και δεν μπορεί προδήλως να δικαιολογήσει τις ανωτέρω ελλείψεις. Αντίστοιχα, η επίκληση ότι απαιτείται «διέλευση από επικίνδυνα σημεία» είναι επίσης ανυπόστατο επιχείρημα, εφόσον την περιοχή επισκέπτονται πολλές ομάδες ορειβατών και φυσιολατρών και υπάρχουν μονοπάτια που οδηγούν με ασφάλεια στην κορυφή της Μικρής Ζήρειας. Εντέλει εφόσον υπήρχε η δυνατότητα τοποθέτησης ανεμόμετρου με ασφάλεια στη θέση εγκατάστασης, θα έπρεπε να υπάρχει η δυνατότητα πρόσβαση της ομάδας εργασίας πεδίου στο ίδιο σημείο.

1.1.3. Ομοίως, όσον αφορά την **ορνιθοπανίδα η κάλυψη της θέσης εγκατάστασης κατά τις εργασίες πεδίου είναι ανεπαρκέστατη**, με αποτέλεσμα οι παρατηρήσεις να μην θεωρούνται ολοκληρωμένες και αξιόπιστες (και επομένως και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτές). Από το χάρτη 4-3, σελ. 61 της ΕΟΑ προκύπτουν τα εξής:

α) Έχει σημειωθεί ένα εποπτικό σημείο και ταυτόχρονα θέση αναπαραγωγής καλεσμάτων εκτός ΠΕΠ, σε απόσταση τουλάχιστον δύο χιλιομέτρων βορειοδυτικά από την πλησιέστερη α/γ Α1. Από το σημείο αυτό είναι αδύνατο να υπάρχει επαρκής εποπτεία του χώρου εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ και αρκεί να αναφερθεί ότι απέχει 7 χιλιόμετρα από την πλέον απομακρυσμένη α/γ (Α11).

β) Έχει σημειωθεί επίσης ένα εποπτικό σημείο και ταυτόχρονα θέση αναπαραγωγής καλεσμάτων σε απόσταση περί τα 1.000 μ. νοτιοδυτικά από τη θέση χωροθέτησης της πλησιέστερης α/γ (Α6) και περί τα 2,9 χιλιόμετρα από την πλέον απομακρυσμένη α/γ (Α11). Το σημείο αυτό απέχει από την εγγύτερη στο πολύγωνο Β του ΑΣΠΗΕ, α/γ (Α/Γ 8) περί τα 1.800 μ. Μολονότι είναι το εγγύτερο σημείο στο εν λόγω πολύγωνο, και πάλι είναι τόσο μακριά, που δεν παρέχει επαρκή κάλυψη ούτε στο πολύγωνο Α, ούτε, κυρίως, στο πολύγωνο Β.

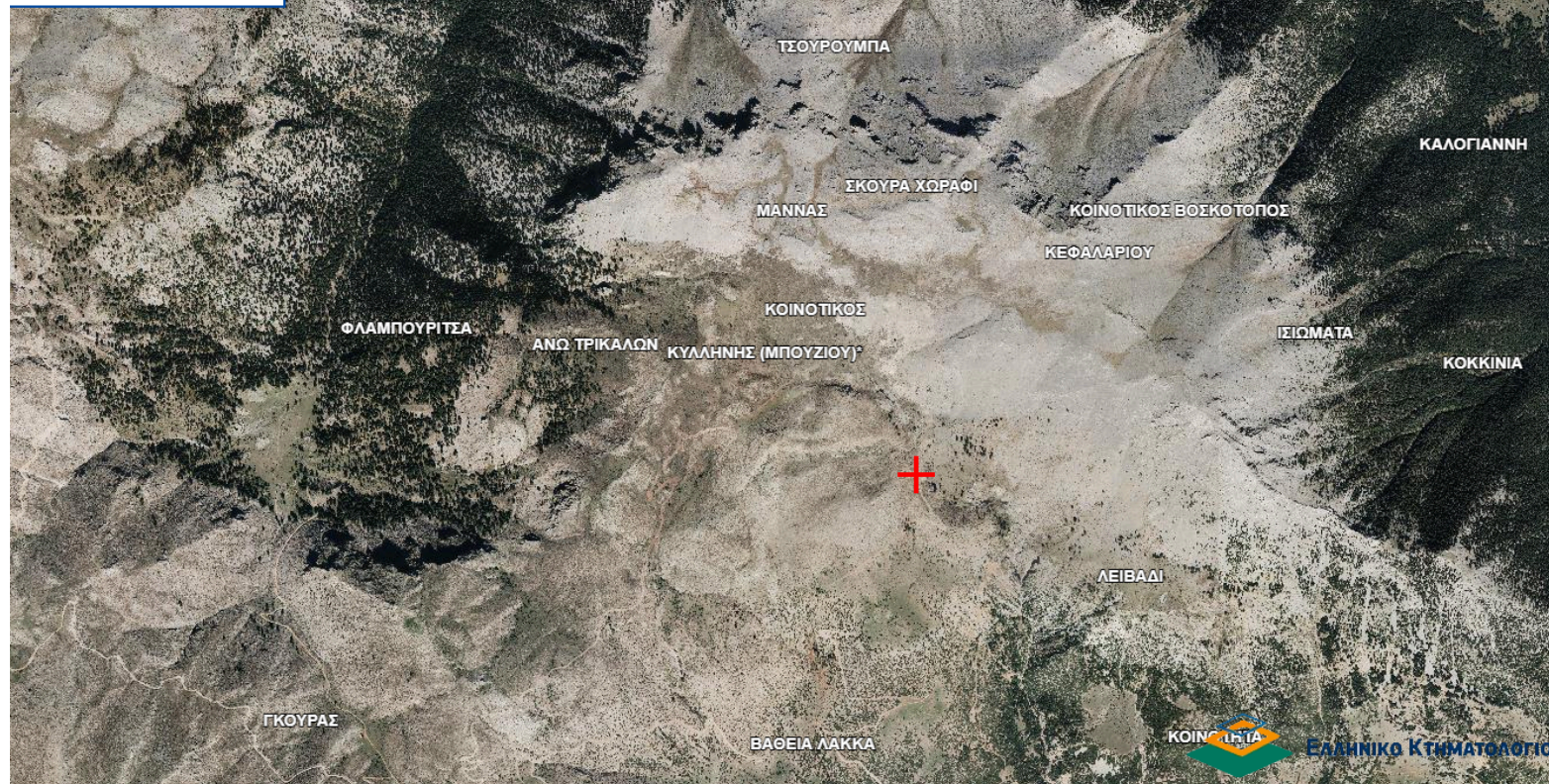
γ) Το τρίτο εποπτικό σημείο έχει σημειωθεί στο μέσο περίπου της απόστασης μεταξύ του προηγούμενου σημείου και της α/γ 1, που είναι η εγγύτερη προς αυτό (περί τα 600 μ.). Αμφότερα τα υπό β) και γ) εποπτικά σημεία είναι χαμηλότερα κατά 300 – 400 μ. υψομετρικά από την κορυφογραμμή όπου εγκαθίσταται ο ΑΣΠΗΕ. Επίσης καμία παρατήρηση δεν έχει γίνει από την βόρεια, ανατολική, βορειοανατολική και νοτιοανατολική πλευρά του χώρου εγκατάστασης, ούτε και εντός της περιοχής του πολυγώνου. ΑΣΠΗΕ. Δεν έγινε δε καμία προσπάθεια πρόσβασης στην περιοχή εγκατάστασης, που είναι προσπελάσιμη από βόρεια / βορειοανατολικά, μέσω ορειβατικού μονοπατιού.

Περαιτέρω, ελέγχοντας τις συντεταγμένες των τριών σημείων (1, 2, 3) του Πίνακα 4-8, σελ. 54 της ΕΟΑ, προκύπτει ότι είναι πάρα πολύ κοντά μεταξύ τους και δεν ταυτίζονται παρά μόνον εν μέρει και κατά προσέγγιση με τις θέσεις όπου έχουν σημειωθεί τα εποπτικά σημεία στον Χάρτη 4 – 3 σελ. 61. Μάλιστα, το βορειοδυτικότερο εποπτικό σημείο του εν λόγω χάρτη, απέχει πάρα πολύ από τις συντεταγμένες που αναφέρονται (βλ. παρακάτω Εικόνα 4). Παραθέτουμε παρακάτω τρία στιγμιότυπα οθόνης (screenshots) από την εφαρμογή θέασης ορθοφωτογραφιών του Εθνικού Κτηματολογίου, όπου έχουν σημειωθεί με σταυρούς , τα σημεία 1, 2 και 3 αντίστοιχα με τις συντεταγμένες όπως έχουν αναφέρονται στον πίνακα χάρτη 4-8 (σελ. 54).

ΟΒΑΘΡΟ: 2015 - 2016 (στα 50 ε) **Σύγκριση υποβάθρων** ΚΑΙΜΑΚΑ: 20000

363641.691 , Υ: 4198245.936

ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ:

Λεκτικό Συντεταγμένες

ΕΓΣΑ87 (π.χ. X = 482576, Y = 4206392)
ή
WGS84 (dd) (π.χ. λ = 23.803268, φ = 38.007623)
X/λ = 22.461557
Y/φ = 37.917778

Μετάβαση

ΦΟΡΤΩΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Μπορείτε να ανεβάσετε ([αρχείο](#)) προκειμένου να απ
Επιλογή αρχείου Δεν επιλέχθηκε κανένα αρχείο.

Οι αεροφωτογραφίες προέκυψαν από φωτόληψες περιόδου 21
Ελληνικής Επικράτειας με εξορίαση ορισμένες παραμεθόριες πε
εγκαταστάσεις, για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί και απαγορε
χωρίς σε ότι αφορά στις διαδικασίες των αεροφωτογραφίσεων
στους χρήστες ότι ουδέμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι αρ
παραποίηση στην απεικόνισή τους, δεδομένου ότι αυτό οφείλε
λόγους εθνικής ασφάλειας.

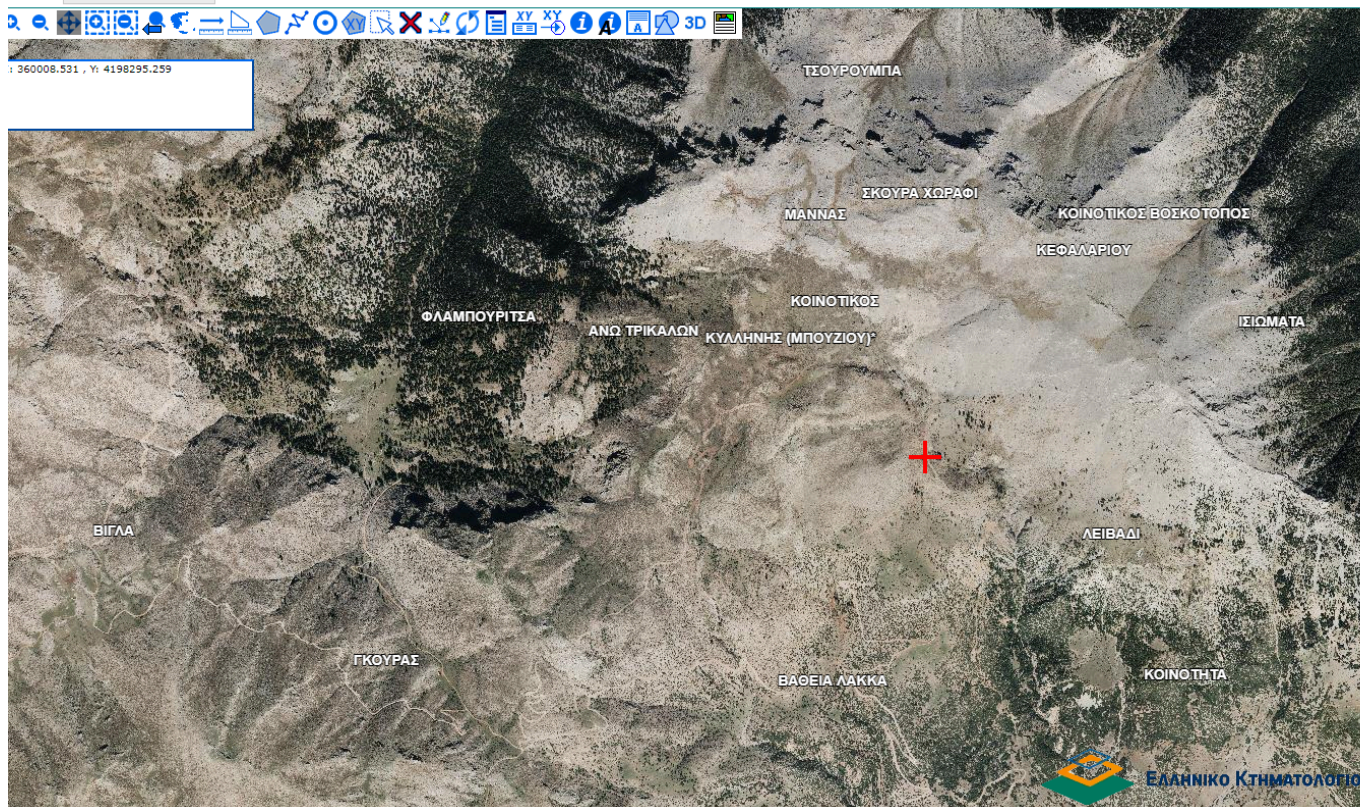
Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε
χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λ
και προσθήκες gis-services@ktimatologia.gr

[ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ](#)

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε
χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λ
και προσθήκες gis-services@ktimatologia.gr

Εικόνα 1. Εποπτικό Σημείο 1 του Πίνακα 4-8 (σελ. 54) της ΕΟΑ, με συντεταγμένες γεωγραφικό μήκος (λ) 22,461557 και γεωγραφικό πλάτος (φ) 37,917778.

ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Λεκτικό Συντεταγμένες

ΕΓΣΑ87 (π.χ. X = 482576, Y = 4206392)

ή
WGS84 (dd) (π.χ. λ = 23.803268, φ = 38.007623)

X/λ = 22.461714

Y/φ = 37.917235

[Μετόβαση](#)

ΦΟΡΤΩΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Μπορείτε να ανεβάσετε [\(αρχείο\)](#) προκειμένου να απεικονιστούν στο σύστημα.

[Επιλογή αρχείου](#) | Δεν επιλέχθηκε κανένα αρχείο.

[Καταχώρηση](#)

Οι αεροφωτογραφίες προέκυψαν από φωτοληψίες περιόδου 2015 έως 2016 και περιλαμβάνουν το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας με εξαίρεση ορισμένες παραμεθόριες περιοχές καθώς και ορισμένες διαβαθμιζόμενες εγκαταστάσεις, για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί και απαγορεύσεις από τις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες της χώρας σε ότι αφορά στις διαδικασίες των αεροφωτογραφήσεων. Το Ελληνικό Κτηματολόγιο γνωστοποιεί στους χρήστες ότι ουδεμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι ορισμένες περιοχές έχουν υποστεί αλλοίωση/ παραποίηση στην απεικόνισή τους, δεδομένου ότι αυτό οφείλεται σε περιορισμούς που επιβάλλονται για λόγους εθνικής ασφάλειας.

Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε εξ' αρχής από του Ελληνικού Κτηματολογίου χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λογισμικού. Για οποιαδήποτε παρατηρήσεις ή και προτάσεις gis-services@ktimatologio.gr

ΕΙΔΙΚΟΙ ΟΡΟΙ

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε εξ' αρχής από την Ελληνικό Κτηματολόγιο χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λογισμικού. Για οποιαδήποτε παρατηρήσεις ή και προτάσεις gis-services@ktimatologio.gr

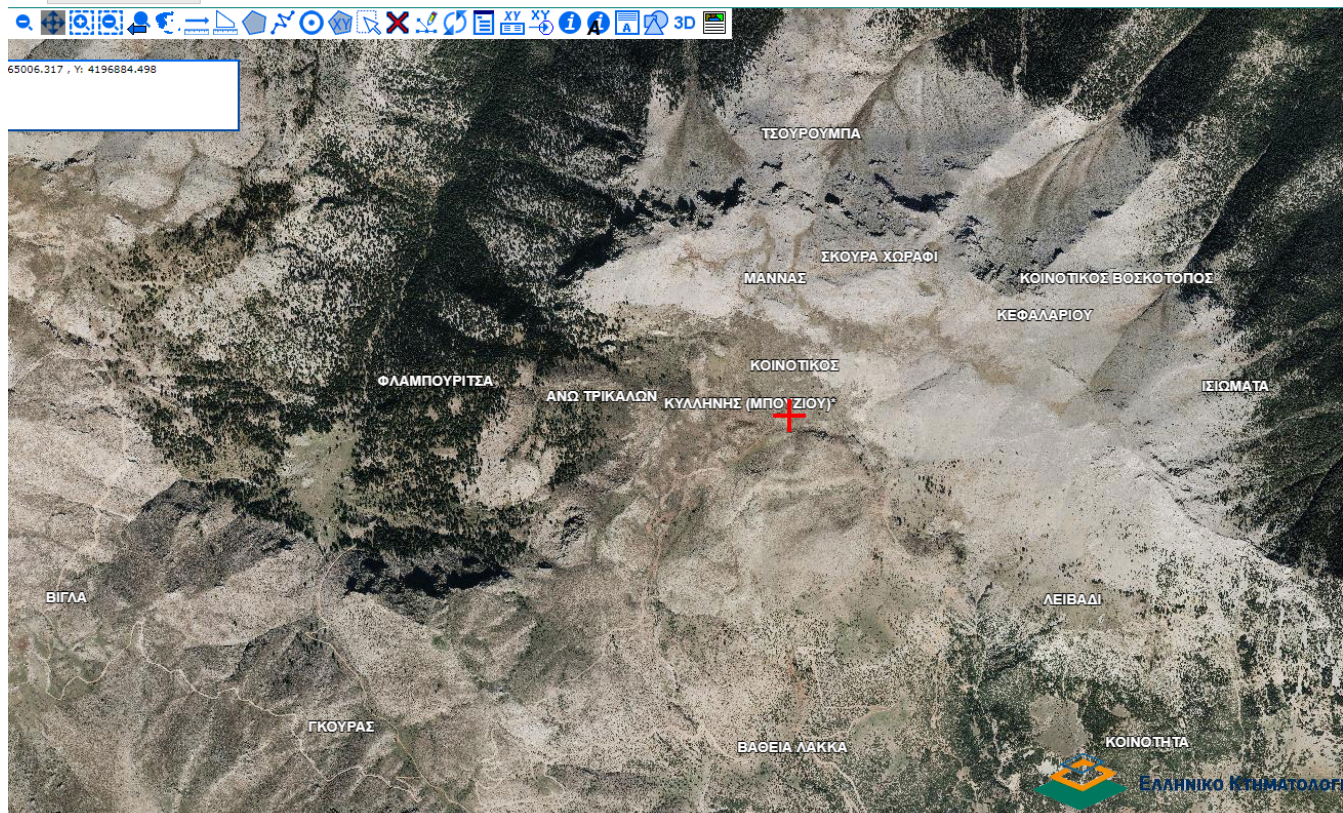
Εικόνα 2. Επτοπτικό Σημείο 2 του Πίνακα 4-8 (σελ. 54) της ΕΟΑ, με συντεταγμένες γεωγραφικό μήκος (λ) 22,461714 και γεωγραφικό πλάτος (φ) 37,917235.

Το σημείο αυτό αναφέρεται (σελ. 54 ΕΟΑ) ότι επιλέχθηκε επειδή καλύπτεται υποτίθεται η χαράδρα της Φλαμπουρίτσας. Πλην όμως στις αναφερόμενες συντεταγμένες δεν υπάρχει θέα προς τη χαράδρα της Φλαμπουρίτσας, που είναι πολύ δυτικότερα και αποκρύπτεται από την κορυφογραμμή.

ΣΑΘΡΟ: 2015 - 2016 (στο 50 ε) Σύγκριση υποβάθρων ΚΑΙΜΑΚΑ: 20000

65006.317 , Υ: 4196884.498

ΑΝΑΖΗΤΗΣΕΙΣ

Λεκτικό Συντεταγμένες

ΕΓΣΑ87 (π.χ. X = 482576, Y = 4206392)
ή
WGS84 (dd) (π.χ. λ = 23.803268, φ = 38.007623)

X/λ = 22.455921

Y/φ = 37.922114

Μετάβαση

ΦΟΡΤΩΣΗ ΑΡΧΕΙΟΥ

Μπορείτε να ανεβάσετε (αρχείο) προκειμένου να απεικονιστούν στο σύστημα.

Επιλογή αρχείου Δεν επιλέχθηκε κανένα αρχείο.

Καταχώρηση

Οι ορθοφωτογραφίες προκύπτουν από φωτοληψίες περιόδου 2015 έως 2016 και περιλαμβάνουν το σύνολο της Ελληνικής Επικράτειας με εξαίρεση ορισμένες παραμεθόριες περιοχές καθώς και αρσιμμένες διαβαθμιγμένες εγκαταστάσεις, για τις οποίες ισχύουν περιορισμοί και απαγορεύσεις από τις αρμόδιες Αρχές και Υπηρεσίες της χώρας σε ότι αφορά στις διαδικασίες των αεροφωτογραφήσεων. Το Ελληνικό Κτηματολόγιο γνωστοποιεί στους χρήστες ότι ουδέμία ευθύνη φέρει για το γεγονός ότι ορισμένες περιοχές έχουν υποστεί αλλοίωση/ παραποίηση στην απεικόνισή τους, δεδομένου ότι αυτό οφείλεται σε περιορισμούς που επιβάλλονται για λόγους εθνικής ασφάλειας.

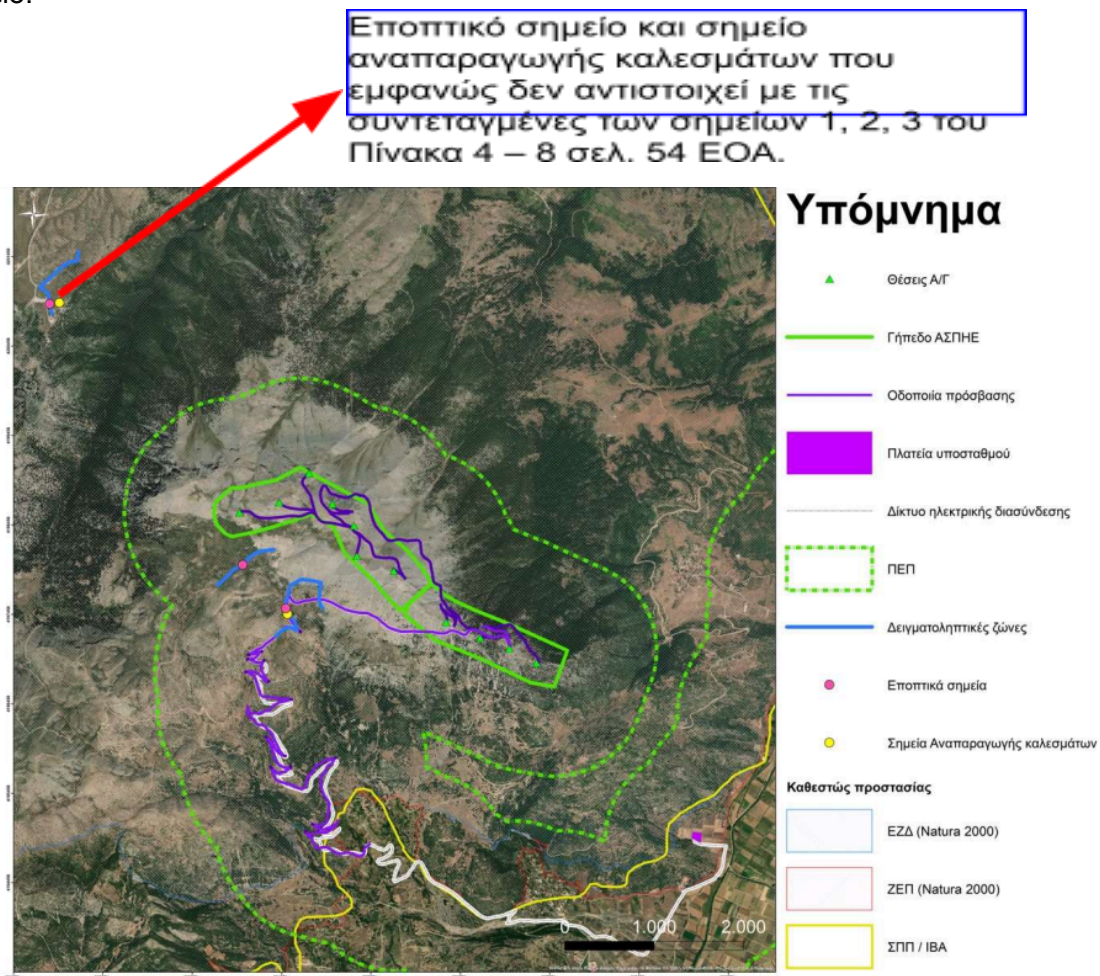
Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε εξ' αρχής από του Ελληνικού Κτηματολόγιου χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λογισμικού. Για οποιαδήποτε παρατηρήσεις ή ερωτήσεις gis-services@ktimatologio.gr

ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Ο ιστότοπος έχει δημιουργηθεί με λογισμικό που αναπτύχθηκε εξ' αρχής από την Ελληνικό Κτηματολόγιο χωρίς να γίνεται χρήση οποιουδήποτε άλλου εμπορικού ή μη λογισμικού. Για οποιαδήποτε παρατηρήσεις ή και προσθήκες gis-services@ktimatologio.gr

Εικόνα 3. Εποπτικό Σημείο 3 του Πίνακα 4-8 (σελ. 54) της ΕΟΑ, με συντεταγμένες γεωγραφικό μήκος (λ) 22,455921 και γεωγραφικό πλάτος (φ) 37,922114.

Όπως γίνεται εμφανές, κανένα από τα τρία αυτά σημεία δεν αντιστοιχεί με το βορειοδυτικότερο εποπτικό σημείο που έχει σημειωθεί στον Χάρτη 4 – 3 της σελ. 61 της ΕΟΑ, τον οποίον παραθέτουμε ακολούθως, επισημαίνοντας με κόκκινο βέλος το εν λόγω σημείο:

Χάρτης 4-3 Θέσεις Εποπτικών Σημείων, Σημείων Αναπαραγωγής Καλεσμάτων και οι Δειγματοληπτικές Ζώνες.

Εικόνα 4. Χάρτης 4-3 σελ. 61 της ΕΟΑ, με σημειωμένο το εποπτικό σημείο που δεν ταυτίζεται με τις συντεταγμένες του Πίνακα 4 – 8 σελ. 54 της ΕΟΑ.

Ακατανόητο, εξάλλου, είναι το αναφερόμενο (σελ. 104) ότι “Αετομάχος παρατηρήθηκε ΒΑ κοντά στο χιονοδρομικό κέντρο της Ζήρειας”. Πλην όμως, και τα τρία εποπτικά σημεία του Πίνακα 4-8 της σελ. 54 της ΕΟΑ (βλ. και εικόνες 1 – 3 παραπάνω) βρίσκονται πολύ μακριά από το χιονοδρομικό κέντρο της Ζήρειας, με το οποίο δεν έχουν επαφή και το οποίο είναι βορειοδυτικά σε σχέση με το έργο και τα εποπτικά σημεία και όχι ΒΑ και βρίσκεται εκτός της ΠΕΠ.

Επομένως, υπάρχει πλήρης σύγχυση ως προς τη μεθοδολογία των φερόμενων εργασιών πεδίου για την орνιθοπανίδα.

1.1.4. Ο Πίνακας 4-7 (σελ 51 – 52), στον οποίο παρουσιάζεται, μεταξύ άλλων, το καθεστώς παρουσίας των ειδών ορνιθοπανίδας της περιοχής, περιλαμβάνει πληθώρα από σύμβολα που χρησιμοποιούνται στην στήλη “Παρουσία”, τα οποία όμως δεν επεξηγούνται και δεν αντιστοιχίζονται στο Υπόμνημα (r, W, v, SV, PM, Wv, sv, WV, PLM).

1.1.5. Όσον αφορά τα **χειρόπτερα**, επιλέχθηκε να γίνουν τέσσερις μόνο ακουστικές καταγραφές σε ισάριθμες θέσεις (χωρίς να προκύπτει εάν έγινε μία μόνο καταγραφή ανά θέση ή περισσότερες) αποκλειστικά και μόνο τον Απρίλιο του 2021. Ούτε η επιλογή των θέσεων, ούτε και ο χρονικός περιορισμός τους σε έναν μόνο μήνα του έτους αιτιολογούνται. Όπως προκύπτει από το Χάρτη 4-5 της σελ. 63 της ΕΟΑ, **και οι τέσσερις θέσεις δειγματοληψίας είναι πάρα πολύ κοντά η μία στην άλλη. Επίσης απέχουν περί τα 800 – 900 μ. από την πλησιέστερη α/γ Α6 και πάνω από 1.000 μ. από τις άλλες α/γ.** Ευρίσκονται στη νότια πλευρά της Μικρής Ζήρειας, **σε χαμηλότερο υψόμετρο κατά 300 – 400 μ. από την κορυφογραμμή.** Με τα δεδομένα αυτά είναι εντελώς ανεπαρκής η κάλυψη της περιοχής έρευνας πεδίου.

Επιπλέον, παρατίθεται πίνακας 5-6 στη σελ. 91, με την κατάληψη του έργου επί των ενδιατημάτων των εκεί αναφερόμενων χειροπτέρων, από τον οποίον εξάγεται, δήθεν, το συμπέρασμα ότι η κατάληψη του έργου είναι απειροελάχιστη και άρα δεν θα επηρεάσει την ΕΤΑ της έκτασης του ενδιατημάτων τους.

Η ΕΟΑ όμως δεν περιλαμβάνει καθόλου στοιχεία για το ποια ακριβώς περιοχή της ΕΖΔ χρησιμοποιούν τα αναφερόμενα 4 είδη χειροπτέρων. Παραλείπει να εξετάσει εάν χρησιμοποιούν την περιοχή του έργου για τροφοληψία ή μετανάστευση, μολονότι αναφέρει γενικά στη σελ. 90 – 91 ότι υπάρχει αυξημένη θνησιμότητα σε περιόδους μετανάστευσης και όταν κυνηγούν τα έντομα με τα οποία τρέφονται. Δεν εξετάζει δηλαδή την επίδραση του έργου στα είδη αυτά σε συνάρτηση με τις οικολογικές τους απαιτήσεις.

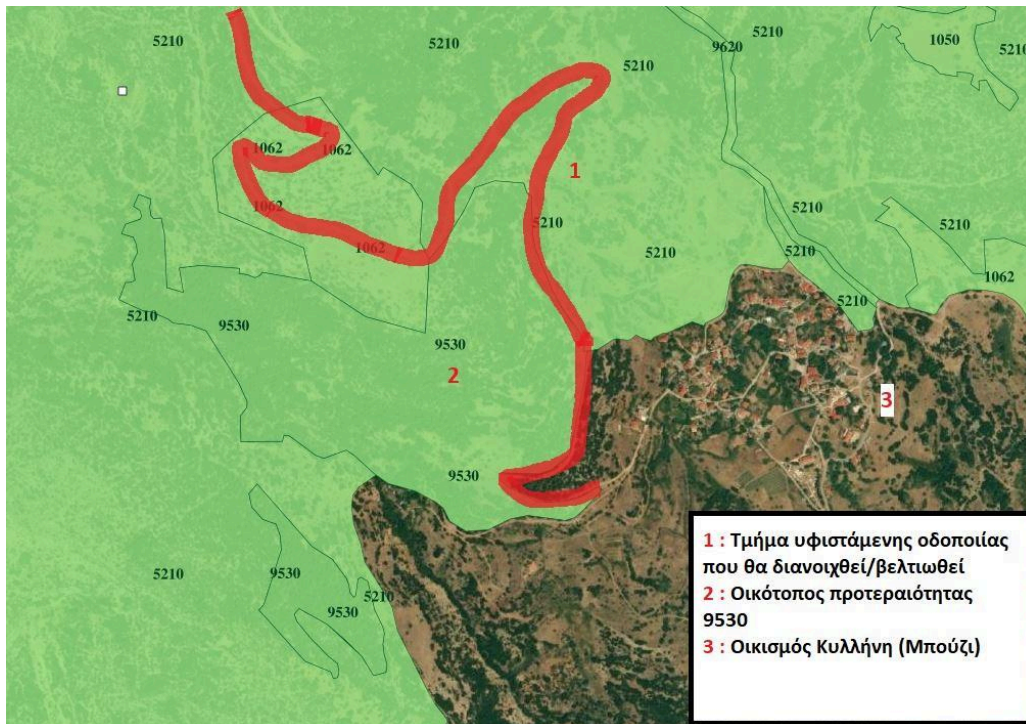
Στη σελ. 92, η ΕΟΑ αναφέρει ότι “σύμφωνα με τα αποτελέσματα των δειγματοληψιών η δραστηριότητα των χειροπτέρων στην ΠΕΠ είναι χαμηλή”, κρίση που είναι ανεπαρκώς τεκμηριωμένη λόγω της ανεπάρκειας των δειγματοληψιών. Αναφέρει επίσης ότι το έργο απέχει πάνω από 2 χλμ. από το σπήλαιο Ερμή, δεν εξηγεί όμως για ποιο λόγο οι θέσεις των δειγματοληψιών απέχουν ακόμη περισσότερο από το σπήλαιο κατά 1 χλμ. .

Επομένως, το συμπέρασμα της ΕΟΑ ότι ο κίνδυνος πρόσκρουσης ή πρόκλησης βαροτραύματος για τα χειρόπτερα είναι χαμηλός, είναι ανεπαρκώς αιτιολογημένο.

Οι εργασίες πεδίου είναι, επομένως, ανεπαρκείς, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την αξιοπιστία των ευρημάτων και των συμπερασμάτων της ΕΟΑ.

1.2. Απόκρυψη επέμβασης / απομείωσης επί οικοτόπου προτεραιότητας (κωδικός 9530) – πλημμελής εκτίμηση των επιπτώσεων σε αυτόν

Τόσο στην ΜΠΕ όσο και στην ΕΟΑ δεν αναφέρεται η επέμβαση / απομείωση που προβλέπεται σε οικότοπο προτεραιότητας κατά την βελτίωση της υφιστάμενης οδοποιίας πρόσβασης. Συγκεκριμένα, η υφιστάμενη οδοποιία μετά τον οικισμό της Κυλλήνης και για απόσταση περί των 1.200 μ. διέρχεται και από τον οικότοπο προτεραιότητας με κωδικό 9530*, όπως αποτυπώνεται στον κατωτέρω χάρτη:

Εικόνα 5. Χάρτης σε υπόβαθρο της ιστοσελίδας με ανοιχτά γεωχωρικά δεδομένα του ΥΠΕΝ στην ιστοσελίδα https://mapsportal.ypen.gr/maps/new?layer=geonode:habitats_egsa87 στον οποίον έχει σημειωθεί η θέση του υπό “βελτίωση” δρόμου προς την περιοχή του έργου, στην άμεση περιφέρεια του χωριού Κυλλήνη.

Αν ληφθούν υπόψη οι εργασίες βελτίωσης/διάνοιξης που θα πραγματοποιηθούν, ήτοι διαπλάτυνσης, δημιουργίας ορύγματος, οι εκχωματώσεις που θα προκύψουν, είναι βέβαιο ότι **σημαντική επιφάνεια του οικοτόπου προτεραιότητας θα εκχερσωθεί**. Ιδίως δε η πυκνή βλάστηση και η κλειστή στροφή στην αρχή του τμήματος του δρόμου, καθιστούν αδύνατη την βελτίωση της οδοποιίας και την διέλευση των βαρέων οχημάτων που θα απαιτηθούν χωρίς την επέμβαση/απομείωση του οικοτόπου προτεραιότητας.

Η ΕΟΑ αρκείται σε μία γενικόλογη και παραπλανητική αναφορά ότι «*Τα στοιχεία του έργου δεν καταλαμβάνουν οικότοπο προτεραιότητας. Τμήμα του υφιστάμενου οδικού δικτύου που θα βελτιωθεί, συνορεύει για 1,2 χλμ. με τον οικότοπο προτεραιότητας 9530*.*»,

παραλείποντας όμως ότι εκ των πραγμάτων είναι τεχνικά αδύνατη η βελτίωση της οδοποιίας και η διέλευση των οχημάτων χωρίς την επέμβαση/κατάληψη και επί του οικοτόπου προτεραιότητας.

Επισημαίνουμε σχετικά ότι βάσει άρθρου 6 του Κεφαλαίου Β' του Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας οι οικοτόποι προτεραιότητας εμπίπτουν στις περιοχές αποκλεισμού χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων, ενώ η προστασία των οικοτόπων αυτών είναι απόλυτη και αυστηρή, βάσει και της συναφούς πάγιας νομολογίας του ΔΕΕ η οποία κρίνει ότι **παραβιάζεται η ακεραιότητα ενός τόπου, εφόσον κατόπιν της δέουσας εκτίμησης, η αρμόδια αρχή καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η εκτέλεση του σχεδίου θα προκαλέσει μόνιμη και ανεπανόρθωτη απώλεια ολόκληρου ή ενός μέρους ενός φυσικού οικοτόπου προτεραιότητας**, ο στόχος διατήρησης του οποίου αποτέλεσε τον λόγο για τον χαρακτηρισμό του τόπου αυτού ως ΤΚΣ (βλ. Απόφαση της 11ης Απριλίου 2013, Peter Sweetman κ.λπ., C 258/11, ECLI:EU:C:2013:220, σκέψη 46).

1.3. Ανεπαρκής απεικόνιση των κρίσιμων ενδιαιτημάτων της ορνιθοπανίδας και υποτίμηση των επιπτώσεων του έργου, σε συνδυασμό με τις ανεπαρκείς εργασίες πεδίου.

Αναφέρεται (σελ. 102 ΕΟΑ) ότι «Εκτιμάται ότι το ανατολικό τμήμα του γηπέδου εγκατάστασης χρησιμοποιείται από τα πτηνά της περιοχής ως πέρασμα στον άξονα Βορράς-Νότος, πιθανόν λόγω χαμηλότερου υψομέτρου.»,. Για την Πετροπέρδικα αναφέρει (σελ. 102 ΕΟΑ) «Η διάνοιξη δρόμων για τις ανάγκες του ΑΣΠΗΕ πρόκειται να βελτιώσει την προσβασιμότητα στην περιοχή κάτι που αναμένεται να επιδεινώσει την κατάσταση του πληθυσμού του είδους, παρά το γεγονός ότι **το έργο βρίσκεται εκτός κρίσιμου ενδιαιτηματος του είδους**». Σε άλλο σημείο (σελ. 110), αναφέρει ωστόσο ότι «Πολύ μικρό τμήμα της οδοποιίας **διέρχεται από το κρίσιμο ενδιαίτημα** του Χρυσαιοτού, του Χρυσογέρακου, της Πετροπέρδικας και του Αετομάχου και είναι δυνατόν να προκαλέσει όχληση κατά τη φάση κατασκευής του οδικού δικτύου.» Τελικά δεν είναι σαφές εάν, βάσει της ΕΟΑ, το έργο εμπίπτει ή όχι και σε ποιο βαθμό εντός του κρίσιμου ενδιαιτηματος της Πετροπέρδικας, καθώς η ΕΟΑ έχει αντιφατικές παραδοχές, ο δε Χάρτης 4 – 6 κρίσιμων ενδιαιτημάτων των ειδών ορνιθοπανίδας (σελ.64), είναι σε πολύ χαμηλή ανάλυση, με δυσδιάκριτες τις χρωματικές των αναφερόμενων ενδιαιτημάτων.

Η αλήθεια βέβαια, όσο και αν αποσιωπάται στην ΕΟΑ, δεν κρύβεται: Στην από Οκτώβριο 2009 Έκθεση ορνιθολογικής αξιολόγησης της περιοχής «GR116 Όρη Ζήρεια – Κυλλήνη», για το χαρακτηρισμό της ως Ζώνης Ειδικής Προστασίας, του Κώστα Παπακωνσταντίνου, που συντάχθηκε στο πλαίσιο του έργου «Πρόγραμμα επαναξιολόγησης

69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας. Σύνταξη σχεδίων δράσης για την προστασία των ειδών προτεραιότητας». αναφέρονται (σελ. 20) σχετικά με το θέμα αυτό τα εξής: “Όσον αφορά την Πετροπέρδικα κρίθηκε σκόπιμο να μην προσδιοριστούν ειδικά κρίσιμα ενδιαιτήματα με σκοπό να τονισθεί ότι το σύνολο του ορεινού τμήματος της περιοχής είναι κατάλληλο για το είδος.” Το ίδιο και για τον Πετρίτη *Falco peregrinus*, τον Λευκονώτη δρυοκολάπτη *Dendrocygus leucotos*, για τον οποίο αναφέρονται (ελ. 20) ό,τι και για την Πετροπέρδικα: “Το ίδιο ισχύει και για το Λευκονώτη Δρυοκολάπτη. Όλα τα ανωδασικά όρια είναι σημαντικά και δεν υπάρχει λόγος να προσδιοριστούν ειδικές θέσεις.” Αυτά αποσιωπώνται στην ΕΟΑ. Επομένως σαφώς και εμπίπτει το σύνολο της περιοχής των έργων τόσο του ΑΣΠΗΕ όσο και της οδοποιίας στα κρίσιμα ενδιαιτήματα αμφοτέρων των ειδών. Αυτό είναι κάτι που γνώριζαν ή όφειλαν να γνωρίζουν οι μελετητές της ΕΟΑ, καθώς η εν λόγω μελέτη επαναξιολόγησης όχι μόνο περιλαμβάνεται στην βιβλιογραφία της ΕΟΑ, αλλά και αποτέλεσε τη βάση για την κατάταξη της περιοχής σε ΖΕΠ. Όφειλαν επίσης να γνωρίζουν ότι ειδικά η υπό εξέταση περιοχή είναι ιδιαίτερος σημαντική ως ενδιαίτημα του είδους (αλλά και του θηρευτή του, του Χρυσαιτού) λόγου του αδιατάρακτου χαρακτήρα της, όπως αναφέρεται τόσο στη μελέτη Παπακωνσταντίνου όσο και στην ΕΠΜ Παππά και συνεργατών του έτους 2009, για την οποία κάνουμε λόγο παρακάτω (κεφάλαιο 2 Β, σελ.26) . Αλλά επειδή όλ’ αυτά προφανώς και δεν συνηγορούν για την αδειοδότηση του έργου, καλύπτονται πίσω από αντιφατικές διατυπώσεις και βολικές αποσιωπήσεις.

Είναι επίσης εντελώς ασαφές πού είναι τα κρίσιμα ενδιαιτήματα του Φιδαιτού *Circaetus gallicus*, που απεικονίζεται με γαλάζιο χρώμα στο υπόμνημα, αλλά δεν περιλαμβάνεται στο χάρτη τέτοιο χρώμα.

1.4. Αντίθεση με στόχους διατήρησης

Α) Δυνάμει της υπ’ αριθμ. οικ. ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/24776/985 απόφασης του Υφυπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας (ΦΕΚ Β 1807/22.03.2023), καθορίστηκαν οι στόχοι διατήρησης, μεταξύ άλλων, και για τους οικοτόπους και τα είδη του Παραρτήματος ΙΙ της οδηγίας 92/43 της ΕΖΔ «ΚΟΡΥΦΕΣ ΟΡΟΥΣ ΚΥΛΛΗΝΗ (ΖΗΡΕΙΑ) ΚΑΙ ΧΑΡΑΔΡΑ ΦΛΑΜΠΟΥΡΙΤΣΑ» (GR2530001) (σελ. 17186 επ. του Παραρτήματος).

Για τους τύπους οικοτόπων του Παραρτήματος Ι της οδηγίας 92/43 στους οποίους εντοπίζονται τα έργα οδοποιίας και εγκατάστασης των Α/Γ κατά την ΜΠΕ και την ΕΟΑ ο στόχος διατήρησης που τίθεται είναι η «**Διατήρηση**» των αναγραφόμενων στην εν λόγω ΥΑ **τιμών στόχου για την έκταση κάθε τύπου οικοτόπου σε εκτάρια εντός της ΕΖΔ**, δηλαδή 2.668,3 εκτάρια για τον τύπο οικοτόπου 4090, 4.414,7 εκτάρια για τον τύπο οικοτόπου 5210 και 370,7 εκτάρια για τον τύπο οικοτόπου 8210. Βάσει των αναφερόμενων στην Ε.Ο.Α. (σελ.

83) ο στόχος αυτός παραβιάζεται, καθώς από την υλοποίηση του έργου αναμένεται **απομείωση της έκτασης** των ανωτέρω οικοτόπων κατά ποσοστό 0,43 %, 0,13 % και 0,19 % αντίστοιχα.

Ομοίως, και για το είδος *Globularia stygia* τίθεται ο στόχος διατήρησης “**Διατήρηση**” του εκτιμώμενου πληθυσμού 2.000 – 4.000 ροζετών, ο οποίος όμως απειλείται αναμένεται εξαιτίας της απομείωσης του τύπου οικοτόπου (8210), στον οποίο απαντά κυρίως το είδος.

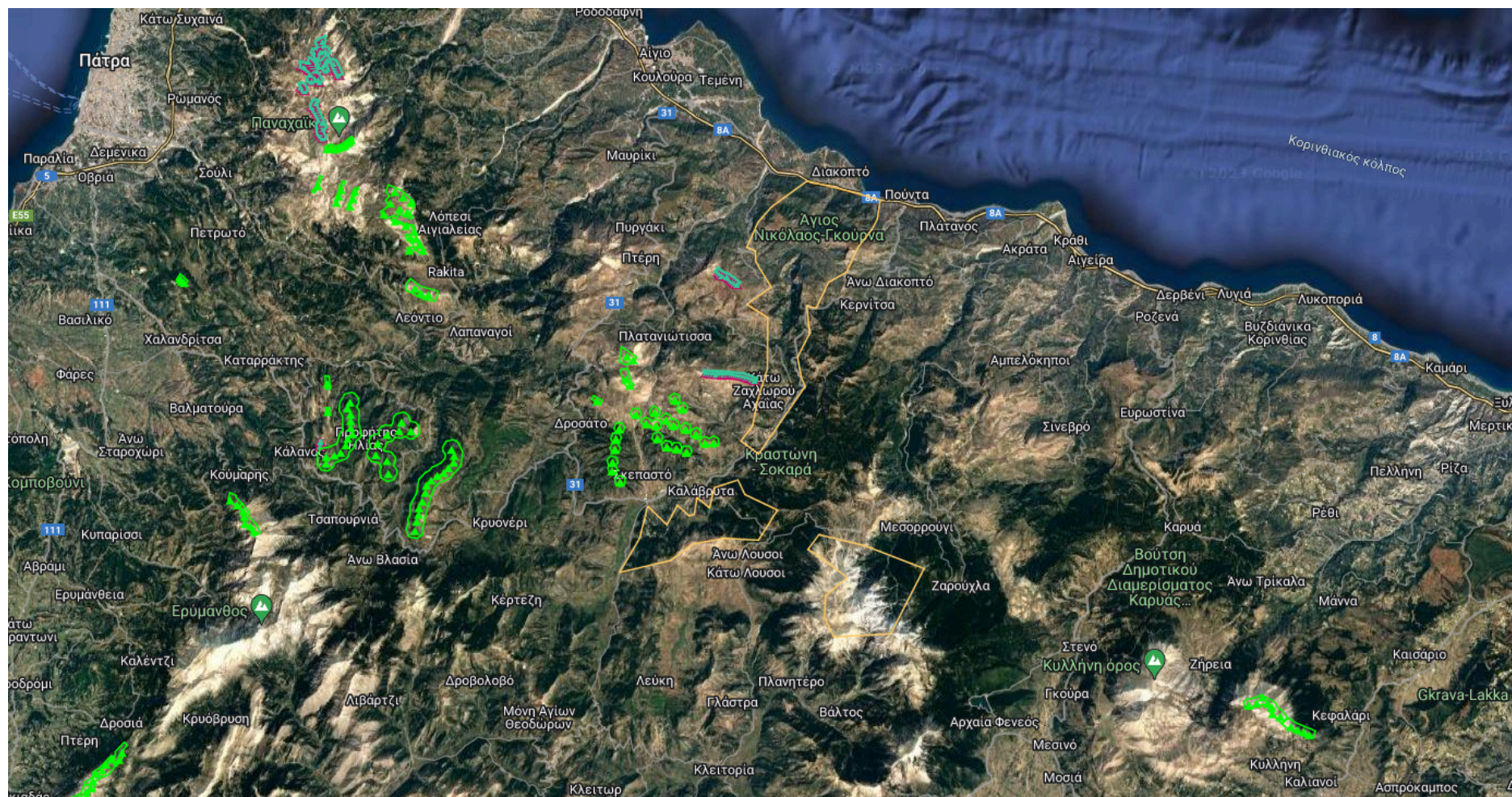
Επομένως, **η υλοποίηση του έργου έρχεται σε αντίθεση με τους στόχους διατήρησης της οικείας ΕΖΔ κατά τα ανωτέρω, και ως εκ τούτου εκτιμάται ότι παραβιάζεται η ακεραιότητα αυτής.**

B) Αντιστοίχως, με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 – 5.5.2023 (ΦΕΚ Β’ 3118/10.05.2023) καθορίστηκαν οι Στόχοι Διατήρησης για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530006. Η υλοποίηση του έργου πρόκειται να θέσει σε κίνδυνο και να επηρεάσει αρνητικά τους Στόχους Διατήρησης της ΖΕΠ. Για παράδειγμα, για τον Χρυσαιτό έχει τεθεί ως Στόχος Διατήρησης η Επίτευξη 2 αναπαραγωγικών ζευγαριών στην περιοχή. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα δεδομένα (Πρόγραμμα Επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας), ένα ζευγάρι δραστηριοποιείται στις νότιες και δυτικές πλευρές της ΖΕΠ, ενώ το ζευγάρι που παρατηρούνταν στην κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας πιθανώς έχει χαθεί.

Στην ΕΟΑ (σελ. 30) αναφέρεται ότι το είδος αναπαράγεται σε αδιατάρακτες ορεινές περιοχές των οποίων το τοπίο χαρακτηρίζεται από μεγάλη φυσικότητα. Η περιοχή του έργου παρουσιάζει πράγματι αυτά τα χαρακτηριστικά (καθώς είναι και αδιατάρακτη φυσική περιοχή, όπως αναφέρουμε και παρακάτω, στο κεφάλαιο 2 του παρόντος (βλ. σελ. 23), και όπως έχει αποδειχθεί ήδη από την ΕΠΜ Παππά και συνεργατών, (βλ. παρακάτω, σελ. 26), τα οποία όμως θα αναιρεθούν, εφόσον πραγματοποιηθεί το έργο. Δεδομένης της εγγύτητας της θέσης εγκατάστασης με την κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας και του γεγονότος ότι οι κορυφές της Μικρής Ζήρειας φιλοξενούν πολλές κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος για το είδος (απόκρημνα βράχια), είναι σαφές πως **η ενδεχόμενη υλοποίηση του έργου θα εμποδίσει ευθέως την επίτευξη του Στόχου Διατήρησης για το είδος (δηλαδή της απρόσκοπτης εγκατάστασης ζευγαριού που θα καταλάβει την ιστορική επικράτεια).**

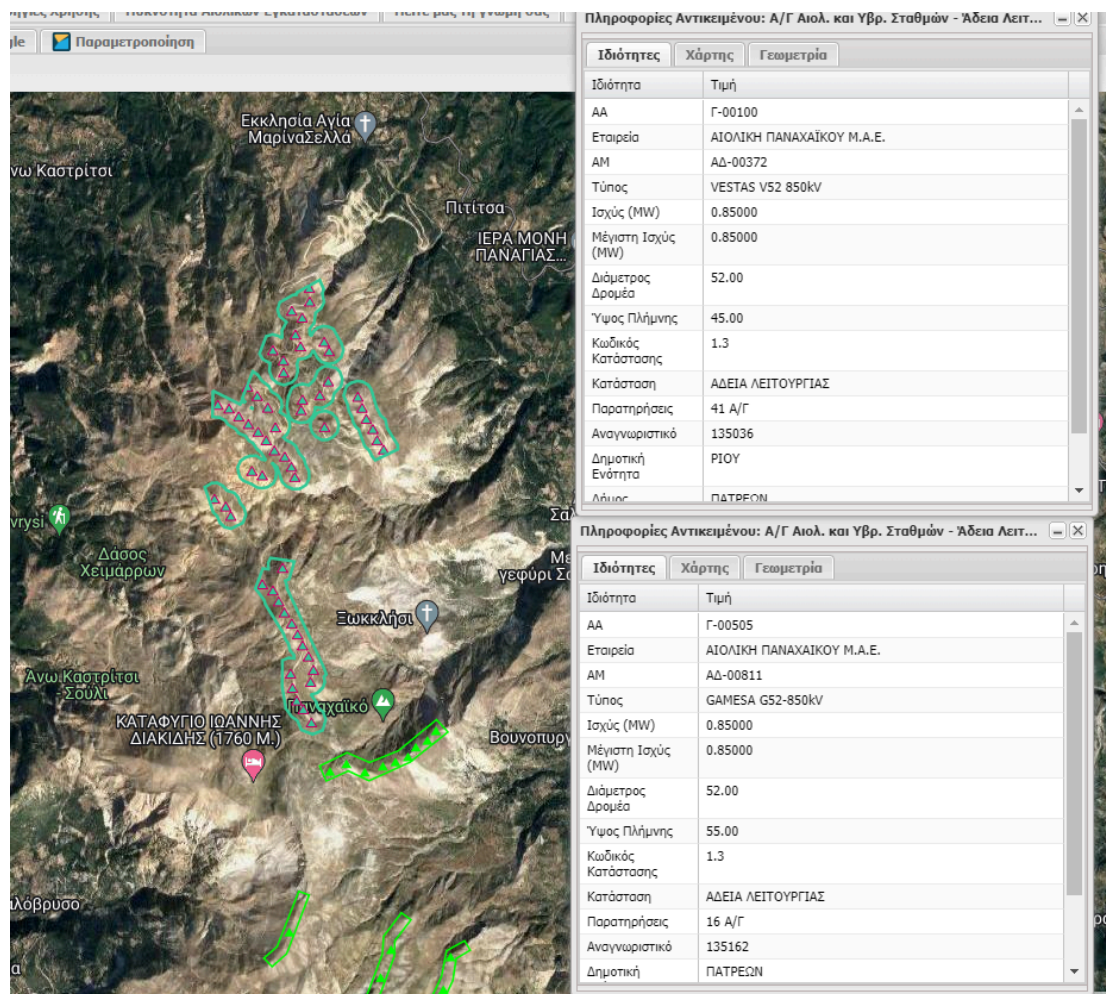
Επιπρόσθετα, σε ό,τι αφορά το Χρυσαιτό αναφέρεται στην ΕΟΑ ότι “Σύμφωνα με την παγκόσμια βιβλιογραφία τα ενήλικα πτηνά *φτάνουν και τα 36χλμ. από τη φωλιά, ενώ για τα νεαρά η απόσταση αυτή εκτοξεύεται στα 63χλμ. ..Οι νεαροί Χρυσαιτοί διασπείρονται ευρέως κατά τη διάρκεια του 1ου έτους της ζωής τους, με τα αρσενικά να παραμένουν πιο κοντά στην γενέθλια περιοχή από τα πιο «εξερευνητικά» θηλυκά. Κατά τη χειμερινή διασπορά των νεαρών χρυσαιτών, οπότε αναζητούν τροφή και επικράτεια για να εγκατασταθούν, το πολύ κοντινό Παναχαϊκό όρος είναι από τις πρώτες επιλογές.”*

Η ΕΟΑ περιορίζεται να αναφέρει ότι σε ακτίνα 10 χιλιομέτρων από το έργο δεν υπάρχουν άλλα ομοειδή έργα με ΑΕΠΟ. Παραλείπει, έτσι, να εξετάσει τις σωρευτικές επιπτώσεις του έργου με άλλα ομοειδή έργα, εντός αυτής της ακτίνας δραστηριότητας του είδους, που είναι βεβαίως μεγαλύτερη από 10 χιλιόμετρα. Είναι γνωστό ότι, από την περιοχή εγκατάστασης του έργου έως και το Παναχαϊκό, είναι ήδη σε λειτουργία και έχουν αδειοδοτηθεί με περιβαλλοντικούς όρους ή με άδεια εγκατάστασης **πληθώρα ομοειδών έργων**, όπως φαίνεται και στον παρακάτω χάρτη από την ιστοσελίδα της ΡΑΕ. :

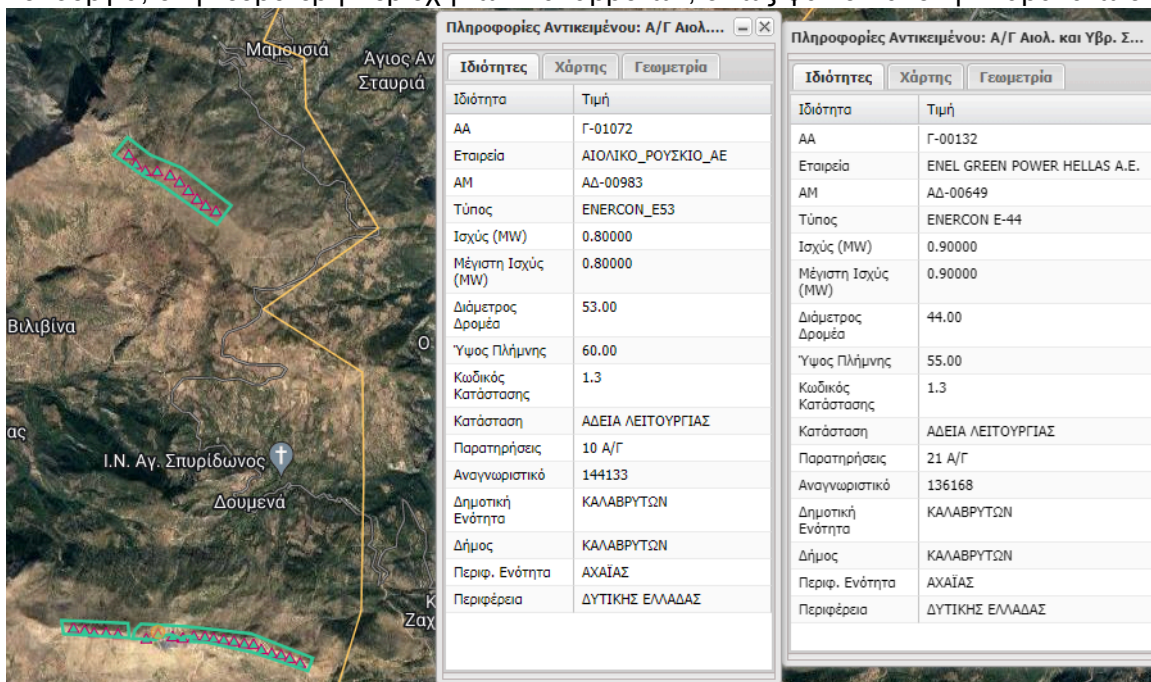
Εικόνα 6. Απόσπασμα γεωπληροφοριακού χάρτη της ΡΑΕ με τα αδειοδοτημένα αιολικά πάρκα προς δυσμάς του υπό εξέταση έργου έως το Παναχαΐκό.

Μεταξύ αυτών των έργων περιλαμβάνονται οι ΑΣΠΗΕ με ΑΔ-00372 με 41 α/γ και με ΑΔ-00811 με 16 α/γ, αμφότεροι σε λειτουργία, στο Παναχαϊκό, όπως φαίνονται στην παρακάτω εικόνα:

Εικόνα 7. Απόσπασμα γεωπληροφοριακού χάρτη της ΡΑΕ με τα αδειοδοτημένα εν λειτουργία αιολικά πάρκα στο Παναχαϊκό

Επίσης οι ΑΣΠΗΕ με ΑΔ-00049 με 10 α/γ και με ΑΔ-00983 με 21 α/γ, αμφότεροι σε λειτουργία, στην ευρύτερη περιοχή των Καλαβρύτων, όπως φαίνονται στην παρακάτω εικόνα.

Εικόνα 8. Απόσπασμα γεωπληροφοριακού χάρτη της ΡΑΕ με τα αδειοδοτημένα εν λειτουργία αιολικά πάρκα στη Δημοτική Ενότητα Καλαβρύτων του ομώνυμου Δήμου

Επομένως, δεν έχει διενεργηθεί εξέταση των σωρευτικών και συνεργιστικών επιπτώσεων του υπό εξέταση έργου σε σχέση με άλλα έργα που μπορούν να επηρεάσουν δυσμενώς την κατάσταση διατήρησης του Χρυσαιτού στην οικεία ΖΕΠ, ιδίως ενόψει του τεθέντος στόχου διατήρησης με την άνω ΥΑ.

Μολονότι οι εργασίες πεδίου για την ορνιθοπανίδα ήταν ανεπαρκείς, αναγνωρίζει πάντως η ΕΟΑ (σελ. 103) ότι “η περιοχή μελέτης αποτελεί σημαντικό χώρο τροφοληψίας του είδους”, παραπέμποντας στη σχετική ΕΠΜ των Παππά και συνεργατών. Στην ΕΠΜ αυτή η σημασία της περιοχής για την τροφοληψία των αρπακτικών γενικότερα συνδέεται, και ορθά, με το γεγονός ότι οι κορυφές της Μικρής Ζήρειας και της χαράδρας της Φλαμπουρίτσας, έχουν παραμείνει αδιατάρακτες, χωρίς ισχυρές ανθρωπογενείς πιέσεις.

Στην προαναφερθείσα Έκθεση ορνιθολογικής αξιολόγησης του Παπακωνσταντίνου, αναφέρονται μεταξύ άλλων, τα εξής:

α) σελ. 9: “Τα εκτεταμένα ανωδασικά ανοιχτά μέρη, τα μεγάλα οροπέδια και οι επίσης πολύ μεγάλης έκτασης και σχετικά ομαλές πλαγιές (ιδιαίτερα στη νότια πλευρά του βουνού) προσφέρουν ιδιαίτερα σημαντικό βιότοπο σε ορισμένα μικρού και μεσαίου μεγέθους πουλιά, ιδιαίτερα τον Αετομάχο και την Πετροπέρδικα, για την οποία η περιοχή αποτελεί ένα πολύ καλό και (κυρίως) ασφαλές ενδιαίτημα.Ο Χρυσαιτός, επίσης κυνηγά στα ανωδασικά

λιβάδια. Η διατήρηση των κρίσιμων ενδιαιτημάτων για την ορνιθοπανίδα στη Ζήρεια προϋποθέτει την παύση διάνοιξης νέων δρόμων τόσο στα ανώτερα τμήματα του βουνού, όσο και στα οροπέδια και τα φαράγγια. Ιδιαίτερα πρέπει να διατηρηθούν όσα απροσπέλαστα τμήματα έχουν απομείνει στις νότιες πλαγιές και να αποκατασταθεί το υποβαθμισμένο οροπέδιο της Μεγάλης Ζήρειας.”

β) Στη σελ. 12, και αφού αναφέρονται ως κύριες απειλές η παράνομη καταδίωξη με κυνηγετικά όπλα, ιδίως από κτηνοτρόφους και τα δηλητηριασμένα δολώματα, προστίθεται ότι “Και οι δύο απειλές εντείνονται από τη μαζική διάνοιξη ορεινών δρόμων οι οποίοι επιπλέον επηρεάζουν αρνητικά το είδος προκαλώντας όχληση που οδηγεί σε απώλεια θέσεων φωλιάσματος και κυνηγότοπου.” Δεδομένου λοιπόν ότι ήδη το οροπέδιο της Ζήρειας έχει υποβαθμιστεί και από τη διάνοιξη δρόμων, η μοναδική αδιατάρακτη ανωδασική περιοχή του βουνού και της όλης ΖΕΠ όπου θα μπορούσε να φωλιάσει και να κυνηγήσει το είδος είναι η περιοχή του έργου και πέριξ.

Επομένως, οι εκτιμήσεις της ΕΟΑ περί μειωμένου, δήθεν κινδύνου εκτόπισης του Χρυσαιτού ή του Χρυσογέρακου, επειδή δεν καταγράφηκαν στις εργασίες πεδίου, είναι αβάσιμη, λόγω της ανεπάρκειας των εργασιών πεδίου, αλλά και λόγω της υποτίμησης της σημασίας του ενδιαιτηματος και των χαρακτηριστικών του, τα οποία θα απολεσθούν εξαιτίας του έργου.

1.5. Η διενεργηθείσα Ε.Ο.Α. παρ’ όλες τις μεθοδολογικές ελλείψεις της, **παραδέχεται στο οικείο κεφάλαιο των αναμενόμενων επιπτώσεων (κεφάλαιο 6, σελ. 111) ότι δεν δύναται να αποκλείσει κάθε εύλογη αμφιβολία, από επιστημονικής άποψης, όσον αφορά τις δυσμενείς επιπτώσεις του έργου στις προστατευόμενες περιοχές.** Ειδικότερα, αναφέρεται επί λέξει “Στο παρόν κεφάλαιο παρατίθενται τα μέτρα πρόληψης, μετριασμού και αντιμετώπισης των δυνητικών επιπτώσεων που αναμένεται να προκύψουν κατά τη διάρκεια των φάσεων κατασκευής και λειτουργίας του προτεινόμενου Έργου και τα οποία αναμένεται να εκμηδενίσουν/ ελαχιστοποιήσουν το μέγεθος, αλλά και τη σημαντικότητα της επίπτωσης.

Σύμφωνα με την ανάλυση του προηγούμενου κεφαλαίου καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι **εφόσον ληφθούν τα προτεινόμενα μέτρα για την αντιμετώπιση – ελαχιστοποίηση των προκαλούμενων επιπτώσεων**, τόσο στη φάση κατασκευής, όσο και στη φάση λειτουργίας των έργων δε θίγεται η ακεραιότητα της περιοχής”

Παρά την υποτίμηση, επομένως, των επιπτώσεων, εντέλει αναγνωρίζεται ότι είναι απαραίτητη η λήψη μέτρων μετριασμού και αντιμετώπισης αυτών, ως αναγκαίος όρος για να διασφαλιστεί η ακεραιότητα της περιοχής. Εντούτοις και αυτά τα προτεινόμενα μέτρα είναι ανεπαρκή. Ειδικότερα:

1.5.1. Ως προς τη χλωρίδα, αναφέρει ότι (σελ. 108): «Κατά την χλωριδική έρευνα πεδίου, καταγράφηκε ένα ενδημικό είδος της Πελοποννήσου (*Viola mercurii*), ενώ δεν μπορεί να αποκλειστεί η παρουσία του *Globularia stygia* Ευάλωτου (VU) σύμφωνα με το IUCN Redlist, ενδημικού της Πελοποννήσου και είδους του Παραρτήματος II της Οδηγίας 92/43/EK στην ΠΕΠ. Ωστόσο, το ποσοστό κατάληψης του έργου επί των ενδιαιτημάτων των δύο αυτών ειδών είναι πολύ μικρό. Παρ' όλ' αυτά η χλωριδική αξία των ανωτέρω φυτών είναι μεγάλη.»

Προτείνει περαιτέρω (σελ. 111) “πριν την έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών και προκειμένου να **«αντισταθμιστούν»** τυχόν απώλειες και να διασφαλιστεί η παρουσία του είδους μετακατασκευαστικά” να διενεργηθεί πρόγραμμα καλλιέργειας / εξημέρωσης του είδους σε βοτανικό κήπο και διατήρησης σπερμάτων σε τράπεζα γενετικού υλικού, προκειμένου να ενισχυθεί ο φυσικός πληθυσμός του είδους στο μέλλον, εφόσον κριθεί απαραίτητο.

Τα μέτρα αυτά είναι στην πραγματικότητα **αντισταθμιστικά** μέτρα του άρθρου 6 παρ. 4 της οδηγίας 92/43/EK, τα οποία, αφενός, δεν επιτρέπεται να λαμβάνονται υπόψη κατά τη δέουσα εκτίμηση, και, αφετέρου, το γεγονός ότι προτείνονται ως απαραίτητα, σημαίνει ακριβώς ότι δεν μπορεί να αποκλειστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις του έργου στα οικεία είδη χλωρίδας, αφού ρητά παραδέχεται η ΕΟΑ ότι είναι ενδεχόμενες οι απώλειες και εμμέσως πλην σαφώς ότι μπορεί να διακινδυνεύσει η παρουσία του είδους εάν δεν ληφθούν τα μέτρα αυτά. Είναι προφανές ότι τα μέτρα αυτά είναι **εντελώς αμφίβολης αποτελεσματικότητας**, αφού δεν φαίνεται να έχει επιβεβαιωθεί επιστημονικά ότι είναι δυνατό να υπάρξει καλλιέργεια και εξημέρωση του είδους, ούτε, πολύ περισσότερο, η διατήρηση σπερμάτων σε τράπεζα μπορεί να υποκαταστήσει τον περιορισμό ή και εξαφάνιση της φυσικής κατανομής του είδους.

Προτείνει επίσης (σελ. 111) την αποφυγή εκτέλεσης εργασιών κατασκευής εντός της περιοχής υψηλού ενδημισμού κατά την περίοδο άνθισης των ειδών *Globularia stygia* (Ιούνιος - Ιούλιος) και *Viola mercurii* (Απρίλιος – Ιούλιος) προκειμένου να διασφαλιστεί ο εμπλουτισμός της εδαφικής τράπεζας σπερμάτων και η φύτευση της επόμενης γενιάς, “την απαγόρευση απομάκρυνσης του επιφανειακού χώματος, εκτός από τις απολύτως απαραίτητες εργασίες..” και “ η διάθεση του επιφανειακού χώματος (top soil cuttings) να πραγματοποιείται σε χωματουργικές εργασίες στην περιοχή”. Το πρώτο μέτρο είναι εντελώς ανεπαρκές και το δεύτερο και τρίτα ανέφικτα, αφού η εκτέλεση εργασιών κατασκευής, **όποτε και αν γίνουν**, συνεπάγεται την εκχέρωση της βλάστησης, την καταστροφή του ενδιαιτήματος του είδους, την καταστροφή του εδάφους στις περιοχές των έργων. Για να διανοιχθούν οι πλατείες για την ανέγερση των α/γ και οι δρόμοι πρόσβασης, καθώς και για να διαπλατυνθούν υφιστάμενοι δρόμοι θα γίνουν βαθιές εκσκαφές, επιχώσεις, θα συμπίεστεί το έδαφος με βαρέα μηχανήματα για να ισοπεδωθεί, θα γίνει διάστρωση με χαλίκια κλπ. Όλ' αυτά συνεπάγονται ολοκληρωτική καταστροφή της εδαφικής τράπεζας και της “περιοχής υψηλού ενδημισμού” για την οποία κάνει λόγο η ΕΟΑ.

1.5.2. Όσον αφορά τα **χειρόπτερα** αναφέρεται (σελ. 92, 112) ότι παρά την εκτίμηση των χαμηλών επιπτώσεων του έργου, αναμένεται μετακατασκευαστικά να αυξηθεί η δραστηριότητα των χειροπτέρων στην περιοχή των Α/Γ, λόγω φωτισμού που προσελκύει έντομα και εμμέσως χειρόπτερα. Προτείνει ως λύση την απαγόρευση *“οποιασδήποτε μορφής επιπλέον φωτισήμανσης εκτός από εκείνης που επιβάλλει η ασφάλεια των πτήσεων και οι οδηγίες της ΥΠΑ και του ΓΕΕΘΑ”*. Πλην όμως δεν συνηθίζεται, ούτε και υπάρχει λόγος, να έχουν οι α/γ επιπλέον φωτισήμανση σε σχέση με εκείνη που επιβάλλεται για την ασφάλεια της αεροπλοΐας. Άρα πρόκειται για μέτρο που δεν έχει έδαφος εφαρμογής.

1.5.3. Ως προς την **ορνιθοπανίδα** προτείνονται μια σειρά από μέτρα, τα οποία είναι επίσης **αμφίβολης επιστημονικής επάρκειας και αποτελεσματικότητας αλλά και εν μέρει μέτρα διαχειριστικά ή αντισταθμιστικά.**

Ειδικότερα, προτείνεται η **εγκατάσταση αυτοματοποιημένου συστήματος παρακολούθησης, αναχαίτισης και αποτροπής πρόσκρουσης των πτηνών σε όλες τις Α/Γ** (σελ. 113). Όπως όμως έχει καταδειχτεί επανειλημμένα από τους επιστήμονες της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας, και των Φορέων Διαχείρισης Προστατευόμενων Περιοχών, η αποτελεσματικότητα αυτών είναι περιορισμένη και αμφισβητούμενη. Ενδεικτικώς, αναφέρουμε δύο πολύ πρόσφατα περιστατικά θανάτωσης προστατευόμενων ειδών σε ΑΣΠΗΕ όπου βρίσκονταν εν λειτουργία τα ανωτέρω συστήματα (<https://www.ornithologiki.gr/el/enhmerwsh-ekpaideush/enimerosi/ta-nea-mas/1547-p-4o-2020>,

<https://necca.gov.gr/nea-anakoinoseis-deltia-typou/synagermos-simane-to-apogevma-tou-savvatou-stis-21-maiou-otan-diapistothike-oti-enas-mavrogypas-prosekrouse-se-anemogennitria-a-aiolikou-stathmou-pou-vrisketai-voreia-tou-oikismou-nea-santa-sto-nomo-rod/>

Στη σχετική ανακοίνωση του Ο.ΦΥ.ΠΕ.Κ.Α. για το δεύτερο από τα άνω περιστατικά, που αφορούσε την θανάτωση μαυρόγυπα αναφέρονται, μεταξύ άλλων, τα εξής: *“Όπως έχει επισημανθεί πολλές φορές κατά το παρελθόν, η αποτελεσματικότητα των αυτοματοποιημένων συστημάτων αποτροπής πρόσκρουσης σε περιοχές από όπου τα πουλιά διέρχονται με μεγάλη συχνότητα, είναι αμφίβολη”*, αναφέρει η βιολόγος της Μονάδας Διαχείρισης Εθνικών Πάρκων Δέλτα Έβρου και Δαδιάς, Σύλβια Ζακκάκ. Αξίζει να επισημανθεί ότι, παρότι το περιστατικό έλαβε χώρα υπό συνθήκες καλής ορατότητας και οι ενέργειες εκτελέστηκαν από το σύστημα με βάση το προβλεπόμενο πρωτόκολλο, δεν ήταν επαρκείς για την αποτροπή της πρόσκρουσης, καθώς δεν κατέστη δυνατή η έγκαιρη παύση της περιστροφής του ρότορα.”

Περαιτέρω, όπως έχει επισημάνει η ΕΟΕ (βλ. Τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και αποτροπής πρόσκρουσης σε Αιολικούς Σταθμούς ως εργαλεία και όχι ως ΠΑΝΑΚΕΙΑ,

https://files.ornithologiki.gr/docs/politiki/aiolika/190419_Systimata_Apofugis_Proskrousis_se_Aiolika.pdf): «Ως προς τα συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και αποτροπής πρόσκρουσης, όπως το DTBird, το κυριότερο ζήτημα εντοπίζεται στο ότι χρησιμοποιούνται ως «Δούρειος Ίππος» μετριασμού των επιπτώσεων για τη δρομολόγηση της χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ σε ευαίσθητες περιοχές για τα πουλιά. Πλέον οι ΑΕΠΟ για τη χωροθέτηση ΑΣΠΗΕ συνοδεύονται συστηματικά με την προϋπόθεση της χρήσης τέτοιων συστημάτων, ενώ θα έπρεπε πολλές από τις περιοχές αυτές να είχαν εξαιρεθεί από τη χωροθέτηση ακριβώς λόγω της ευαισθησίας τους. Παράλληλα πρέπει να τονισθεί ότι **τα συστήματα αυτά καθώς εκπέμπουν αποτρεπτικούς ήχους προκαλούν όχληση και εν τέλει τον εκτοπισμό των πουλιών από τα ενδιαιτήματά τους.**»

Επίσης, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι **τα συστήματα αυτά έχουν αναγνωρισμένη αναποτελεσματικότητα όσον αφορά το Χρυσαιτό**, Παραπέμπουμε σχετικά σε μελέτη που αφορά τη θνησιμότητα των Χρυσαιτών λόγω πρόσκρουσης σε ανεμογεννήτρια εξοπλισμένη με το σύστημα dtBird στο όρος Massif Central στη Γαλλία¹. Το είδος αυτό όπως αποδείχθηκε από την εν λόγω μελέτη επηρεάζεται έντονα από την εγκατάσταση των αιολικών πάρκων, διότι εγκαταλείπει ή μειώνει τη χρήση του πυρήνα του ενδιαιτήματός του όταν εγκαθίστανται εκεί αιολικά πάρκα. Δηλαδή η εγκατάσταση ΑΣΠΗΕ συνιστά υποβάθμιση του ενδιαιτήματός του και οδηγεί στην μερική εκτόπιση του είδους. Στη συγκεκριμένη μάλιστα περίπτωση εντοπίστηκε νεκρός νεαρός Χρυσαιτός κάτω από α/γ εξοπλισμένη με τέτοιο σύστημα.

Επομένως, η τυχόν εγκατάσταση των ανωτέρω συστημάτων αποτροπής, όχι μόνο δεν θα προστατέψει την ορνιθοπανίδα της περιοχής, αλλά αντιθέτως θα προκαλέσει όχληση και εκτοπισμό των προστατευόμενων ειδών από τα ενδιαιτήματά τους.

Συναφώς, επισημαίνεται ότι βάσει της σχετικής νομολογίας του ΔΕΕ (Απόφαση της 26ης Απριλίου 2017, C-142/16, Επιτροπή κατά Γερμανίας, ECLI:EU:C:2017:301, σκέψεις 37 έως 42) στο πλαίσιο της αρχής της προφύλαξης, **η απαιτούμενη βεβαιότητα ως προς την αποτελεσματικότητα του μέτρου μετριασμού πρέπει να υφίσταται κατά τον χρόνο**

¹ Itty Christian, Duriez Olivier, Le suivi par GPS, une méthode efficace pour évaluer l'impact des parcs éoliens sur des espèces à fort enjeux de conservation: l'exemple de l'aigle royal (*Aquila chrysaetos*) dans le sud du massif central" = Η παρακολούθηση με GPS, μια αποτελεσματική μέθοδος για την εκτίμηση της επίπτωσης των αιολικών πάρκων στα είδη των οποίων η διατήρηση είναι μείζων διακύβευμα: το παράδειγμα του χρυσαιτού (*Aquila chrysaetos*) στα νότια του Massif Central. Προσβάσιμο στην ιστοσελίδα:

https://www.researchgate.net/profile/Olivier_Duriez/publication/327977352_Le_suivi_par_GPS_une_methode_efficace_pour_evaluer_l'impact_des_parcs_eoliens_sur_des_especes_a_fort_enjeux_de_conservation_l'exemple_de_l'aigle_royal_Aquila_chrysaetos_dans_le_sud_du_massif_central_A/links/5bb1429692851ca9ed331ba3/Le-suivi-par-GPS-une-methode-efficace-pour-evaluer-l'impact-des-parcs-eoliens-sur-des-especes-a-fort-enjeux-de-conservation-l'exemple-de-l'aigle-royal-Aquila-chrysaetos-dans-le-sud-du-massif-central-Ac.pdf . Η μελέτη αυτή αναφέρεται (περιπτώσιολογική μελέτη 5 – 7) στις σελ. 157 – 158 του εγγράφου κατευθυντήριων οδηγιών της ΕΕ για την αιολική ενέργεια έγγραφο C(2020) 7730 final, με ημερομηνία 18.11.2020, εδώ
προσβάσιμο
https://ec.europa.eu/environment/nature/natura2000/management/docs/wind_farms_el.pdf.

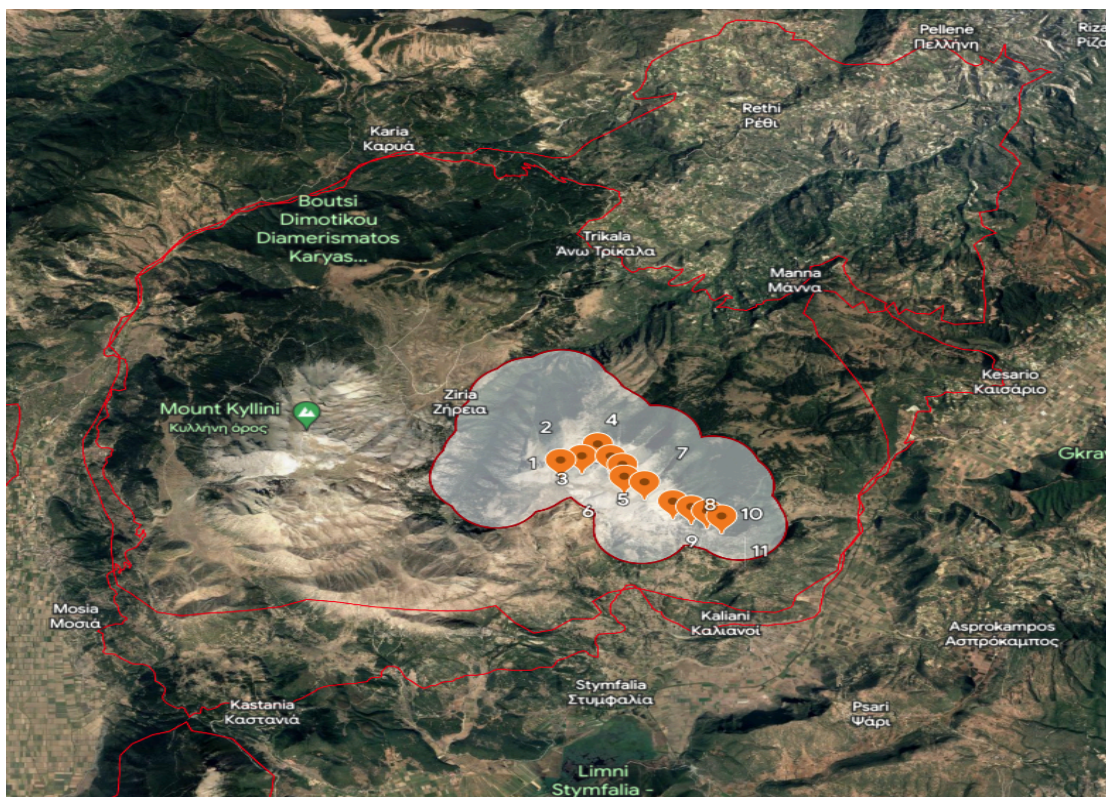
αδειοδότησης, και δεν μπορεί εκ των υστέρων να επιβεβαιωθεί μέσω συστήματος παρακολούθησης των επιπτώσεων (όπως εν προκειμένω προτείνεται επίσης ως «μέτρο μετριασμού» από την Ε.Ο.Α., σελ. 113).

Προτείνεται επίσης (σελ. 114 ΕΟΑ) πάλι ως δήθεν μέτρο δήθεν μετριασμού “*Να εξεταστεί το ενδεχόμενο εφαρμογής προγράμματος διαχείρισης του ενδαιτήματος τροφοληψίας του Χρυσαιτού, σε συνεννόηση με τους αρμόδιους φορείς σχετικά με τους Χώρους Τροφοδοσίας των ευκαιριακά Πτωματοφάγων Αρπακτικών Πτηνών (ΧΤΑΠ)*”. Αυτό το μέτρο είναι υπό κανονικές συνθήκες διαχειριστικό μέτρο που θα πρέπει να υιοθετείται μόνο βάσει εγκεκριμένου με Υπουργική Απόφαση Σχεδίου Διαχείρισης, κατόπιν εκπόνησης Ε.Π.Μ. Όταν προτείνεται στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης είναι απαγορευμένο μέτρο ή κεκαλυμμένο αντισταθμιστικό μέτρο, που πάλι δεν μπορεί να ληφθεί υπόψη στη δέουσα εκτίμηση και που υποκρύπτει την ύπαρξη σημαντικών επιπτώσεων στο συγκεκριμένο είδος, οφειλόμενων στην εκτόπιση και υποβάθμιση του ενδαιτήματος τροφοληψίας του. Συν τοις άλλοις, ο Χρυσαιτός δεν είναι πτωματοφάγο πτηνό, αλλά αρπακτικό που θηρεύει. Μπορεί βέβαια ελλείψει άλλης τροφής να τραφεί με πτώματα, αλλά δεν είναι αυτή η ενδεδειγμένη πρακτική για το είδος.

Επομένως, συνολικά η διενεργηθείσα Ε.Ο.Α. είναι ελλιπής και ανεπαρκής λόγω πληθώρας μεθοδολογικών σφαλμάτων. Υφίσταται κατόπιν τούτων τουλάχιστον αβεβαιότητα ως προς την απουσία δυσμενών επιπτώσεων στην ακεραιότητα των οικείων τόπων, ενώ βάσει της αντίθεσης του έργου με τους στόχους διατήρησης που τίθενται για τους οικοτόπους και τα είδη χλωρίδας και πανίδας αναμένονται μετά βεβαιότητας δυσμενείς επιπτώσεις και παραβλάπεται η ακεραιότητα αυτών. Προκύπτει περαιτέρω ότι θα υπάρξει απομείωση και οικοτόπου προτεραιότητας (9530). Τέλος, τα προτεινόμενα «μέτρα μετριασμού» είναι αμφίβολης αποτελεσματικότητας, είτε και απαγορευμένα μέτρα αντιστάθμισης των επιπτώσεων και δεν μπορούν να ληφθούν υπόψη κατά το στάδιο αυτό ως τέτοια.

2. Χωροθέτηση του προτεινόμενου έργου εντός Αδιατάρακτης Φυσικής Περιοχής (ΑΦΠ) - Περιοχή Άνευ Δρόμων (ΠΑΔ), και εντός Περιοχής που έχει προταθεί ως Περιοχή Προστασίας της Φύσης

Α. Ο υπό εξέταση ΑΣΠΗΕ χωροθετείται εξ ολοκλήρου εντός μίας σημαντικής έκτασης **Αδιατάρακτης Φυσικής Περιοχής**, όπως αυτές χαρτογραφήθηκαν από τις σχετικές μελέτες του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων για τις Περιοχές Άνευ Δρόμων της χώρας (κωδικός περιοχής: **RA_1_10_014**, ονομασία: **RA014 (Mun. Sikyona, Xylokastro-Evrostina)**, επιφάνεια: **28.671**, βλ. Kassara C., Petridou M., Tzortzakaki O., Papantoniou E., Galani A., Psaraleksi M., Gkotsis D., Papaioannou H., Kati V. 2022. The roadless map of Greece. Mendeley Data, v2. <http://dx.doi.org/10.17632/s6zh89fb5c.2>), συνημμένο αρχείο RA014 (Mun. Sikyona, Xylokastro-Evrostina).kmz)). Ως ΑΦΠ ορίζεται «Κάθε Περιοχή Άνευ Δρόμων με την περιφερειακή ζώνη αυτής ενός χιλιομέτρου. Ο ορισμός καλύπτει περιοχές τόσο στην ηπειρωτική χώρα όσο και σε νησιά. Με βάση τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης, ΑΦΠ είναι κάθε χερσαία περιοχή έκτασης άνω των δύο τετραγωνικών χιλιομέτρων που δεν περιλαμβάνει δρόμους [Undisturbed natural area].» (Κατή Β., Κασσάρα Χ., Παπαϊωάννου Χ. 2022. Αδιατάρακτες Φυσικές Περιοχές (ΑΦΠ) της Ελλάδας και βιώσιμη ανάπτυξη. Πρόγραμμα NATLAND χρηματοδοτούμενο από το Πράσινο Ταμείο. Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, Ιωάννινα, σελ. 5).

Εικόνα 9. Χάρτης αποτύπωσης θέσης ΑΦΠ, Α/Γ και προστατευόμενων περιοχών

ΥΠΟΜΝΗΜΑ ΧΑΡΤΗ ΕΙΚΟΝΑΣ 9

Πορτοκαλί πινέζες: Ανεμογεννήτριες

Γκρι πολύγωνο: Περιοχή Άνευ Δρόμων - Αδιατάρακτη Φυσική Περιοχή

Εξωτερικά κόκκινα περιγράμματα:

- Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) GR2530001 «Κορυφές όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και χαράδρα Φλαμπουρίτσα»

- Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530006 «Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια)»

- Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠ) GR116 «Όρος Κυλλήνη (Ζήρεια)»

Επισημαίνεται ότι οι ανωτέρω μελέτες προτείνουν, μεταξύ άλλων, **την ένταξη όλων των εκτάσεων χωρίς δρόμους της κατηγορίας ΠΑΔ > 10 τ.χλμ. εντός του δικτύου Natura 2000 (ΑΦΠ/ΝΑΦΠ) σε ζώνες αυστηρής προστασίας, καθώς και τη θεώρηση των ΑΦΠ της κατηγορίας ΠΑΔ 1-10 τ.χλμ. εντός του δικτύου Natura 2000 ως ένα από τα κριτήρια οριοθέτησης των ευρύτερων ζωνών αυστηρής προστασίας, κατ' εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για τη Βιοποικιλότητα στην Ελλάδα ως προς την οριοθέτηση και διατήρηση των ζωνών αυστηρής προστασίας ως ζώνες ήσσονος ή μη ανθρωπογενούς παρέμβασης στο ένα τρίτο των χερσαίων προστατευόμενων περιοχών της Ελλάδας (10% της Ελλάδας).**

Η υπό εξέταση περιοχή **πληροί όλες τις προϋποθέσεις για να τεθεί υπό καθεστώς προστασίας ως ΑΦΠ, και για να αποτελέσει, περαιτέρω, Ζώνη Προστασίας της Φύσης ή και Απόλυτης Προστασίας της Φύσης.** Στην υπό εκπόνηση Ε.Π.Μ. για τις οικείες προστατευόμενες περιοχές, κατά πληροφορίες προτείνεται η περιοχή του έργου να τεθεί σε καθεστώς προστασίας τέτοιο που θα απαγορεύει την εγκατάσταση ενός τέτοιου έργου, έτσι ώστε να προστατευθεί αποτελεσματικότερα.

Στην προκειμένη περίπτωση, η τυχόν υλοποίηση του προτεινόμενου έργου θα προκαλέσει δυσμενείς επιπτώσεις που θα επέλθουν ως συνέπεια και της απώλειας του χαρακτήρα της περιοχής του έργου, αλλά και ευρύτερα, ως ΑΦΠ. Οι κυριότερες από τις επιπτώσεις αυτές είναι:

α. Αλλαγή της χρήσης γης, η οποία αποτελεί την κυριότερη αιτία απώλειας της βιοποικιλότητας σε παγκόσμιο και Ευρωπαϊκό επίπεδο,

β. Κατακερματισμός των οικοσυστημάτων, μέσω των δρόμων, τεχνητών επιφανειών, συνοδευτικών έργων & εγκαταστάσεων, με αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα,

γ. Αλλοίωση, μείωση ή ολοκληρωτική εξαφάνιση τύπων οικοτόπων, ειδών χλωρίδας, άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας που απαντώνται στη συγκεκριμένη περιοχή.

δ. Θα προκαταλάβει δυσμενώς την υπό εκπόνηση Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη για τις οικείες προστατευόμενες περιοχές, αφού θα κατακερματίσει και υποβαθμίσει ανεπανόρθωτα

έναν από τους αδιατάρακτους πυρήνες αυτών, ο οποίος βάσει και της ανωτέρω προτεινόμενης πολιτικής θα πρέπει να προστατευτεί αυστηρά.

Β. Καθορισμός της περιοχής του έργου ως Περιοχής Προστασίας της Φύσης στην ΕΠΜ για την περιοχή του όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και τη χαράδρα Φλαμπουρίτσα.

Όπως αναφέρεται στη σελ. 81 της ΕΟΑ, για την περιοχή έχει εκπονηθεί Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη (Παππάς και συνεργάτες, 2009), σύμφωνα με την οποία το Έργο βρίσκεται σε μία ευρύτερη περιοχή μεγάλης οικολογικής και βιολογικής αξίας, που τελεί υπό καθεστώς προστασίας ώστε να μην αλλοιώνεται η φυσική κατάστασή της. Παρέχεται όμως η διαβεβαίωση ότι, δήθεν, “Ο σχεδιασμός του έργου έχει γίνει με γνώμονα την προστασία του περιβάλλοντος. Με τα κατάλληλα μέτρα προστασίας που προτείνονται στην παρούσα μελέτη θα ελαχιστοποιηθούν οι όποιες επιπτώσεις.”

Παραλείπει, ωστόσο, να αναφέρει η ΕΟΑ, ότι, σύμφωνα με την εν λόγω ΕΠΜ των Παππά και λοιπών, η περιοχή χωροθέτησης του έργου και της οδοποιίας πρόσβασης εμπίπτει στην Περιοχή Προστασίας της Φύσης (ΠΠΦ) 1γ: Αλπικές κορυφές Μικρής Ζήρειας

Στη σελ. 82 της ΕΟΑ, παρατίθεται Χάρτης 5 – 1, που είναι απόσπασμα σχετικού χάρτη της εν λόγω ΕΠΜ. **Παραλείπει όμως η ΕΟΑ να αναφέρει ότι η περιοχή που καλύπτεται με μωβ χρώμα στον εν λόγω χάρτη απεικονίζει τις ΠΠΦ.**

Σε όλες τις ΠΠΦ απαγορεύεται η εγκατάσταση ενός τέτοιου έργου, η διάνοιξη νέων δρόμων, επιτρεπομένης μόνο της συντήρησης τυχόν υφισταμένων δρόμων χωρίς ουδεμία διαπλάτυνσή τους (σελ. . 44)

Για την ΠΠΦ 1γ αναφέρονται συνοπτικά στην εν λόγω ΕΠΜ τα εξής (σελ. 39):

“Περιλαμβάνει το αλπικό τμήμα της Μικρής Ζήρειας 2086μ, πάνω από το υψόμετρο των 1800μ περίπου και χωρίς τη ΒΔ όψη που αποτελεί μέρος της Φλαμπουρίτσας. Χαρακτηρίστηκε ως ΠΠΦ λόγω της μεγάλης οικολογικής αξίας της. Ειδικότερα κυρίαρχα στοιχεία για τον χαρακτηρισμό της περιοχής αυτής αποτελούν τα είδη χλωρίδας (πάνω από 40 [-45] ενδημικά φυτικά taxa – – βλ. 4.2.2) αλλά και οι τύποι οικοτόπων (*6230, 4090, 5210, 3290, 8140, 8210 – βλ. 4.2.2) που περιλαμβάνει. Δευτερευόντως τα είδη πανίδας και ορνιθοπανίδας (βλ. 4.2.3). Και τέλος το οικολογικό τοπίο μέσω της μεγάλης φυσικής ετερογένειας που παρουσιάζει λόγω του έντονου ανάγλυφου.

Πιέσεις: Η περιοχή δεν δέχεται ισχυρές πιέσεις από ανθρώπινες δραστηριότητες και επομένως αποτελεί σημαντική αδιατάρακτη περιοχή η προστασία της οποίας είναι κρίσιμη για την διατήρηση βιώσιμων πληθυσμών σημαντικών ειδών χλωρίδας, πανίδας και ορνιθοπανίδας στο σύνολο της περιοχής μελέτης. Μικρές πιέσεις υπάρχουν από την

Λαθροθηρία και την περιορισμένη διάνοιξη αγροτικών δρόμων αλλά και την κίνηση 4x4 εκτός δρόμων.

Απειλές: 230 Θήρα, 623 Μηχανοκίνητα οχήματα, 942 Χιονοστιβάδα, 943 Κατολίσθηση

Στόχος: Να προστατευτούν τα είδη χλωρίδας, πανίδας, ορνιθοπανίδας και οι τύποι οικοτόπων από κάθε δραστηριότητα ή επέμβαση που είναι δυνατό να μεταβάλει ή να αλλοιώσει τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξή τους. Να διατηρηθεί η οικολογική ακεραιότητα και η φυσική ετερογένεια της περιοχής.”

Όπως είναι προφανές, είναι προδήλως αδύνατη η χωροθέτηση και αδειοδότηση του υπό εξέταση έργου, **διότι θα αναιρέσει πλήρως τα ανωτέρω περιγραφόμενα χαρακτηριστικά της περιοχής που την καθιστούν άξια προστασίας και αιτιολογούν τον καθορισμό της ως Περιοχής Προστασίας της Φύσης (ΠΠΦ).**

3. Πλημμελής εξέταση βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων

Στο άρ. 11 παρ. 4 του ν. 4014/2011 προβλέπεται ότι: “4. Τα περιεχόμενα του φακέλου της ΜΠΕ ανά υποκατηγορία έργου ή δραστηριότητας, τυχόν απαιτούμενες γνωμοδοτήσεις φορέων, το περιεχόμενο της ΜΠΕ και τα λοιπά συνοδευτικά στοιχεία καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, ανάλογα με το είδος του έργου ή της δραστηριότητας. Τα περιεχόμενα της μελέτης εμπεριέχουν τουλάχιστον τα αναφερόμενα στο Παράρτημα ΙΙ”, ενώ στο Παράρτημα ΙΙ του ν. 4014/2011, το οποίο έχει τίτλο “Ελάχιστα περιεχόμενα φακέλου ΜΠΕ”, προβλέπονται, μεταξύ άλλων, τα εξής, όσον αφορά το ελάχιστο περιεχόμενο της ΜΠΕ, στο σημείο 3: “Περιγραφή και αξιολόγηση των εναλλακτικών λύσεων, ιδίως ως προς τη θέση, το μέγεθος ή/και την τεχνολογία αυτών, συμπεριλαμβανομένης της μηδενικής λύσης, που εξετάστηκαν από τον φορέα του έργου ή της δραστηριότητας και παρουσίαση των κύριων λόγων της επιλογής της προτεινόμενης λύσης σχετικά με τις επιπτώσεις στο περιβάλλον.”

Τέλος στο Παράρτημα 2 της κατ' εξουσιοδότηση της προπαρατεθείσας διάταξης της παρ. 4 του άρ. 11 του ν. 4014/2011 εκδοθείσας υπ' αριθμ. Οικ. 170225/2014 απόφασης του Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, (Βασικές Προδιαγραφές Μελετών Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) έργων και δραστηριοτήτων, στην ενότητα 7 Εναλλακτικές Λύσεις [σελ. 1494 του οικείου ΦΕΚ]), προβλέπονται τα εξής:

“7. Εναλλακτικές λύσεις

7.1 Παρουσίαση των βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν , ως προς τη θέση, το μέγεθος και την κλίμακα, το σχεδιασμό, την τεχνολογία, την παραγωγική διαδικασία καθώς και την διαδικασία κατασκευής του έργου ή της δραστηριότητας. Περιλαμβάνεται και η μηδενική λύση (μη υλοποίηση προτεινόμενου έργου/δραστηριότητας), με αναφορά στις συνέπειες που θα έχει σε επηρεαζόμενα έργα/δραστηριότητες, καθώς και σε άλλα στοιχεία του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος.

7.2 Αξιολόγηση και αιτιολόγηση της τελικής επιλογής σε σχέση με τις επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον.

Η παρουσίαση των βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων μπορεί να περιλαμβάνει κείμενο, πίνακες και κατάλληλους χάρτες και σχέδια. Θα πρέπει να είναι περιεκτική, ενώ σε παράρτημα της ΜΠΕ μπορούν να δίνονται αναλυτικότερα στοιχεία, που περιλαμβάνουν:

7.2.1. Αναλυτικότερη περιγραφή των βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων που εξετάστηκαν.

7.2.2. Καταγραφή της υφιστάμενης κατάστασης του περιβάλλοντος για κάθε βιώσιμη εναλλακτική λύση, καθώς και των τάσεων εξέλιξής του.

7.2.3. Εκτίμηση και αξιολόγηση των σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων για κάθε βιώσιμη εναλλακτική λύση και αιτιολόγηση των κύριων λόγων απόρριψής της.”

Η ΜΠΕ στο οικείο κεφάλαιο εξέτασης των εναλλακτικών λύσεων (7.3.3 Εναλλακτικές λύσεις για την τεχνολογία και το μέγεθος των ανεμογεννητριών και τη θέση Χωροθέτηση του έργου, σελ. 120 επ.) **δεν προβαίνει σε καμία εξέταση εναλλακτικής λύσης ως προς την θέση χωροθέτησης του ΑΣΠΗΕ, και δη εάν είναι δυνατή η πραγματοποίηση του έργου σε θέση εκτός προστατευόμενων περιοχών ή που θα απαιτούσε μικρότερη θυσία δασικής βλάστησης.** Αντίστοιχα, και ως προς την **τεχνολογία / τύπο των Α/Γ** η τεχνική / οικονομική επιλογή του φορέα του έργου για νεότερης τεχνολογίας Α/Γ (έναντι των παλαιότερων, μικρότερου μεγέθους Α/Γ), ως εΐθισται άλλωστε κατά κανόνα σε όλα τα συναφή έργα ΑΣΠΗΕ, παρουσιάζεται παραπλανητικά ως εξέταση εναλλακτικής λύσης. Τα προγενέστερα, παρωχημένα προ 10ετίας μοντέλα α/γ δεν είναι προδήλως βιώσιμη εναλλακτική λύση, όπως απαιτεί ο νόμος.

Περαιτέρω, η **εξέταση της μηδενικής λύσης** (σελ. 113 επ.) είναι όλως προσχηματική και εσφαλμένη, καθώς παραπέμπει γενικώς στα οφέλη των ΑΠΕ, ενώ βασίζεται σε εσφαλμένες παραδοχές. Συγκεκριμένα, αναφέρεται ότι «...δικαιολογείται η επιλογή των συγκεκριμένων θέσεων και η αναγκαιότητα επέμβασης στις προταθείσες δασικές εκτάσεις. Η ελάχιστη απώλεια δασικού πλούτου εξασφαλίζεται από τις εξής παραμέτρους:

- Η περιοχή ανάπτυξης του έργου, χαρακτηρίζεται από αραιή βλάστηση σε εκτεταμένα διάκενα βραχωδών και άγονων εκτάσεων.
- Η μόνιμη κατάληψη φυσικών εκτάσεων που θα πραγματοποιηθεί είναι πολύ μικρής κλίμακας σε σχέση με τη συνολική έκταση της ευρύτερης περιοχής που καλύπτουν τα υψώματα, στις κορυφές των οποίων χωροθετείται το αιολικό πάρκο.

Από τα παραπάνω προκύπτει η μηδαμινή περαιτέρω επίπτωση στο δασικό χαρακτήρα της περιοχής επέμβασης και εκτιμάται ότι οποιαδήποτε άλλη λύση χωροθέτησης (συμπεριλαμβανόμενης της μηδενικής στην παρούσα περίπτωση) δεν θα είχε ασθενέστερες επιπτώσεις.»

Οι ανωτέρω κρίσεις είναι εσφαλμένες, στο βαθμό που, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της ΜΠΕ και της ΕΟΑ, πέραν των δυσμενών επιπτώσεων σε οικοτόπους και είδη ενωσιακού ενδιαφέροντος, **αναμένονται και δυσμενείς επιπτώσεις και στα δάση Κεφαλληνίτικης Ελάτης και Μαύρης Πεύκης στα ανατολικά του πολυγώνου εγκατάστασης του ΑΣΠΗΕ**, ιδίως στις θέσεις εγκατάστασης των Α/Γ 8, 9, 10 και 11, και της αντίστοιχης οδοποιίας πρόσβασης στις θέσεις αυτές. Βάσει δε του συναφούς χάρτη (ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΓΡΑΦΙΑ ΕΡΓΟΥ ΣΕ ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΟΡΘΟΦΩΤΟΧΑΡΤΗ) προκύπτει ότι θα κοπεί μεγάλος αριθμός δέντρων. Αντίστοιχες επεμβάσεις θα λάβουν χώρα και κατά την βελτίωση της οδοποιίας, η οποία επίσης διέρχεται εν μέρει μέσα από υψηλό δάσος.

Επομένως, η παρούσα ΜΠΕ είναι ελλιπής, καθ'ο μέρος δεν προβαίνει σε εξέταση βιώσιμων εναλλακτικών λύσεων ως προς την θέση χωροθέτησης του έργου.

4. Αρνητικές γνωμοδοτήσεις των δασικών υπηρεσιών

Η γνωμοδότηση των δασικών υπηρεσιών δεν είναι μια απλή γνώμη στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης του έργου, αλλά αποτελεί κατ' ουσία έγκριση για επέμβαση σε δημόσια δασική έκταση την οποία, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 125/2016 Γνωμοδότηση του Γ' Τμήματος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η αδειοδοτούσα περιβαλλοντική αρχή καλείται να ενσωματώσει στην Α.Ε.Π.Ο.. Σύμφωνα με το άρθ. 12 του ν. 4014/2011, όπως ισχύει, η Α.Ε.Π.Ο. αποτελεί και έγκριση επέμβασης επί δασικών εκτάσεων. Περαιτέρω, η υπ' αριθμ. 125/2016 Γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ., η οποία έγινε αποδεκτή με το με αρ. πρωτ. 144568/4102/02.08.2016 έγγραφο της Δ/νσης Προστασίας Δασών και Αγροπεριβάλλοντος του Υπουργείου Π.Ε.Ν. θέτει **απαραίτητη προϋπόθεση για την ενσωμάτωση της έγκρισης επέμβασης σε δημόσιες δασικές εκτάσεις στην Α.Ε.Π.Ο., την θετική γνωμοδότηση των Δασικών Υπηρεσιών**. Τέλος, κατά τα οριζόμενα στην διάταξη της παρ. 4 του άρθ. 7 του ν.3086/2002, οι γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ. μετά την αποδοχή τους αποτελούν πράξεις που είναι υποχρεωτικές για τη Διοίκηση (βλ. συναφώς ενδεικτικώς με αριθμό ΑΔΑ : ΨΥΜΜ4653Π8-Χ5Σ απόφαση του Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας και τις σκέψεις αυτής).

Εν προκειμένω, το Δασαρχείο Κορίνθου (με αριθμό 274056, 31.05.2023 αρνητική γνωμοδότηση), το Δασαρχείο Ξυλοκάστρου (με αριθμό 273973, 31.05.2023 αρνητική γνωμοδότηση) και η Διεύθυνση Δασών Κορίνθου του Υπ. Περιβάλλοντος (με αριθμό 275979, 01.06.2023 αρνητική γνωμοδότηση) **γνωμοδότησαν αρνητικά** για την υλοποίηση του προτεινόμενου έργου, για τους αναλυτικά αναφερόμενους και τεκμηριωμένους λόγους που παρατίθενται στις γνώμες των ανωτέρω αρμοδίων Δασαρχείων.

Επομένως, η **Διοίκηση, δεσμευόμενη από το περιεχόμενο των γνωμοδοτήσεων αυτών, πρέπει να απορρίψει την ΜΠΕ και την ΕΟΑ και να προβεί σε έκδοση αρνητικής απόφασης ως προς την αδειοδότηση του έργου.**

5. Δυσμενείς επιπτώσεις στα ύδατα

Η κατασκευή του επίμαχου έργου ΑΣΠΗΕ αναμένεται να έχει δυσμενείς επιπτώσεις και στον υδρολογικό κύκλο μιας ευρείας περιοχής. Όπως αναφέρει η γνωμοδότηση του Δασαρχείου Κορίνθου, το όρος Κυλλήνη εμπλουτίζει και τους υπόγειους υδροφόρους ορίζοντες του Κεφαλαρίου, του Καλλιανίου και της Στυμφαλίας, το νερό της οποίας αποτελεί τον κύριο τροφοδότη ύδρευσης της πόλης της Κορίνθου, του Κιάτου και άλλων μεγάλων οικισμών της Κορινθίας. Συμπληρωματικά διοχετεύεται για την άρδευση του κάμπου της Βόχας. **Δεν έχει μελετηθεί ούτε τεκμηριωθεί επιστημονική άποψη, για την ασφάλεια της ύδρευσης της ΠΕ Κορινθίας μετά την κατασκευή του εν λόγω έργου.**

Περαιτέρω, παραθέτουμε αυτούσια σχετική γνωμοδότηση του Καθηγητή Υδρογεωλογίας ΑΠΘ, κ. Κ. Βουδούρη, και της Αναπλ. Καθηγήτριας Υδρογεωλογίας Πανεπιστημίου Πατρών κ. Ε. Ζαγγανά από την οποία προκύπτει ότι η παρούσα ΜΠΕ τυγχάνει κατ' ελάχιστο ανεπαρκής για να εκτιμηθούν δεόντως οι επιπτώσεις στον υδρολογικό κύκλο της ευρύτερης περιοχής:

Γενικά

Σχετικά με το έργο εγκατάστασης ανεμογεννητριών στην περιοχή της Μικρής Ζήρειας Κορινθίας αναφέρουμε τα παρακάτω:

- Η εγκατάσταση θα γίνει στο καρστικό σύστημα των ανθρακικών πετρωμάτων της περιοχής, το οποίο με βάση την κατάταξη του Σχεδίου Διαχείρισης, ανήκει στο Υπόγειο Υδατικό Σύστημα (ΥΥΣ) «Σύστημα Ζήρειας» με κωδικό EL0200220.
- Το σύστημα αυτό έχει αξιολογηθεί ότι βρίσκεται σε καλή χημική κατάσταση και καλή ποσοτική κατάσταση και εντάσσεται στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών ως Υδατικό Σύστημα για ανθρώπινη κατανάλωση με κωδικό EL0200220A7 του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).
- Ο φυσικός εμπλουτισμός των καρστικών υδροφορέων γίνεται σχετικά εύκολα και κυρίως από την άμεση κατείσδυση του νερού της βροχόπτωσης μέσω καταβοθρών, σημείων θραύσης του επικάρστ, ρωγμών, διακλάσεων και γενικά μέσω καρστικών και τεκτονικών δομών. Ο εμπλουτισμός εξαρτάται από τις χρήσεις γης, τον τύπο του εδαφικού επικαλύμματος, τον βαθμό καρστικοποίησης και την παρουσία αδιαπέρατων στρωμάτων στον καρστικό υδροφόρα.
- Τα καρστικά συστήματα εκφορτίζονται από μεγάλες πηγές. Έχουν δε σημαντική ρυθμιστική ικανότητα, αφού οι παροχές των πηγών που τροφοδοτούν παραμένουν σχετικά υψηλές ακόμα και σε ξηρές περιόδους. Η μείωση της τροφοδοσίας (φυσικού εμπλουτισμού) συνεπάγεται τη μείωση της παροχής των πηγών. Το συγκεκριμένο σύστημα εκφορτίζεται μέσω του μετώπου των πηγών Στυμφαλίας (Δρίζας)-Κεφαλαρίου. Οι ανωτέρω πηγές είναι σημαντικές για την υδατική οικονομία του Νομού Κορινθίας, αφού τροφοδοτούν τις πόλεις της Κορίνθου και του Κιάτου, και επιπλέον καλύπτουν τις αρδευτικές ανάγκες της Βόχας.
- Οι καρστικοί υδροφορείς είναι ιδιαίτερα τρωτοί (ευάλωτοι) στις επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών, καθώς και στην εξωτερική ρύπανση από ανθρώπινες δραστηριότητες. Αυτό απαιτεί οριοθέτηση ζωνών προστασίας και εφαρμογή ιδιαίτερων μέτρων προστασίας, ειδικά όταν αξιοποιούνται για ύδρευση.

Πιθανές επιπτώσεις

Ως γνωστόν, οι ανεμογεννήτριες επηρεάζουν τοπικά την υγρασία της ατμόσφαιρας και τη συμπύκνωση των υδρατμών, επηρεάζοντας το καθεστώς των βροχοπτώσεων και γενικότερα τον υδρολογικό κύκλο της περιοχής.

Επιπλέον, οι υδρατμοί κοντά στην επιφάνεια του εδάφους συντηρούν την πανίδα και την χλωρίδα στην εδαφική ζώνη.

Οι επεμβάσεις για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, όπως εκσκαφές, τσιμεντώσεις, αποψιλώσεις κ.λπ. στεγανοποιούν το έδαφος μειώνοντας την τροφοδοσία των υπόγειων υδροφορέων μέσω της κατείσδυσης του νερού σε καρστικούς αγωγούς που πιθανά τροφοδοτούν τις πηγές. Οι καρστικοί υδροφορείς αποτελούνται από ένα δίκτυο

επικοινωνούντων αγωγών, ρωγμών, διακλάσεων, εγκοίλων και η κίνηση του νερού δεν είναι εύκολο να καθοριστεί. Για το λόγο αυτό η εκπόνηση ειδικής υδρογεωλογικής μελέτης κρίνεται απαραίτητη. Άλλωστε το κύριο χαρακτηριστικό των καρστικών πετρωμάτων, λόγω της τεκτονικής δραστηριότητας, είναι η ανάπτυξη ανεξάρτητων ενοτήτων και υδροφοριών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά.

Όπως προαναφέρθηκε, η μείωση της τροφοδοσίας του υπόγειου υδροφορέα, μέσω της κατείδυσης νερού της βροχόπτωσης, θα επηρεάσει άμεσα τις παροχές του μετώπου των πηγών Στυμφαλίας (Δρίζας) και Κεφαλαρίου.

Πρόταση

Με δεδομένο ότι το **καρστικό σύστημα είναι υψηλής δυναμικότητας και πολύ σημαντικό** για την κάλυψη των υδατικών αναγκών μεγάλου τμήματος της Κορινθίας και ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου **πρακτικά δεν μελετά τις επιπτώσεις** της εγκατάστασης των ανεμογεννητριών στον υδρολογικό κύκλο και τις παροχές των πηγών, καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής τους, προτείνεται:

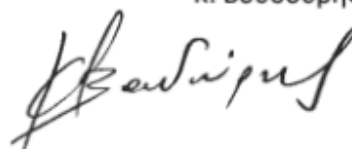
- Να μελετηθούν ενδελεχώς με ειδική υδρογεωλογική μελέτη (με πιθανή χρήση ιχνηθετήσεων, ισοτόπων, γεωφυσικής διασκόπησης και άλλων μεθόδων) οι επιπτώσεις της εγκατάστασης ανεμογεννητριών στην τροφοδοσία του καρστικού συστήματος της ζώνης τροφοδοσίας των πηγών καθώς και τις παροχές των κύριων πηγών.
- Επιπρόσθετα, απαιτείται η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας των πηγών, οι οποίες αξιοποιούνται ως νερό ανθρώπινης κατανάλωσης, για να καθορισθεί αν το έργο χωροθετείται εντός αυτών.

Ε. Ζαγγανά

Αναπλ. Καθηγήτρια Υδρογεωλογίας Πανν/μιο Πατρών

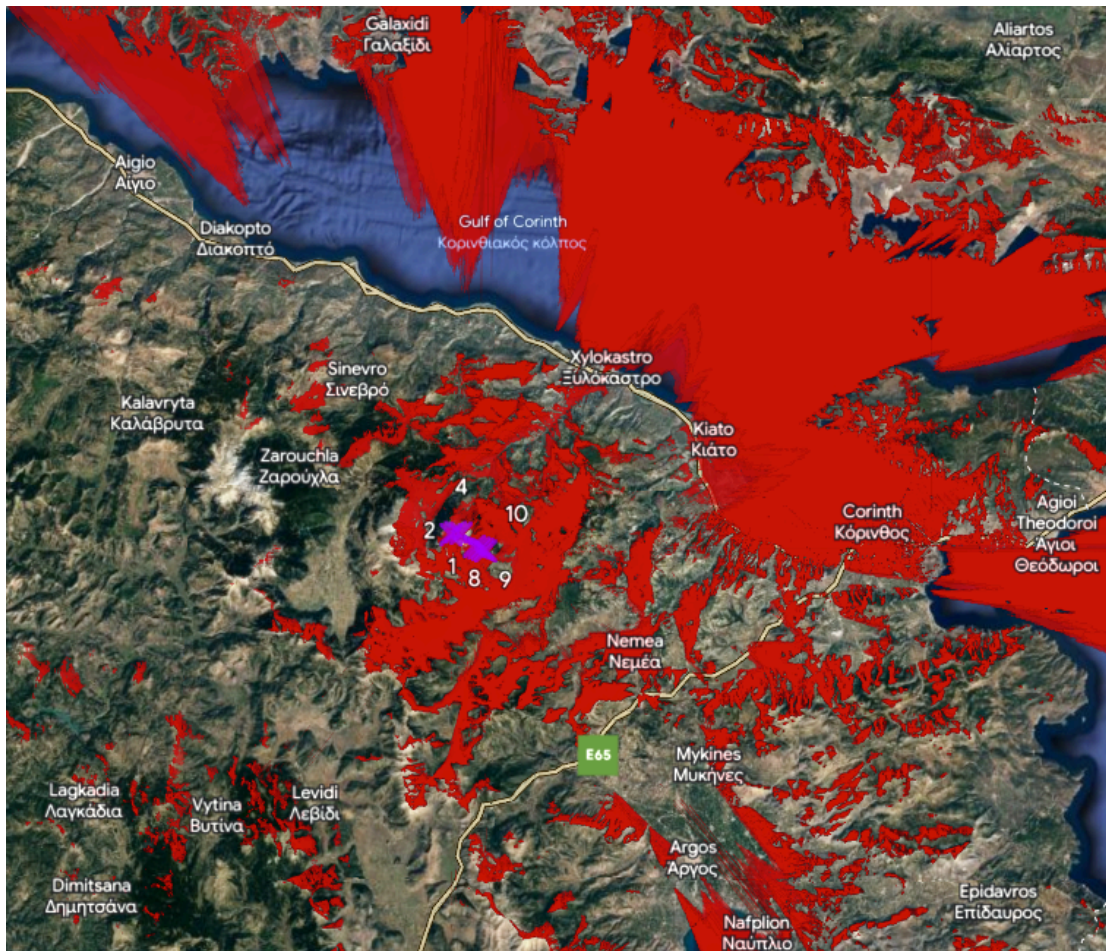
Κ. Βουδούρης

Καθηγητής Υδρογεωλογίας ΑΠΘ

6. Δυσμενείς επιπτώσεις στο τοπίο - οπτική όχληση

Το παρόν έργο χωροθετείται στην κορυφή της Μικρής Ζήρειας, που αποτελεί ένα από τα ψηλότερα σημεία της ευρύτερης περιοχής χωροθέτησης και θα έχει εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις στο τοπίο, αφού οι Α/Γ θα δεσπόζουν σε αυτό λόγω του μεγέθους τους και του σημείου χωροθέτησης, προκαλώντας ανεπανόρθωτη βλάβη και οπτική όχληση σε μία τεράστια περιοχή.

Εικόνα 10. Χάρτης οπτικής επαφής ευρύτερης περιοχής με ΑΣΠΗΕ

Οι ανωτέρω δυσμενείς συνέπειες θα επηρεάσουν ένα μεγάλο αριθμό οικισμών, μνημείων και σημείων ενδιαφέροντος, όπως προκύπτει και από τον ανωτέρω χάρτη οπτικής επαφής. Η παρούσα ΜΠΕ **δεν εκτιμά δεόντως τις αναμενόμενες επιπτώσεις στο μεγάλης αξίας τοπίο της περιοχής**, αφού περιέχει μόνο ελάχιστες αυθαίρετες και αβάσιμες σκέψεις στο οικείο κεφάλαιο (σελ. 189, 9.3 Επιπτώσεις στα μορφολογικά και τοπιολογικά χαρακτηριστικά), όπου αναφέρει χαρακτηριστικά ότι «Κατά τη φάση λειτουργίας, η υλοποίηση του Έργου δεν θα έχει καμία απολύτως επίπτωση στην τοπογραφία της περιοχής.» (!)

Σημειώνουμε περαιτέρω ότι η τυχόν τήρηση των ελάχιστων προϋποθέσεων του χωροταξικού για τις ΑΠΕ δεν αίρει τα ανωτέρω πραγματικά δεδομένα, ήτοι ότι η θέση χωροθέτησης του έργου δεσπόζει στο τοπίο της περιοχής, λόγω ακριβώς της χωροθέτησης στην πιο υψηλή κορυφή του ορεινού όγκου της περιοχής, ενώ επηρεάζει έναν πολύ μεγάλο αριθμό πολιτιστικών μνημείων και οικισμών.

Συναφώς, μνημονεύουμε την με αριθμό 1961/2020 απόφαση του ΣτΕ, η οποία έκρινε ότι: *«Τούτο διότι, εν προκειμένω, η έρευνα των επιπτώσεων στο περιβάλλον, ..., δεν μπορούσε να περιορισθεί στην τήρηση των απαιτήσεων του Ε.Χ.Π./Α.Π.Ε., οι οποίες θέτουν τις ελάχιστες τηρητέες αποστάσεις από τις ακτές κολύμβησης και επομένως συνάπτονται κατ' αρχήν προς τις "άμεσες επιπτώσεις στο περιβάλλον", κατά την περιβαλλοντική νομοθεσία, αλλά έπρεπε να ερευνηθούν και οι "έμμεσες επιπτώσεις" από τις Α/Γ του Α.Σ.Π.Η.Ε. στο ανωτέρω ουσιώδες στοιχείο του τοπίου και του περιβάλλοντος της Λευκάδας, εν όψει των χαρακτηριστικών του αιολικού πάρκου. Η έρευνα εξ άλλου αυτή δεν περιορίζεται εκ του ότι οι Α/Γ δεν είναι ορατές από θεατή που ευρίσκεται στην ακτή κολύμβησης, αλλά πρέπει να ληφθεί υπ' όψη και το ευρύτερο περιβάλλον στο οποίο εντάσσεται η εν λόγω παραλία, και από το οποίο οι Α/Γ είναι ορατές (όπως λ.χ. από την οδό πρόσβασης προς την παραλία, η οποία, όπως προκύπτει από την σχετική μηκοτομή που επικαλείται η Μ.Π.Ε., ευρίσκεται σε άμεση εγγύτητα με το επίδικο αιολικό πάρκο).»* Στην προκειμένη λοιπόν περίπτωση **η ΜΠΕ έπρεπε να λαμβάνει υπόψη τις συνέπειες που αναμένονται στο σύνολο των άμεσων και έμμεσων επιπτώσεων στο τοπίο, που συναρτάται με την ορατότητα του έργου από έναν μεγάλο αριθμό οικισμών, σημαντικών πολιτιστικών μνημείων, αλλά και λοιπών σημείων ενδιαφέροντος.**

7. Ελλιπής εξέταση αναμενόμενων επιπτώσεων στον τουρισμό

Η ΜΠΕ υποεκτιμά και υποβαθμίζει τις αρνητικές συνέπειες που αναμένονται στον τουρισμό της ευρύτερης περιοχής χωροθέτησης. Η σημαντικότερη αναφορά που βρήκαμε σχετικά με τον Τουρισμό είναι **αναληθής και παραλείπει σημαντικά στοιχεία** για τον τουρισμό της περιοχής:

Συγκεκριμένα στην Ενότητα 8.8.2 Παραγωγική διάρθρωση της τοπικής οικονομίας σελ. 156 αναφέρεται:

“Στο ορεινό τμήμα του δήμου αναπτύσσονται παράλληλα τουριστικές δραστηριότητες κι έχουν δημιουργηθεί δύο πόλοι:

*Ο πρώτος με επίκεντρο τα **Τρικάλοχώρια και τη Ζήρεια, αλλά και το μοναδικό χιονοδρομικό** κέντρο του Νομού, αποτελεί σημείο αναφοράς για τον χειμερινό ιδιαίτερα τουρισμό και δέχεται **εκατοντάδες επισκέπτες** από την πρωτεύουσα και άλλες περιοχές της Πελοποννήσου.*

*Ο δεύτερος, με επίκεντρο την ορεινή **Ζάχολη**, στην ενότητα της Ευρωσίνης, αναπτύσσεται και αυτός και αποτελεί δυναμικό τουριστικό πόλο. Στο παράλιο τμήμα του Δήμου κυριαρχεί ο τουρισμός και ακολουθεί ο πρωτογενής τομέας.”*

1. Η συγκεκριμένη αναφορά είναι αναληθής διότι:

i. Στον “πρώτο πόλο” αρχικά αναφέρει “Τρικάλοχώρια - Ζήρεια και Χιονοδρομικό”, και ακριβώς μετά αναφέρει “εκατοντάδες επισκέπτες”, το οποίο είναι προφανώς αβάσιμο, μιας και η περιοχή πιθανότατα έχει **δεκάδες χιλιάδες επισκέπτες**” ανά έτος.

ii. Ακόμα και εάν το “εκατοντάδες επισκέπτες” αφορά μόνο στο Χιονοδρομικό Κέντρο Ζήρειας, οι δικές μας πληροφορίες αναφέρουν ότι το Χιονοδρομικό έχει 30.000 επισκέπτες/έτος.

2. Παραλείπει σημαντικά στοιχεία διότι:

Δεν κάνει **καμία αναφορά στις τουριστικές περιοχές του Δήμου Σικυωνίων (Στυμφαλία, Γκούρα, Φενεός)**, ενώ προηγουμένως αναφέρει τη Ζάχολη σαν “τουριστικό πόλο” του Δήμου Ξυλοκάστρου-Ευρωσίνης. Η Ζάχολη, αν και πανέμορφη, σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να συγκριθεί, τουλάχιστον από άποψη τουριστικών καταλυμάτων, με τη Στυμφαλία, την Γκούρα και τον Φενεό.

3. Ενδεικτική της **προχειρότητας με την οποία συντάχθηκε η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων**, είναι επίσης η αναφορά ύπαρξης Σιδηροδρομικού Σταθμού στο χωριό της Στυμφαλίας Κυλλήνη (Μπούζι) στους πρόποδες της Μικρής Ζήρειας!!!

Συγκεκριμένα στην Ενότητα 8.7.3 Πολιτιστική κληρονομιά σελ. 150, αναφέρεται:

Πίνακας 8.9: Κηρυγμένα μνημεία εντός των ορίων του Δήμου Στυμφαλίας

Όνομασία Μνημείου	Διαμέρισμα	Οικισμός	Θέση	Είδος Μνημείου
<u>Ασκητήριον Αγίου Κωνσταντίνου</u>	Καστανέας			Μοναστηριακά Συγκροτήματα, Θρησκευτικοί Χώροι
<u>Ι. Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου</u>	Καστανέας			Ιεροί Ναοί Χριστιανικοί, Θρησκευτικοί Χώροι
<u>Δημοτικό Σχολείο</u>	Κεφαλαρίου	Κεφαλάριον		Αστικά Κτίρια, Κτίσματα Κοινής Ωφελείας
<u>Σιδηροδρομικός Σταθμός ΜΠΟΥΖΙ (Κυλλήνη)</u>	Κυλλήνης	Κυλλήνη		Σιδηροδρομικοί Σταθμοί
<u>Ανασκαφή αρχαίου Στυμφάλου</u>	Στυμφαλίας			Αρχαιολογικές Θέσεις, Οικιστικά Σύνολα
<u>Ερείπια Μονής Ζαρακά ("Κιόνια")</u>	Στυμφαλίας		Κιόνια	Θρησκευτικοί Χώροι, Μοναστηριακά Συγκροτήματα

Οι παραπάνω ανακρίβειες και παραλείψεις:

1. Υποδηλώνουν τουλάχιστον προχειρότητα, κατά τη σύνταξη της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων,

2. Δημιουργούν βάσιμες αμφιβολίες για την εγκυρότητα της μελέτης στο σύνολό της και συνεπώς για τις επιπτώσεις του έργου στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον της περιοχής μας.

Σε κάθε περίπτωση, η κατασκευή και λειτουργία του επίμαχου ΑΣΠΗΕ θα έχει **εξαιρετικά δυσμενείς επιπτώσεις στον κλάδο του τουρισμού** και κατ' επέκταση στην οικονομία της ευρύτερης περιοχής. Παραπέμπουμε σχετικώς, αντί πολλών, σε δύο συναφείς ανακοινώσεις/τοποθετήσεις αντίστοιχων φορέων του κλάδου, όπου και παρουσιάζονται κρίσιμα στοιχεία και δεδομένα για την τουριστική ανάπτυξη της περιοχής και τους αρνητικές συνέπειες που αναμένονται σε περίπτωση αδειοδότησης του επίμαχου έργου:

1. Τουριστικός Οργανισμός Πελοποννήσου

«Οι απαιτούμενες εργασίες για εγκατάσταση ανεμογεννητριών στη Ζήρεια, θα προκαλέσουν σύμφωνα με τους Δήμους Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης:

1. Μη αναστρέψιμη καταστροφή του τοπίου και του φυσικού οικοσυστήματος
2. Μη αναστρέψιμο πλήγμα στην τοπική οικονομία & στον αιεφόρο τουρισμό

Οι ορεινές περιοχές της Στυμφαλίας, του Φενεού και των Τρικάλων, που περικλείουν το όρος Ζήρεια, έχουν καταστεί τα τελευταία χρόνια πολύ σημαντικός πόλος τουριστικής ανάπτυξης, με τεράστιες ακόμη προοπτικές ήπιας ανάπτυξης. Ειδικά τα Τρίκαλα Κορινθίας είναι ένας από τους κορυφαίους ορεινούς τουριστικούς προορισμούς της Ελλάδας. Οι περιοχές γύρω από τη Ζήρεια αποτελούν ένα οικονομικό τουριστικό κέντρο, συνεισφέροντας

τα μέγιστα στο τοπικό εισόδημα και την απασχόληση: στην περιοχή δραστηριοποιούνται πλέον των 100 μικρών οικογενειακών επιχειρήσεων, κύριων και μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων συνολικής δυναμικότητας περίπου 2.000 κλινών, στα οποία απασχολούνται εκατοντάδες ντόπιοι εργαζόμενοι και πλήθος συμπληρωματικών δραστηριοτήτων εστίασης και αναψυχής, γεγονός υψίστης σημασίας για τους ιδίους και τις οικογένειές τους.

Οι ανεμογεννήτριες στο όρος Ζήρεια είναι μία επένδυση που θέτει σε κίνδυνο τις ήδη υπάρχουσες επενδύσεις, προσφέροντας συγκριτικά ελάχιστες εγχώριες μόνιμες θέσεις εργασίας. Όλο αυτό το περιβάλλον σήμερα αποτελεί καταφύγιο χιλιάδων επισκεπτών κάθε χρόνο τόσο από την εγχώριο αγορά, λόγω της εγγύτητας της περιοχής από την Αθήνα, όσο και εισερχόμενων τουριστών, προσφέροντας στους επισκέπτες μοναδικές εμπειρίες μέσα σε ένα σπάνιο φυσικό πλούτο. Σημειώνουμε ότι η Ζήρεια είναι το κοντινότερο βουνό στην Αθήνα με 8 κορυφές άνω των 2000μ και αποτελεί αγαπημένο και “εύκολο” προορισμό των Αθηναίων ορειβατών.

Υπενθυμίζουμε ότι στον ορεινό όγκο της Ζήρειας λειτουργούν 3 Ορειβατικά καταφύγια και το Χιονοδρομικό Κέντρο Ζήρειας. Τα τελευταία χρόνια αναπτύσσεται έντονα ο Πεζοπορικός, Ορειβατικός και Αναρριχητικός Τουρισμός στην Ορεινή Κορινθία, με χιλιάδες Έλληνες και ξένους πεζοπόρους και αναρριχητές, μεμονωμένους αλλά και σχολές, να την επισκέπτονται κάθε χρόνο για να απολαύσουν το αγαπημένο τους άθλημα. Στην περιοχή που δύναται να γίνει η τοποθέτηση μάλιστα συναντάται ένα από τα πιο γνωστά ορειβατικά μονοπάτια στην Ελλάδα, η ανάβαση στις κορυφές της Μικρής Ζήρειας, αλλά και τμήμα του σχεδιασμένου από την Περιφέρεια Πελοποννήσου μονοπατιού Hermes trail, το οποίο περνά από τη Σπηλιά όπου σύμφωνα με τη μυθολογία γεννήθηκε ο Θεός Ερμής.

Η άποψή μας για την εγκατάσταση ανεμογεννητριών στην περιοχή της Ζήρειας δεν είναι διαφορετική από την φωνή των υπολοίπων φορέων σε όλη την Ελλάδα που επιχειρήθηκε κάτι ανάλογο και η ένστασή μας, μεταξύ άλλων, εστιάζεται επιπλέον και στην παντελή έλλειψη χωροταξικού σχεδιασμού, που αποτέλεσε και αντικείμενο πολλών προσφυγών που έγιναν αποδεκτές στο ΣΤΕ έναντι τέτοιων εγκαταστάσεων. Κάτι τέτοιο σημαίνει απλά ότι οποιαδήποτε τέτοιου είδους επέμβαση στο περιβάλλον δεν έχει λάβει υπόψη της, τις υπόλοιπες ανάγκες, δυνατότητες και προβλήματα μιας περιοχής, τους διαθέσιμους πόρους, το ανθρώπινο δυναμικό και τις αναπτυξιακές παραμέτρους, αλλά ούτε και στοιχειώδη λογικά προαπαιτούμενα.

Επιπλέον, έχει και άκρως οξύμωρο χαρακτήρα καθ’ ότι δεν μπορούν οι ίδιοι οι υπεύθυνοι φορείς της Πολιτείας από τη μία να επενδύουν σε υποδομές, προβολή και να παροτρύνουν ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα του οικότουρισμού και της αειφόρου τουριστικής ανάπτυξης (που σημαίνει μεταξύ άλλων σεβασμό στο τοπίο και τη βιοποικιλότητα και διατήρηση παραδοσιακών δραστηριοτήτων και προϊόντων) και από την άλλη να σχεδιάζουν διανοίξεις δρόμων, ισοπεδώσεις κορυφογραμμών, αποψιλώσεις δασών και

εγκατάσταση εκατοντάδων πυλώνων που υπονομεύουν όλα τα προηγούμενα. Κι εδώ είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι οι εγκαταστάσεις αιολικών δεν περιορίζονται στις πολυάριθμες ανεμογεννήτριες στις περίοπτες θέσεις των τουριστικών μας περιοχών αλλά επεκτείνονται και στα μεγάλης κλίμακας έργα υποδομής που απαιτούν.

Κανείς δεν αμφισβητεί ότι η αιολική ενέργεια και οι ανεμογεννήτριες είναι μια εναλλακτική, ανανεώσιμη πηγή ενέργειας. Αυτά που αμφισβητούνται έντονα, είναι η επιλογή πολύ μεγάλων ανεμογεννητριών και η χωροθέτησή τους, ιδιαίτερα στις ορεινές περιοχές με ευαίσθητο οικοσύστημα και περιβάλλον, όπως η περιοχή της Ζήρειας. Από την άλλη θα πρέπει να αναλογιστεί κανείς και τους κατοίκους των περιοχών αυτών, οι οποίοι αντιδρούν εκτός των λόγων που προαναφέραμε και στη βάνουση αλλοίωση του τοπίου έτσι όπως το έχουν γνωρίσει και το βιώνουν. Το τοπίο αυτό αποτελεί για τους κατοίκους της περιοχής και συστατικό στοιχείο της ταυτότητας της τοπικής τους κοινωνίας.

Ως επιχειρηματίες στο χώρο της φιλοξενίας δεν είμαστε αντίθετοι στην ανάπτυξη και πάντα θα προασπίζουμε τα συμφέροντα του τόπου μας και των μελών μας. Επιπλέον, η μείωση των λειτουργικών εξόδων μιας επιχείρησης είναι ένα αναπόσπαστο κομμάτι της βιωσιμότητάς της, ειδικά δε όταν αυτό επιτευχθεί μέσω των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Σε καμία όμως, περίπτωση δεν θα επιτρέψουμε κάτι τέτοιο να πραγματοποιηθεί με αθέμιτο τρόπο, χωρίς να συνδιαλέγεται με το τοπικό οικοσύστημα, την παραδοσιακή αρχιτεκτονική, το απaráμιλλης ομορφιάς φυσικό τοπίο της περιοχής μας. Οι τουριστικοί επαγγελματικοί φορείς παίρνουν ξεκάθαρη θέση και τάσσονται κατά των ανεμογεννητριών, στηρίζοντας την αυθεντικότητα και τη μοναδικότητα του τοπίου, προασπίζοντας την ήπια και ομαλή τουριστική ανάπτυξη, τη διατήρηση της αισθητικής και της βιοποικιλότητας του τοπίου και την αειφόρο τουριστική ανάπτυξη της περιοχής.

Ο Πρόεδρος Δ.Σ. Ο Γενικός Γραμματέας

Κων/νος Μαρινάκος Πέτρος Κουτσόπουλος»

Ολόκληρη η ανακοίνωση εδώ:

<https://www.tourismtoday.gr/όχι-λέει-ο-τουριστικός-οργανισμός-πελοποννήσου-στις-ανεμογεννήτριες-στη-Ζήρεια>)

2. Ένωση Ξενοδόχων Ν. Κορινθίας

«Η θέση της Ένωσης Ξενοδόχων Ν. Κορινθίας δεν είναι απέναντι στις Ανανεώσιμες Μορφές Ενέργεια, αντιθέτως είμαστε σύμφωνοι ότι η ανάπτυξη των ανεμογεννητριών αποτελεί ένα σημαντικό μέτρο για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Ωστόσο, η άστοχη χωροθέτησή τους μπορεί να αποβεί αρνητική για τη βιοποικιλότητα, το περιβάλλον και για τον τουρισμό, γεγονός το οποίο παραβιάζει τη ευρωπαϊκή νομοθεσία και πρέπει να αντιμετωπιστεί.

Ως Ένωση Ξενοδόχων Νομού Κορινθίας, τονίζουμε ότι ο νομός Κορινθίας, ιδιαίτερα δε η Ορεινή Κορινθία, αναπτύσσει τα τελευταία χρόνια έντονη δραστηριότητα στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού και η τουριστική ανάπτυξη της, βασίζεται στη στενή σχέση του επισκέπτη με τη φύση. Ο εναλλακτικός τουρισμός που αναπτύσσεται με πολύ γρήγορους ρυθμούς και περιλαμβάνει επιμέρους θεματικές, όπως: πεζοπορία, αναρρίχηση, κατάβαση φαραγγιών, φωτογραφικό σαφάρι, ανεμόπτερο, ιππασία, ιαματικά λουτρά, καταδύσεις, θαλάσσια αθλήματα κτλ. Ο εναλλακτικός τουρισμός αποτελεί μια ανερχόμενη και πολλά υποσχόμενη μορφή στον σύγχρονο τουρισμό, καθώς προσφέρει εξαιρετικές προοπτικές βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης.

Στην Πελοπόννησο μάλιστα βρίσκεται υπό εξέλιξη η δημιουργία δικτύου μονοπατιών μήκους 1500χλμ, το οποίο θα διασχίζει και τον Νομό Κορινθίας περνώντας από το μυθικό όρος Ζήρεια, θα περνάει δηλαδή σε απόσταση αναπνοής από τη σχεδιαζόμενη βιομηχανική εγκατάσταση. Υπενθυμίζουμε ότι στον Νομό Κορινθίας δραστηριοποιούνται άμεσα και έμμεσα στον τουρισμού δεκάδες χιλιάδες συμπολίτες μας, ενώ ο τουρισμός στηρίζει τη χώρα συνεισφέροντας το 30% του ΑΕΠ και θεωρείται ένας από τους πυλώνες της οικονομίας μας.

Η Ένωση Ξενοδόχων Νομού Κορινθίας είναι κατά συνέπεια αντίθετη με την άστοχη χωροθέτηση της εγκατάστασης αυτής σε περιοχή η οποία είναι χαρακτηρισμένη ως NATURA 2000 από την Ευρωπαϊκή συνθήκη, και η οποία θα πλήξει τις υποδειγματικές τουριστικές εγκαταστάσεις, υποδομές και υπηρεσίες ολόκληρου του νομού, ιδιαίτερα δε της Ορεινής Κορινθίας, η οποία αποτελεί έναν από τους δημοφιλέστερους προορισμούς της χώρας τα τελευταία χρόνια.

Για την Ένωση Ξενοδόχων Ν. Κορινθίας

Η πρόεδρος Η Γραμματέας

Φιλιππίδου Σοφία Σιαγγανά Άννα»

Ολόκληρη η ανακοίνωση εδώ:

[ΕΞΚ: Δελτίο Τύπου Άστοχη Χωροθέτηση Ανεμογεννήτριων στο Όρος Ζήρεια](#)

Η Μ.Π.Ε., πέραν των ανωτέρω άστοχων αναφορών κατά την περιγραφή της τουριστικής οικονομίας κάποιων περιοχών, **δεν περιέχει καμία εκτίμηση ως προς τις αναμενόμενες επιπτώσεις στον τουρισμό της περιοχής** (βλ. σελ. 196, 9.7 Κοινωνικο-οικονομικές επιπτώσεις). Συγκεκριμένα, αρκείται σε γενικόλογες αναφορές περί δήθεν αύξησης του τοπικού εισοδήματος και της τοπικής απασχόλησης με τις (σημείωση: ελάχιστες) θέσεις που θα δημιουργηθούν σε τοπικό επίπεδο, αναφέροντας μάλιστα ότι «η υλοποίηση του Έργου συμβάλλει στην ενίσχυση του τοπικού πληθυσμού» (!) και ότι «θα υπάρξουν θετικές επιδράσεις στο βιοτικό επίπεδο και την οικονομική ανάπτυξη των κατοίκων.» (!)

Προφανώς, **οι ανωτέρω αυθαίρετες επισημάνσεις ουδεμία επαφή έχουν με την πραγματικότητα, καθώς άλλωστε οι αρνητικές επιπτώσεις της χωροθέτησης Α/Π σε**

παρθένες περιοχές, μεγάλου φυσικού κάλλους και κατ' επέκταση στην επισκεψιμότητα αυτών των περιοχών έχει καταδειχθεί με σαφή τρόπο, τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα (βλ. αντί πολλών σχετικών άρθρων,

1. Γερμανία: Αρνητική σχέση μεταξύ ανεμογεννητριών και τουριστικής ζήτησης, https://mpira.ub.uni-muenchen.de/65946/1/MPRA_paper_65946.pdf,
2. Γαλλία: διαφημίζουν περιοχές χωρίς ανεμογεννήτριες, https://www.efsyn.gr/nisides/249654_i-ellada-mpataria-i-allios-homateri-tis-eyropis
3. Νότια Αυστραλία: Τα αιολικά πάρκα θα πρέπει να αποφεύγονται σε περιοχές με υψηλή αντιληπτή ποιότητα (perceived scenic quality), <https://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.553.1249&rep=rep1&type=pdf>
4. Άνδρος: Η μαρτυρία του οδηγού Trekking Ντίνου Ζούμπερη, <https://saveandros.com/oi-prwtes-sunepties-ston-tourismo-tis-androu>
5. Εύβοια, "θεωρούνταν φυσικός και τουριστικός παράδεισος. Πολλές οικογένειες ζούσαν από αυτό. Αφού έγινε όμως γνωστό ότι θα μπουν κι άλλες ανεμογεννήτριες... κανείς δεν θέλει πια να έρθει, εξηγεί ο Νίκος Λαγωνικός, ιδιοκτήτης του τοπικού ταξιδιωτικού πρακτορείου. Είναι σίγουρα ένα πολύ μεγάλο πλήγμα. Ήδη είχαμε τρία σοβαρά ταξιδιωτικά γραφεία στην περιοχή... που δραστηριοποιούνταν κυρίως στη Μεγάλη Βρετανία και στη Γαλλία. Προσπαθούμε τώρα να τους προσφέρουμε εναλλακτικές διαδρομές... πιο μακριά, στην περιοχή της Κεντρικής Εύβοιας, για να τους κρατήσουμε, γιατί οι καλύτερες διαδρομές μας έχουν πλέον καταστραφεί.", <https://vimeo.com/546511120μ> ,

Με το έργο αυτό διακινδυνεύουν να χαθούν, πέραν του φυσικού περιβάλλοντος, και τα οικονομικά και κοινωνικά οφέλη που προκύπτουν για τις περιοχές Natura 2000, βλ. ενδεικτικά: Φινλανδία: <https://edozoume.gr/oikonomika-koinonika-ofeli/>).

8. Αντίθεση της τοπικής κοινωνίας στην εγκατάσταση του έργου

Για όλους τους ανωτέρω λόγους και των αρνητικών συνεπειών που αναμένονται από την τυχόν έγκριση του έργου, ήδη πάνω από 50 φορείς, σύλλογοι και ομάδες έχουν τοποθετηθεί αρνητικά απέναντι στο έργο:

<https://docs.google.com/document/d/1PxVdYSAOL-raATHJ6Zi8a2Z-qCvf7FYcse9tCm7NAMw/edit>

Από αυτούς, 15 φορείς, σύλλογοι και οι 2 Δήμοι (Σικυωνίων και Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης) είχαν τοποθετηθεί εγγράφως:

https://drive.google.com/drive/u/6/folders/16nFZrg_yZlnZZ73LjgnFDRnxW1ZZB4nw

Ομοίως και οι Δήμοι Ξυλοκάστρου – Ευρωστίνης και Σικυωνίων έχουν λάβει αρνητική θέση ως προς την εγκατάσταση του έργου:

Σύμφωνα με τον Δήμο [Ξυλοκάστρου - Ευρωστίνης](#):

"Οι απαιτούμενες εργασίες για εγκατάσταση ανεμογεννητριών στη Ζήρεια, θα προκαλέσουν:

1. Μη αναστρέψιμη καταστροφή του τοπίου και του φυσικού οικοσυστήματος
2. Μη αναστρέψιμο πλήγμα στην τοπική οικονομία & στον αειφόρο τουρισμό

(βλ. <https://www.korinthia.net.gr/2019/11/26/6378/>)

Σύμφωνα με τον Δήμο Σικυωνίων, η άστοχη χωροθέτησή τους στη Ζήρεια μπορεί να προβεί αρνητική για την:

1. ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑ
2. ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
3. ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ
4. ΤΗΝ ΥΔΡΟΛΟΓΙΚΗ ΙΣΟΡΡΟΠΙΑ ΥΠΟΓΕΙΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΚΩΝ ΥΔΑΤΩΝ
5. ΤΗΝ ΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΚΛΙΜΑΤΟΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

(βλ. <https://kiato.gov.gr/45-2020>)

9. ΑΠΟΦΑΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΞΥΛΟΚΑΣΤΡΟΥ ΕΥΡΩΣΤΙΝΗΣ

Σύμφωνα με την πρόσφατη απόφαση του Δημοτικού Συμβουλίου Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης (Αριθμ. Αποφ. 149/2023):

[https://www.xylokastro-evrostini.gov.gr/el/component/zoo/?task=callelement&format=raw&item_id=818&element=3eb1d530-7b16-42f0-bdae-efbacce79e18&method=download&args\[0\]=927fd6adc853ab61eadf47ffd57c94ba](https://www.xylokastro-evrostini.gov.gr/el/component/zoo/?task=callelement&format=raw&item_id=818&element=3eb1d530-7b16-42f0-bdae-efbacce79e18&method=download&args[0]=927fd6adc853ab61eadf47ffd57c94ba)

ΘΕΜΑ: «Γνωμοδότηση σχετικά με τη «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, (ΠΕΤ: 2202728313)»

Ο κ. Πρόεδρος κάνοντας εισήγηση στο 1^ο θέμα της ημερήσιας διάταξης έδωσε το λόγο στον αντιδήμαρχο κ. Αποστολόπουλο ο οποίος έθεσε υπόψη του συμβουλίου τα εξής:

1.την υπ’ αριθμ. πρωτ. **195514/08-06-23** Ανακοίνωση του **Περιφερειακού Συμβουλίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου,**

2. την υπ’ αριθμ. πρωτ. **48072/30-05-23** «Γνωμοδότηση επί της Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα- Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου-Ευρωστίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Δ/σης Υδάτων Δυτικής Ελλάδας της Περιφέρειας Πελοποννήσου» της **Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελ/σου, Δυτ. Ελλάδας & Ιονίου,**

3. την υπ’ αριθμ. πρωτ. **273973/31-05-23** Γνωμοδότηση για τη διαδικασία έκδοσης Απόφασης Περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α’ της αριθ. ΔΙΠΑ/οικ. 37674/2016 (ΦΕΚ 2471/10-8-2019 τ Β’) απόφασης Υπουργού Περιβάλλοντος και Ενέργειας, όπως ισχύει, του **Δασαρχείου Ξυλοκάστρου** για το έργο «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου», (ΠΕΤ: 2202728313)»,

4. την υπ’ αριθμ. πρωτ. **274056/31-05-23** Γνωμοδότηση για τη διαδικασία έκδοσης Απόφασης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α της Κ.Υ.Α 1958/2012 (ΦΕΚ 21 Β’), όπως ισχύει του **Δασαρχείου Κορίνθου,**

αναφορικά με την «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωσίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου»,

5. την υπ’ αριθμ. πρωτ. **275979/01-06-23** Γνωμοδότηση για τη διαδικασία έκδοσης απόφασης περιβαλλοντικών όρων έργων και δραστηριοτήτων κατηγορίας Α της Κ.Υ.Α 1958/2012 (ΦΕΚ 21 Β’), όπως ισχύει της **Δ/νσης Δασών Κορινθίας** που αφορά τη «Μελέτη

Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωσίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου»,

6. την υπ’ αριθμ. πρωτ. **286010/07-06-23** Γνωμοδότηση του Τμήματος Δασικών Χαρτογραφήσεων της **Διεύθυνσης Συντονισμού και Επιθεώρησης Δασών** του Υπουργείου Περιβάλλοντος & Ενέργειας αναφορικά με την «Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου «Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωσίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου».

7. την από 21/06/2023 πρακτικό τακτικής συνεδρίασης της συντονιστικής επιτροπής που γνωμοδοτεί αρνητικά.

8. την αριθμ. 3/23-6-2023 απόφαση της επιτροπής διαβούλευσης που γνωμοδοτεί αρνητικά

9. την αριθμ.41/27-6-2023 απόφαση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής που γνωμοδοτεί αρνητικά.

10.Τις αρνητικές γνωμοδοτήσεις των δημοτικών κοινοτήτων του Δήμου Ξυλοκάστρου Ευρωσίνης.

11. Τις ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΓΝΩΜΟΔΟΤΗΣΕΙΣ των παρακάτω φορέων:

- Η ΕΝΩΣΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΑΙ ΠΑΤΑΡΑΙΚΟΥ «Ο ΝΗΡΕΑΣ»
- Η ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΚΟΡΙΝΘΙΑΚΟΥ ΚΟΛΠΟΥ «Η ΑΛΚΥΩΝ»
- ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΗ ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΑΣ ΑΠΘ κ. Κ.ΒΟΥΔΟΥΡΗ
- ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΖΗΡΕΙΑΣ (ένωση προσώπων χωρίς νομική προσωπικότητα.

Συνεχίζοντας ο κ. Αποστολόπουλος αναφέρθηκε:

Τεκμηρίωση χλωριδικής και οικολογικής σημασίας όρους Κυλλήνη (Ζήρεια) και της κορυφής Μικρή Ζήρεια (κορυφή Χιόνι)

Εισαγωγή – Σημασία του όρους Κυλλήνη στη φυτογεωγραφική περιοχή της Πελοποννήσου

Η Πελοπόννησος συγκροτεί μαζί με τη Στερεά Ελλάδα τα δύο σημαντικότερα «μεγα-θερμά σημεία βιοποικιλότητας» της Ελλάδας ως προς το συνολικό χλωριδικό αλλά και ενδημικό τους πλούτο.

Το όρος Κυλλήνη (Ζήρεια), το δεύτερο υψηλότερο όρος της Πελοποννήσου μετά την οροσειρά του Ταΰγετου αποτελεί ένα **σημαντικό «μικρο-θερμό σημείο» βιοποικιλότητας εντός της χλωριδικής περιοχής της Πελοποννήσου**, καθώς εδώ (στο όρος Κυλλήνη) απαντάται **το 30% περίπου της συνολικής χλωρίδας της Πελοποννήσου** (περίπου 1150 είδη και υποείδη φυτών).

Η μικρή οροσειρά της Κυλλήνης χωρίζεται σε δύο συγκροτήματα με την ψηλότερη κορυφή (Μεγάλη Ζήρεια ή Σημείο) να φτάνει στα 2374 μ., ενώ η Μικρή Ζήρεια με την ψηλότερη κορυφή Χιόνι φτάνει τα 2117 μ. Τον ορεινό όγκο «διχοτομεί» η χαράδρα της Φλαμπουρίτσας, καταφύγιο άγριας ζωής που διασχίζεται από τον ποταμό Σύθα και αποτελεί ένα χαρακτηριστικό τοπίο του ορεινού οικοσυστήματος της Κυλλήνης, με εξαιρετικό ενδιαφέρον. Από την Κορυφή Χιόνι ξεκινάει μια πεταλοειδής μικρή κορυφογραμμή, στην οποία διακρίνονται δύο πλατιές κορυφές, η Παράγκα και ο Προφήτης Ηλίας, που χωρίζονται από ένα μικρό οροπέδιο (Μακρύλακκος). Ο Προφήτης Ηλίας χαμηλώνει στο μεγάλο διάσελο της Ζήριας (2130m) και από εκεί αρχίζουν οι κλιτύες της ψηλότερης κορυφής, που με τον επιβλητικό της κώνο, αποτελεί την πιο γνωστή και χαρακτηριστική εικόνα του όρους.

Στο σύνθετο ορεινό τοπίο της Ζήριας, τα κύρια χαρακτηριστικά είναι η υψηλή ποικιλότητα ειδών, οικοτόπων, οικοσυστημάτων και τοπίων όπως αυτά διαβαθμίζονται σε όλο το υψομετρικό εύρος του όρους.

Μεγάλη Ζήρεια, Μικρή Ζήρεια και χαράδρα Φλαμπουρίτσας μια ενιαία οικολογική ενότητα

Οι δύο κορυφές του ορεινού συγκροτήματος της Κυλλήνης (Μεγάλη Ζήρεια και Μικρή Ζήρεια), μαζί με τη χαράδρα της Φλαμπουρίτσας, αποτελούν μια ενιαία ενότητα με υψηλή βιοποικιλότητα καθεμιά από μόνη της, αλλά και μια αδιάσπαστη ενότητα που συνολικά αθροίζει **ποσοστό μεγαλύτερο του 50% των**

ειδών της συνολικής χλωριδικής ποικιλότητας και ποσοστό 90% των ενδημικών ειδών του όρους.

«Θερμές περιοχές» φυτοποικιλότητας στο όρος Κυλλήνη– Συγκριτική αξιολόγηση περιοχών υψηλής οικολογικής σημασίας

Με την έννοια θερμή περιοχή φυτο-ποικιλότητας» (plantdiversity hotspot) στο όρος Κυλλήνη, αναφερόμαστε σε εκείνες τις γεωγραφικές υπο-περιοχές του όρους που κατατάσσονται ιδιαίτερα ψηλά ως προς: α) τον πλούτο των ειδών τους, β) τα επίπεδα ενδημισμού, γ) τον αριθμό σπάνιων ή απειλούμενων ειδών. Με βάση τους Δημόπουλος (1993), Georgiadis & Dimopoulos (1993), Dimopoulos & Georgiadis (1994) και επικαιροποιημένες πληροφορίες (FloraHellenicaDatabase, Ιούνιος 2023) οι θερμές υποπεριοχές φυτοποικιλότητας εντοπίζονται:

Στα ανωδασικά (πάνω από τα δασο-όρια και τα δενδρο-όρια) οικοσυστήματα του όρους Κυλλήνη που χαρακτηρίζονται από **υψηλή οικολογική αξία**, καθώς το σύνθετο μωσαϊκό που διαμορφώνεται από τις εναλλαγές βράχων και σαρών, συγκεντρώνει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά: ποικίλες φυτοκοινωνίες “στεππόμορφων” και “ξυρισμένων (χιονόφιλών)” λιβαδιών, ασβεστολιθικών με:

- **υψηλό βαθμό ποικιλότητας** (ως προς τον αριθμό των ειδών και των τύπων βλάστησης),
- **μεγάλη μοναδικότητα ή σπανιότητα ορισμένων οικοτόπων/οικοσυστημάτων,**
- **μεγάλο βαθμό εξάρτησης ορισμένων ειδών από τους οικοτόπους και τις φυτοκοινωνίες όπου συμμετέχουν και μεγάλες εκτάσεις που κατά κανόνα καταλαμβάνουν οι διάφοροι τύποι βλάστησης.**

Από την οικολογική αξιολόγηση του συνόλου των οικοσυστημάτων του όρους Κυλλήνη [Δημόπουλος 1993, Georgiadis&Dimopoulos (1993), Dimopoulos&Georgiadis (1994)] προέκυψε με τεκμηριωμένο τρόπο η οικολογική σημασία ορισμένων περιοχών που συγκεντρώνουν ιδιαίτερα οικολογικά χαρακτηριστικά. Οι τρεις περιοχές που κρίνεται ότι είναι ιδιαίτερα αξιόλογες και έχουν αποτελέσει μέχρι τώρα αντικείμενο χλωριδικών και φυτοκοινωνιολογικών ερευνών είναι **τα ανωδασικά οικοσυστήματα της Μεγάλης Ζήρειας, τα οικοσυστήματα της Μικρής Ζήρειας και η χαράδρα της Φλαμπουρίτσας (Πίνακας 1, Εικόνα 1).**

Παράμετροι χαρακτηρισμού «θερμής περιοχής»	Μεγάλη Ζήρια (>1700 μ)	Μικρή Ζήρια (>1700 μ)	Χαράδρα Φλαμπουρίτσας
Συνολικός αριθμός ειδών	402	180	264
Αριθμός ενδημικών ειδών	80	25	33
Αριθμός ειδών / τύπων οικοτόπων προτεραιότητας Οδηγίας 92/43	1/2	0/2	0/2
Αριθμός ειδών του ΠΔ 67/81	39	17	45
Αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN	2 EN (κινδυνεύοντα) 4 VU (τρωτά) 1 NT (σχεδόν απειλούμενα)	1 EN (κινδυνεύοντα) 1 VU (τρωτά) 2 NT (σχεδόν απειλούμενα)	2 EN (κινδυνεύοντα) 1 VU (τρωτά) 2 NT (σχεδόν απειλούμενα)

Για την τεκμηρίωση των προς προστασία αξιόλογων στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος του ορεινού όγκου της Κυλλήνης (Ζήρια) και την οριοθέτηση του προστατευτέου αντικειμένου στις επιμέρους υπο-περιοχές της εξεταζόμενης περιοχής, σε σχέση με τα φυτικά taxa και τους τύπους οικοτόπων, ελήφθησαν υπόψη δύο ομάδες κριτηρίων:

α) τα οικολογικά και τα νομοθετικά στοιχεία προστασίας/διατήρησης τύπων οικοτόπων και των φυτικών ειδών και πιο συγκεκριμένα:

- η ετερογένεια των επιμέρους περιοχών ως έκφραση της ποικιλότητας των διαφορετικών τύπων οικοτόπων βλάστησης,
- η ένταξη των τύπων οικοτόπων και των φυτικών ειδών σε κατάσταση προτεραιότητας σύμφωνα με τα Παραρτήματα I και II της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ αντίστοιχα,
- η ένταξη των φυτικών ειδών σε Διεθνείς καταλόγους επικινδυνότητας και προστασίας,
- η ύπαρξη ενδημικών φυτών της Ελλάδας της Πελοποννήσου, του όρους Κυλλήνη (Ζήρια) και της οικολογίας των επιμέρους οικοτόπων βλάστησης,
- η ποικιλότητα κάθε οικολογικά αξιόλογης υπο-περιοχής σε επίπεδο ενδημικών φυτικών taxa εκφρασμένη ως πλούτο ενδημικών ειδών οποιασδήποτε κλίμακας.

β) τις υφιστάμενες πιέσεις και τις δυνητικές απειλές και πιο συγκεκριμένα:

- τα στοιχεία των ασκούμενων σήμερα πιέσεων στους επιμέρους τύπους οικοτόπων και στα ενδημικά, σπάνια, κινδυνεύοντα και προστατευόμενα φυτικά είδη που απαντώνται σε αυτούς
- τα στοιχεία των δυνητικών απειλών που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά στο μέλλον την κατάσταση διατήρησης ειδών και τύπων οικοτόπων.

Τεκμηρίωση οικολογικής αξίας Μικρής Ζήριας

Η τεκμηρίωση της υψηλής οικολογικής αξίας του συγκροτήματος της Μικρής Ζήριας και των θέσεων οικοτόπων /οικοσυστημάτων που έχουν σημασία προστασίας, λόγω του ότι εδώ αναπτύσσονται σημαντικά στοιχεία βιοποικιλότητας, συνοψίζεται παρακάτω:

1. έχει καταγραφεί και χαρτογραφηθεί υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων της Οδηγίας 92/43/ΕΕ (4090, *6230, 5210, 8140, 8210), εκ των οποίων ο 6230 (χιονόφιλα λιβάδια/χλοώδεις διαπλάσεις με *Nardus*- το επίσημο όνομα σύμφωνα με το Παράρτημα I της Οδηγίας 92/43) είναι **οικότοπος προτεραιότητας για διατήρηση στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης**
2. έχουν καταγραφεί στον ορεινό όγκο της Μικρής Ζήριας, εφαρμόζοντας πολύ αυστηρά κριτήρια, 51 Σημαντικά Είδη (Important Species) με περιορισμένη γενικά γεωγραφική εξάπλωση και ανήκουν στις εξής κατηγορίες (ο αριθμός σε κάθε κατηγορία δίνεται εντός παρενθέσεως):

- a. **Ελληνικά/Πελοποννησιακά ενδημικά είδη (25)**, Μεσογειακά είδη (2), **Βαλκανικά είδη (13)**, **Είδη στη Βαλκανική και την Ανατολία (6)**, Είδη στη Βαλκανική και την Ιταλία (1), Ανατολικο-Μεσογειακά είδη (3), είδη της Ευρώπης και της ΝΔ Ασίας(1)

Παράμετροι χαρακτηρισμού «θερμής περιοχής»	Μικρή Ζήρια (>1700 μ)
Συνολικός αριθμός ειδών	180
Αριθμός ενδημικών ειδών	25
Αριθμός ειδών προτεραιότητας / τύπων οικοτόπων προτεραιότητας Οδηγίας 92/43	0/1
Αριθμός ειδών του ΠΔ 67/81	17
Αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN	1EN (κινδυνεύοντα) 1VU (τρωτά) 2NT (σχεδόν απειλούμενα)

3. Τα ενδημικά, τα περιορισμένης εξάπλωσης είδη και τα σπάνια, κινδυνεύοντα είδη στο συγκρότημα της Μικρής Ζήριας συναντώνται στις εξής οικοτοπικές κατηγορίες:
- Βλάστηση υψηλών ορέων (ορεινή- και όρο μεσογειακή βλάστηση, σάρες και βράχια μεγάλων υψομέτρων, χαμηλοί θαμνώνες πάνω από τα δενδροόρια): τα 18 από τα 51 είδη
 - Εύκρατοι και υπο-μεσογειακοί λειμώνες (ξηρά και μεσοφυτικά λιβάδια και βοσκότοποι, βραχώδεις προεξοχές και πετρώδη εδάφη): τα 19 από τα 51 είδη
 - Απόκρημνα βράχια, βράχια μικρότερης κλίσης, ογκόλιθοι: τα 10 από τα 51 είδη

Οδηγία 92/43/ΕΕ και χωροθέτηση Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας

Η Οδηγία 92/43/ΕΟΚ προστατεύει και διαφυλάσσει την ακεραιότητα τύπων οικοτόπων (στη Μικρή Ζήρια έχουμε τον οικοτόπο 6230) και ειδών προτεραιότητας που περιλαμβάνονται στα Παραρτήματα. Ωστόσο, στην Ελλάδα πολλά είδη που δεν έχουν συμπεριληφθεί στα Παραρτήματα II, IV και V της Οδηγίας, παραμένουν σε καθεστώς ατελούς μελέτης και αξιολόγησης, τόσο κατά θέσεις (όπου εκτελείται το κάθε έργο), όσο και σε εθνικό επίπεδο. Για να γίνει αντιληπτό αυτό που αναφέρεται παραπάνω, αρκεί να επισημανθεί ότι **μόλις 65 είδη της Ελλάδας έχουν συμπεριληφθεί στο Παράρτημα II της Οδηγίας 92/43, όταν στην Ελλάδα έχουμε 1144 ενδημικά είδη και 471 ενδημικά υποείδη φυτών.**

Το πλαίσιο Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης καλύπτει τυχόν προστατευτέα αντικείμενα που προκύπτουν κατά τη μελέτη των έργων αυτών. ΩΣΤΟΣΟ, **απουσιάζει η υποχρέωση συστηματικής καταγραφής χλωρίδας και τύπων βλάστησης/οικοτόπων και τεκμηρίωσης τυχόν απειλών στη ζώνη κατάληψης του έργου κατά το στάδιο των μελετών για την αρχική χωροθέτηση του έργου.**

Αναφορικά με τη χλωρίδα και τη βλάστηση των περιοχών των χωροθετήσεων – εντός και εκτός περιοχών Natura 2000 – **το κύριο ζήτημα ανακύπτει από τις επιφάνειες κατάληψης των ΑΣΠΗΕ και κυρίως των συνοδών έργων οδοποιίας, τα οποία και αποτελούν το κύριο αίτιο οριστικής απώλειας οικοτόπων και διατάραξης της φυσικότητας των τοπίων. Το γεγονός αυτό, σε συνδυασμό με την παρουσία δεκάδων διαφορετικών ειδών (πολλά με ιδιαίτερο μικρό μέγεθος) μέσα σε πολύ μικρές επιφάνειες, συμβάλει στην περιορισμένη γνώση για την πιθανή απώλεια της βιοποικιλότητας που επιφέρει κάθε έργο σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.**

Το ζήτημα που καλείται να αναδείξει και να διερευνήσει η επιστημονική κοινότητα είναι η σωστή εφαρμογή των προδιαγραφών μελετών και αδειοδότησης αυτών των έργων, τόσο μέσα από τη συνεχή εξερεύνηση και τεκμηρίωση των στοιχείων της βιοποικιλότητας των ορεινών περιοχών, όσο και από τη πραγματιστική παρουσίαση των αντισταθμισμάτων της απώλειας φυσικών πόρων σε σχέση με τα επιδιωκόμενα ενεργειακά, κοινωνικά και οικονομικά οφέλη.

Ορεινά οικοσυστήματα: ζωτικός χώρος για τη βιοποικιλότητα, την ανθρώπινη δραστηριότητα και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Τα ορεινά οικοσυστήματα καλύπτουν το 24% της χερσαίας επιφάνειας του πλανήτη (Kaposetal. 2000) και φιλοξενούν παγκοσμίως:

α) ιδιαίτερα υψηλή ποικιλότητα ειδών (π.χ. παρέχοντας ποικιλία ενδιαιτημάτων για πολλά διαφορετικά είδη),

β) μεγάλη ποικιλότητα σε τύπους οικοσυστημάτων - φυσικούς, ημι-φυσικούς και ανθρωπογενείς (π.χ. δάση, θαμνώνες, λιβάδια, βραχώδη «στεππόμορφα» λιβάδια,

χιονόφιλα λιβάδια, σάρες και απόκρημνα έως κατακόρυφα βράχια), ενώ ταυτόχρονα υποστηρίζουν μια πληθώρα οικονομικών δραστηριοτήτων (π.χ. κτηνοτροφία, δασοπονία, γεωργία, αναψυχή και τουρισμό σε όλη τη διάρκεια του έτους), παρέχοντας ένα μεγάλο εύρος οικοσυστημικών υπηρεσιών και ωφελειών στην κοινωνία (Körner and Ohsawa, 2005).

Τα ορεινά οικοσυστήματα κατατάσσονται μεταξύ των οικοσυστημάτων που παρέχουν ιδιαίτερα υψηλή ποικιλότητα οικοσυστημικών υπηρεσιών, τόσο σε παγκόσμιο (Grêt-Regameyetal. 2012), όσο και σε Ευρωπαϊκό επίπεδο (Maesetal. 2011). Ταυτόχρονα, τα ορεινά οικοσυστήματα διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στη ρύθμιση του παγκόσμιου κλίματος, της προστασίας των εδαφών από τη διάβρωση, ενώ ταυτόχρονα φιλοξενούν πληθώρα δραστηριοτήτων αναψυχής και πολιτισμού που ενυπάρχουν στην εθνική και τοπική παράδοση των περιοχών τους (Grêt-Regameyetal. 2012; EgarterVigletal. 2016). Τα όρη λειτουργούν επίσης και ως υπαίθρια επιστημονικά εργαστήρια, κυρίως λόγω των ιδιαίτερων κλιματικών συνθηκών που επικρατούν και που τα καθιστούν ευαίσθητα στις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής (Beniston 2003; Löffleretal. 2011). Για παράδειγμα, η τήξη των παγετώνων στις ορεινές περιοχές παρέχουν ισχυρά στοιχεία που τεκμηριώνουν την κλιματική αλλαγή (Kohler and Maselli 2009), ενώ ταυτόχρονα σπάνια είδη φυτών και ζώων που έχουν εξελιχθεί προκειμένου να μπορούν να επιβιώνουν στις επικρατούσες αντίξοες κλιματικές συνθήκες των μεγάλων υψομέτρων, πασχίζουν να επιβιώσουν από τον διαρκή περιορισμό αυτών των εκτάσεων (Bonasonietal. 2009), τόσο λόγω της αλλαγής του κλίματος, όσο και λόγω της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Ιδιαίτερης σημασίας για τη βιοποικιλότητα έχουν τα ορεινά οικοσυστήματα που βρίσκονται στις κορυφές των βουνών ή καλύτερα σε περιοχές που βρίσκονται:

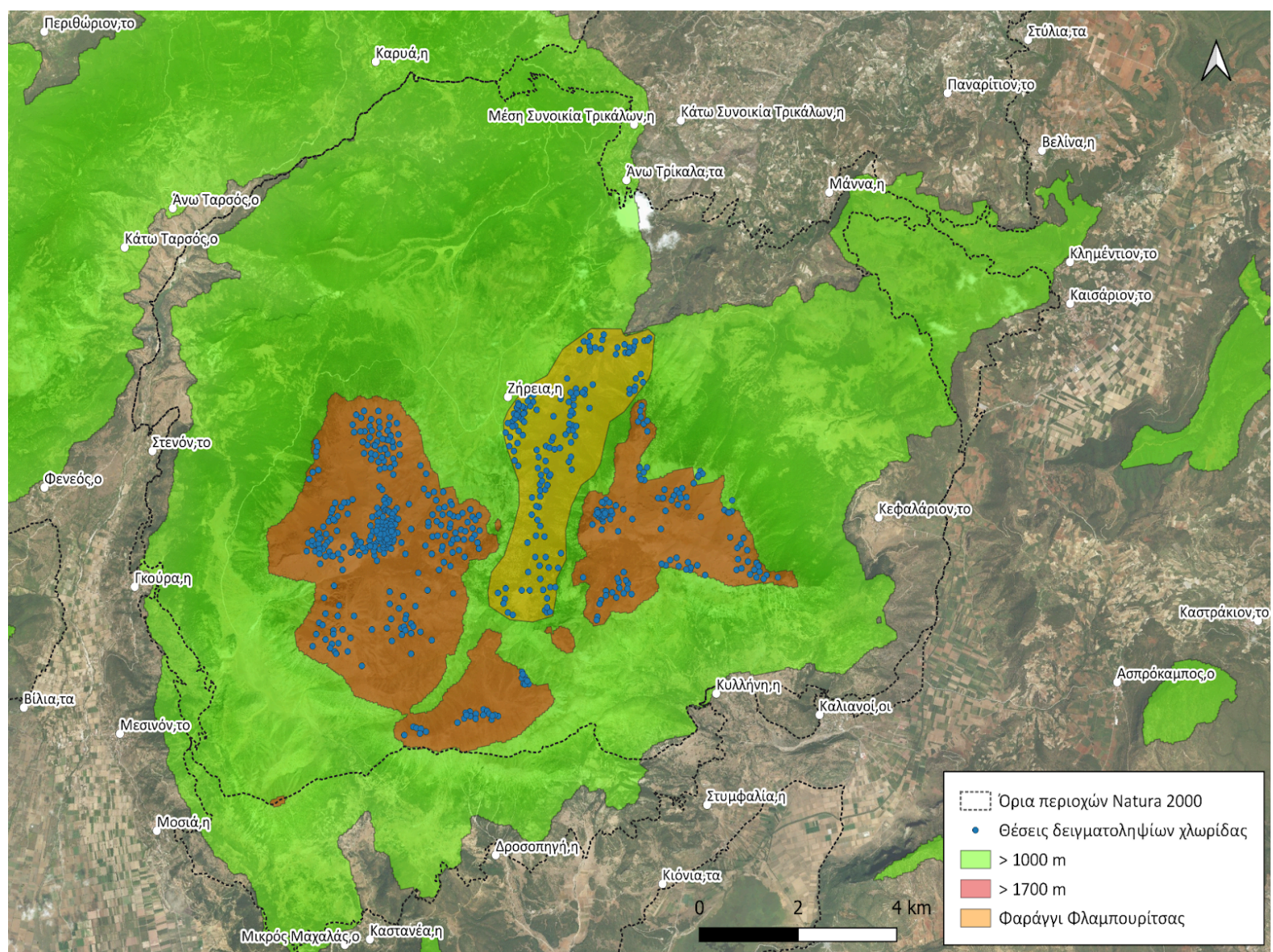
1. στον **αλπικό** ή εφόσον βρισκόμαστε στην Μεσογειακή βιογεωγραφική ζώνη, στον **ορο-μεσογειακό όροφο βλάστησης**, δηλ. πάνω από τα κλιματικά καθοριζόμενα ανώτερα δασο-όρια.
2. στον οικοτόνο των ανώτερων δασοορίων, δηλ. στη ζώνη μετάβασης από τον δασικό όροφο βλάστησης στον αλπικό ή ορο-μεσογειακό όροφο βλάστησης.
3. κοντά στον ανώτερο δασικό όροφο βλάστησης (ορεινός-μεσογειακός όροφος βλάστησης), όπου από την μακροχρόνια ανθρώπινη δραστηριότητα έχουν δημιουργηθεί ανοικτού τύπου μη-δασικά οικοσυστήματα (ορεινά βοσκοτόπια και ορεινές χορτολιβαδικές εκτάσεις).

Αξιοσημείωτο ενδιαφέρον έχει το γεγονός ότι παρά τον περιορισμένο σχετικά χώρο βιοτόπου, που παρατηρείται πλησιάζοντας στις κορυφές του βουνών, το μέγεθος των ειδών που ζουν σε αυτές τις περιοχές φαίνεται να συμβάλει καθοριστικά στην υψηλή βιοποικιλότητα που καταγράφεται εκεί. Κατά μέσο όρο τα φυτικά είδη που ζουν σε περιοχές πάνω από τα δασοόρια, έχουν το πολύ το 1/10 του μεγέθους των πλησιέστερων συγγενών τους που ζουν στις πεδινές περιοχές (Körner, 1999). Είναι χαρακτηριστικό, ότι σε μια επιφάνεια 18x28 cm και σε υψόμετρο 1050m σε λιβάδι στη Βόρεια Σουηδία, καταγράφηκαν 34 διαφορετικά είδη φυτών (Körner, 1999, KörnerandSpehn, 2002). Αντίστοιχες καταγραφές υπάρχουν για όλα τα ανωδασικά οικοσυστήματα (κατακόρυφα βράχια, βραχώδη «στεπτόμορφα» λιβάδια, χιονόφιλα λιβάδια κλπ) και ιδιαίτερα στην Ελλάδα υπάρχει αρκετά καλή τεκμηρίωση, μέσω των

προγραμμάτων βιο-παρακολούθησης των ορεινών περιοχών του δικτύου Natura 2000.

Στην Ελλάδα, στα ορεινά οικοσυστήματα (πάνω από τα δασο-όρια) φιλοξενούνται περισσότερα από 1385 είδη φυτών από τα οποία 640, καταγράφονται μόνο στις περιοχές αυτές. Από αυτά, τα 381 είναι ελληνικά ενδημικά taxa, ενώ τα 577 θεωρούνται ως είδη με περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση. Το γεγονός αυτό έχει ιδιαίτερη αξία για την προστασία και τη διατήρηση αυτών των οικοσυστημάτων και των ειδών που φιλοξενούν, αφού τις τελευταίες δεκαετίες χωροθετούνται εντός αυτών των βιοτόπων μεγάλα έργα και υποδομές ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Στην Ελλάδα, η χωροθέτηση των Σταθμών Παραγωγής Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΑΣΠΗΕ) γίνεται μέχρι σήμερα στην ηπειρωτική χώρα σε ορεινές εκτάσεις, πάνω από τα δασοόρια όπου το αιολικό δυναμικό αξιολογείται κατάλληλο για την υλοποίηση της επένδυσης και την αποδοτικότητά της.

Σημαντικό μέρος των χωροθετήσεων βρίσκεται εντός των περιοχών του δικτύου Natura 2000. Πιο συγκεκριμένα, από τους 261 ΑΣΠΗΕ με άδεια λειτουργίας οι 93 βρίσκονται εντός των ορίων περιοχών NATURA 2000, ενώ ταυτόχρονα από τους 956 ΑΣΠΗΕ με άδειες παραγωγής ή εγκατάστασης, οι 477 χωροθετούνται, εξ ολοκλήρου ή μερικώς, εντός περιοχών NATURA 2000. Τέλος, εκκρεμούν 367 αιτήσεις για εγκατάσταση εντός προστατευόμενων περιοχών.

Μεγάλη Ζήρεια (>1700 m)

Συνολικός αριθμός ειδών: **402**

Αριθμός ενδημικών ειδών: **80**

Αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN: **2 EN, 4 VU, 1 NT**

Αριθμός ειδών του ΠΔ 67/1981: **39**

Μικρή Ζήρεια (>1700 m)

Συνολικός αριθμός ειδών: **125**

Αριθμός ενδημικών ειδών: **25**

Αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN: **1 EN, 1 VU, 2 NT**

Αριθμός ειδών του ΠΔ 67/1981: **17**

Χαράδρα Φλαμπουρίτσας

Συνολικός αριθμός ειδών: **264**

Αριθμός ενδημικών ειδών: **33**

Αριθμός ειδών σε κατηγορία κινδύνου της IUCN: **2 EN, 1 VU, 2 NT**

Αριθμός ειδών του ΠΔ 67/1981: **45**

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΟΡΝΙΘΟΠΑΝΙΔΑ

Τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα που παρουσιάζει η ΕΟΑ έχουν πολύ χαμηλή αξιοπιστία για τους εξής λόγους:

Α) Όσον αφορά την ορνιθοπανίδα, στην ΕΟΑ προβάλλεται ο ισχυρισμός πως *«συγκεντρώθηκαν δεδομένα από 30 ημέρες παρατηρήσεων πεδίου, από τον Αύγουστο του 2020 έως τον Ιούλιο του 2021»*, χωρίς όμως να προσδιορίζονται οι ακριβείς ημερομηνίες διεξαγωγής εργασιών πεδίου. Κατά συνέπεια:

- Δεν είναι δυνατόν να ελεγχθεί αν η ΕΟΑ συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που θέτει η Υπουργική Απόφαση ΥΑ 1702205/20.10.2014 για την περίοδο διεξαγωγής των εργασιών πεδίου για έργα Α1 εντός ΖΕΠ. Σύμφωνα με τη διατύπωση που υπάρχει στην ΕΟΑ, αυτές οι 30 ημέρες θα μπορούσαν να κατανέμονται με οποιονδήποτε τρόπο σε αυτό το διάστημα και να μην καλύπτουν ικανοποιητικά την αναπαραγωγική ή τις υπόλοιπες περιόδους που θέτει ως προϋπόθεση η ΥΑ.

Β) Δεν μπορούν να αξιολογηθούν τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα καταγραφών πεδίου, αν αυτές οι καταγραφές δεν αντιστοιχηθούν σε συγκεκριμένες ημερομηνίες, που αντιστοιχούν σε διαφορετικές περιόδους δραστηριότητας των πουλιών.

- Η κάλυψη της θέσης εγκατάστασης κατά τις εργασίες πεδίου είναι ανεπαρκέστατη, με αποτέλεσμα οι παρατηρήσεις να μην θεωρούνται ολοκληρωμένες και αξιόπιστες (και επομένως και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από αυτές). Όπως αναφέρει η ΕΟΑ, επιλέχθηκε μόνο ένα εποπτικό σημείο για τις παρατηρήσεις ορνιθοπανίδας, το οποίο βρίσκεται σε απόσταση από 1 χλμ. και περισσότερο από τις θέσεις των α/γ και 300-400 μ. χαμηλότερα σε υψόμετρο. Δεν υπάρχουν δηλαδή σημεία παρατήρησης εντός του πολυγώνου εγκατάστασης, αλλά ούτε καν από τη βόρεια πλευρά της κορυφής (ουσιαστικά η «επιλογή» των σημείων παρατήρησης στηρίχτηκε αποκλειστικά στο που φτάνουν δασικοί δρόμοι).

Ακόμα και οι δειγματοληψίες οικοτόπων δεν πραγματοποιήθηκαν στις περιοχές επέμβασης! Συγκεκριμένα αναφέρεται στην ΕΟΑ πως: «Οι φυτοληψίες πραγματοποιήθηκαν εκτός γηπέδου, σε απόσταση περίπου 1 χλμ. νότια του ΑΣΠΗΕ (λόγω αδυναμίας πρόσβασης), σε υψόμετρο πεδίου 1700 μ, τον Απρίλιο του 2021. **Για την πρόσβαση στις κορυφές απαιτείται πολύωρη πεζοπορία και διέλευση από επικίνδυνα σημεία με απότομες κλίσεις**».

Φυσικά η επιχειρηματολογία αυτή είναι αστεία και δεν μπορεί να γίνει αποδεκτή. Πρώτον, οι δειγματοληψίες καταγραφής του φυσικού περιβάλλοντος είναι ανούσιες αν δεν γίνουν τουλάχιστον στις θέσεις επέμβασης. Δεύτερον, το αν απαιτείται πολύωρη πεζοπορία (δηλαδή να πληρωθούν περισσότερες ανθρωποώρες για να γίνει σωστά η εργασία) αποτελεί ζήτημα που πρέπει να λύσει ο μελετητής και ο φορέας του έργου. Τρίτον, το αν χρειάζεται «διέλευση από επικίνδυνα σημεία» είναι επίσης ανυπόστατο επιχείρημα, εφόσον την περιοχή επισκέπτονται πολλές ομάδες ορειβατών και φυσιολατρών και υπάρχουν μονοπάτια που οδηγούν με ασφάλεια στην κορυφή της Μικρής Ζήρειας – εντέλει εφόσον υπήρχε η δυνατότητα από τον φορέα του έργου να τοποθετήσει με ασφάλεια ανεμόμετρο στη θέση εγκατάστασης, μπορεί να φροντίσει και για την πρόσβαση των ομάδας εργασίας πεδίου.

2. Με την ΥΑ ΥΠΕΝ/ΔΔΦΠΒ/50146/1786 – 5.5.2023 καθορίστηκαν οι Στόχοι Διατήρησης για την Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530006. Σύμφωνα με τον Νόμο 4014/2011, η απόφαση για το κατά πόσον παραβιάζεται η ακεραιότητα της περιοχής NATURA από την υλοποίηση του έργου «πρέπει να εστιάζεται και να περιορίζεται στους στόχους διατήρησης της περιοχής». Η υλοποίηση του έργου πρόκειται να θέσει σε κίνδυνο και να επηρεάσει αρνητικά τους Στόχους Διατήρησης της ΖΕΠ. Για παράδειγμα, για τον Χρυσαιτό έχει τεθεί ως Στόχος Διατήρησης η Επίτευξη 2 αναπαραγωγικών ζευγαριών στην περιοχή. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα δεδομένα (Πρόγραμμα Επαναξιολόγησης 69 Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά για τον χαρακτηρισμό τους ως Ζωνών Ειδικής Προστασίας της ορνιθοπανίδας), ένα ζευγάρι δραστηριοποιείται στις νότιες και δυτικές πλευρές της ΖΕΠ, ενώ το ζευγάρι που παρατηρούνταν στην κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας πιθανώς έχει χαθεί. Δεδομένης της εγγύτητας της θέσης εγκατάστασης με την κοιλάδα της Φλαμπουρίτσας και του γεγονότος ότι οι κορυφές της Μικρής Ζήρειας φιλοξενούν πολλές κατάλληλες θέσεις φωλιάσματος για το είδος (απόκριμνα βράχια), είναι σαφές πως η ενδεχόμενη υλοποίηση του έργου θα εμποδίσει ευθέως την επίτευξη του Στόχου Διατήρησης για το είδος (δηλαδή της απρόσκοπτης εγκατάστασης ζευγαριού που θα καταλάβει την ιστορική επικράτεια).

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΥΔΡΟΓΕΩΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

- Η εγκατάσταση θα γίνει στο καρστικό σύστημα των ανθρακικών πετρωμάτων της περιοχής, το οποίο βάση την κατάταξη του Σχεδίου Διαχείρισης, ανήκει στο Υπόγειο Υδατικό Σύστημα (ΥΥΣ) «Σύστημα Ζήρειας» με κωδικό EL0200220. - Το σύστημα αυτό έχει αξιολογηθεί ότι βρίσκεται σε καλή χημική κατάσταση και καλή ποσοτική κατάσταση και εντάσσεται στο Μητρώο Προστατευόμενων Περιοχών ως Υδατικό Σύστημα για ανθρώπινη κατανάλωση με κωδικό EL0200220A7 του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου (EL02).

- Ο φυσικός εμπλουτισμός των καρστικών υδροφορέων γίνεται σχετικά εύκολα και κυρίως από την άμεση κατείσδυση του νερού της βροχόπτωσης μέσω καταβοθρών, σημείων θραύσης του επικάρστ, ρωγμών, διακλάσεων, κ.λπ. Ο εμπλουτισμός εξαρτάται από τις χρήσεις γης, τον τύπο του εδαφικού επικαλύμματος, τον βαθμό καρστικοποίησης και την παρουσία αδιαπέρατων στρωμάτων στον καρστικό υδροφόρα.

- Τα καρσικά συστήματα εκφορτίζονται από μεγάλες πηγές. Έχουν δε σημαντική ρυθμιστική ικανότητα, αφού οι παροχές των πηγών που τροφοδοτούν παραμένουν σχετικά υψηλές ακόμα και σε ξηρές περιόδους. Η μείωση της τροφοδοσίας (φυσικού εμπλουτισμού) συνεπάγεται τη μείωση της παροχής των πηγών. Το συγκεκριμένο σύστημα εκφορτίζεται μέσω των πηγών Στυμφαλίας-Κεφαλαρίου, καθώς και άλλες μικρότερες πηγές. Οι ανωτέρω πηγές είναι σημαντικές για την υδατική οικονομία του Νομού Κορινθίας, αφού τροφοδοτούν την πόλη της Κορίνθου και Κιάτου, και επιπλέον καλύπτουν τις αρδευτικές ανάγκες της Βόχας. - Οι καρστικοί υδροφορείς είναι ιδιαίτερα τρωτοί (ευάλωτοι) στις επιπτώσεις των κλιματικών μεταβολών, καθώς και στην εξωτερική ρύπανση από ανθρώπινες δραστηριότητες. Αυτό απαιτεί οριοθέτηση ζωνών προστασίας και εφαρμογή ιδιαίτερων μέτρων προστασίας, ειδικά όταν αξιοποιούνται για ύδρευση Πιθανές επιπτώσεις Ως γνωστόν, οι ανεμογεννήτριες επηρεάζουν τοπικά την υγρασία της ατμόσφαιρας και τη συμπύκνωση των υδρατμών, επηρεάζοντας το καθεστώς των βροχοπτώσεων και γενικότερα τον υδρολογικό κύκλο της περιοχής. Επιπλέον, οι υδρατμοί, λοιπόν, κοντά στην επιφάνεια του εδάφους συντηρούν την πανίδα και την χλωρίδα στην εδαφική ζώνη. Οι επεμβάσεις για την εγκατάσταση των ανεμογεννητριών, όπως εκσκαφές, τσιμεντώσεις, αποψιλώσεις, κ.λπ. στεγανοποιούν το έδαφος μειώνοντας την τροφοδοσία των υπόγειων υδροφορέων μέσω της κατείσδυσης του νερού σε καρστικούς αγωγούς που πιθανά τροφοδοτούν τις πηγές. Οι καρστικοί υδροφορείς είναι στην ουσία ένα δίκτυο επικοινωνούντων αγωγών, ρωγμών, διακλάσεων, κ.λπ. και η κίνηση του νερού δεν είναι εύκολο να καθορισθεί και για τον λόγο αυτόν απαιτείται η εκπόνηση ειδικής υδρογεωλογικής μελέτης. Άλλωστε, το κύριο χαρακτηριστικό των καρστικών πετρωμάτων, λόγω της τεκτονικής δραστηριότητας, είναι η ανάπτυξη ανεξάρτητων ενοτήτων και υδροφοριών με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά. Όπως προαναφέρθηκε, η πιθανή μείωση της τροφοδοσίας του υπόγειου υδροφόρα, μέσω της κατείσδυσης νερού της βροχόπτωσης, θα επηρεάσει άμεσα τις παροχές των πηγών Στυμφαλίας και Κεφαλαρίου.

Με δεδομένο ότι το καρστικό σύστημα είναι υψηλής δυναμικότητας και πολύ σημαντικό για την κάλυψη των υδατικών αναγκών μεγάλου τμήματος της Κορινθίας και ότι η Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων του έργου πρακτικά δεν μελετά τις επιπτώσεις της εγκατάστασης των ανεμογεννητριών στον υδρολογικό κύκλο και τις παροχές των πηγών, καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής τους, προτείνεται: - Να μελετηθούν ενδελεχώς με ειδική υδρογεωλογική μελέτη (με πιθανή χρήση ιχνηθετήσεων, ισοτόπων, γεωφυσικής διασκόπησης, κ.λπ.) οι επιπτώσεις της εγκατάστασης ανεμογεννητριών στην τροφοδοσία του καρστικού συστήματος της ζώνης τροφοδοσίας των πηγών, καθώς και στις παροχές των κύριων πηγών. - Επιπρόσθετα, απαιτείται η οριοθέτηση των ζωνών προστασίας των πηγών, οι οποίες αξιοποιούνται ως νερό ανθρώπινης κατανάλωσης, για να καθορισθεί αν το έργο χωροθετείται εντός αυτών.

Ακόμα οι ορεινές περιοχές των Τρικάλων, της Στυμφαλίας και του Φενεού, που περικλείουν το όρος Ζήρεια, έχουν καταστεί τα τελευταία χρόνια πολύ σημαντικός πόλος τουριστικής ανάπτυξης. Το ισχυρό σημείο αυτής της ανάπτυξης αποτέλεσε το μεγάλης αξίας φυσικό περιβάλλον της Ζήρειας. Για αυτό τόσο οι δημοτικές αρχές του Δήμου Ξυλοκάστρου–Ευρωστίνης όσο και πολλοί ντόπιοι επιχειρηματίες, έχουν επενδύσει τα τελευταία χρόνια με συνέπεια και με προσήλωση στον αειφόρο τουρισμό, καθώς προσφέρει τις καλύτερες προοπτικές προστασίας του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές, αλλά ταυτόχρονα και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης. Ο αειφόρος τουρισμός βασίζεται στην ανάδειξη και προώθηση του φυσικού κεφαλαίου μιας περιοχής, μέσω της προώθησης ήπιων, “εναλλακτικών” και φυσιολατρικών ταξιδιωτικών εμπειριών. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά ωφέλιμος, καθώς εμπλέκει όλον τον παραγωγικό κόσμο μιας περιοχής (εστίαση, φιλοξενία, πρωτογενής παραγωγή) σε ένα αειφόρο δίκτυο οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων. Είναι προφανές ότι το προτεινόμενο έργο είναι αντίθετο με τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής προοπτικής που σχεδιάσαμε για τον τόπο μας.

Ακολουθώντας ο κ. Αποστολόπουλος πρότεινε να γνωμοδοτήσουμε αρνητικά όπως έχει διατυπωθεί η άποψή μας από την επιτροπή διαβούλευσης. Θα παρακολουθούμε τις συνθήκες, διατυπώνοντας πάλι, αν θέλετε, και με απόφασή ακόμα την άποψη ότι σε κάθε βήμα που θα ακολουθεί τη διοικητική διαδικασία και τη διαδικασία αδειοδότησης εμείς θα αντιδρούμε με κάθε τρόπο. Δηλαδή αν παρ’ ελπίδα εκδοθεί απόφαση έγκρισης περιβαλλοντικών όρων, εμείς θα πρέπει να προσφύγουμε στο ΣΤΕ. Ανάλογα δηλαδή με το βαθμό και την πρόοδο αυτής της αδειοδότησης εμείς θα πρέπει ανάλογα να αντιδρούμε και νομίζω ότι όλοι συμφωνούμε και σε αυτό το σημείο.

ΑΝΔΡΙΚΟΠΟΥΛΟΣ: Επειδή το θέμα το ενεργειακό είναι κάτι καινούργιο και είναι πανελλαδικό το πρόβλημα, και δυστυχώς είναι τεράστιο και για την Πελοπόννησο. Πρέπει να το δούμε όχι μόνο όσον αφορά τις διαδικασίες, οι οποίες συμφωνώ απόλυτα με αυτά τα οποία λέτε, με τη μόνη διαφορά ότι χρειάζεται ένας ειδικός για να μας βρει τι ακριβώς θα πρέπει να δούμε και το οποίο πραγματικά θα παίξει ρόλο στην απόφαση της Περιφέρειας. Θα πρέπει

να απευθυνθούμε και στους βουλευτές του Νομού μας και στους υπουργούς, έτσι ώστε να τους κάνουμε γνωστό ότι υπάρχει αντίθεση όλου του κόσμου, όλου του Δήμου σε αυτή την απόφαση.

ΜΠΡΑΚΟΥΛΙΑΣ: Επειδή λοιπόν συμμετείχα και στην πρώτη επιτροπή που είχε ορίσει το Δημοτικό Συμβούλιο, η πρότασή μου είναι, όπως είπε ο κ. Αποστολόπουλος, να παραμείνει αυτή η επιτροπή σε ισχύ και αν θέλει να εμπλουτιστεί ακόμα, έτσι ώστε να παρακολουθεί τις εξελίξεις στο Περιφερειακό και μετά.

ΚΑΡΑΒΑΣ ΣΠΥΡΟΣ: Δεν νομίζω ότι υπάρχει κανένας εδώ Ξυλοκαστρίτης ή Ευρωστίνιος ή Κορίνθιος ή Σικυώνιος, που να πιστεύει ότι πρέπει να μπει έστω και μια ανεμογεννήτρια στη Μικρή Ζήρεια. Άρα νομίζω ότι καταρχήν είμαστε όλοι μαζί σε αυτό. Εμείς αλλά και οι Σικυώνιοι γιατί τους αφορά, πρέπει να προβούμε άμεσα σε νομική υποστήριξη.

ΚΑΤΣΟΥΛΑΣ: Συζητήθηκε και ελήφθη ομόφωνη απόφαση στις 25-11-2019, τότε συγκροτήθηκε και η επιτροπή στην οποία μετέχω κι εγώ. Επίσης, στις 29-6-2020 καταθέσαμε πρόταση ψηφίσματος για τις προστατευόμενες περιοχές NATURA 2000 με αφορμή ένα νομοσχέδιο που είχε κατατεθεί τότε, ήταν ο νόμος στη συνέχεια που ψηφίστηκε 4685/20, εκσυγχρονισμός περιβαλλοντικής νομοθεσίας και λοιπές διατάξεις.

ΜΑΣΤΕΛΛΟΥ: Προτείνω νομική υποστήριξη, γιατί η επιχειρηματολογία την οποία έχει ένας νομικός που ασχολείται με αυτά τα θέματα, είναι πολύ ειδική, κάτι που εμείς σαφέστατα με αυτή τη γνωμοδότηση που έχουμε ήδη κάνει, τη στηρίζουμε απ' ό,τι φαίνεται όλοι, όμως το είπα και προχθές, το λέω και σήμερα, παρατήρησα, όποιος έχει διαβάσει τις γνωμοδοτήσεις των υπηρεσιών, δηλαδή του Δασαρχείου Ξυλοκάστρου, της Διεύθυνσης Δασών Κορίνθου, του Δασαρχείου Κορίνθου, βλέπει λοιπόν ότι γενικώς διαφωνεί, είναι αρνητική, αλλά σε κάποια εδάφια λέει το εξής η κάθε υπηρεσία, ότι είναι σύμφωνα με το νόμο.

Ο στόχος δεν είναι να μην έχει η Πελοπόννησος και δη η Κορινθία κι εμείς ηλεκτρική ενέργεια. Ο στόχος δεν είναι να μην γίνει το συγκεκριμένο έργο γενικά. Ο στόχος είναι ότι η Μικρή Ζήρεια και τα προβλήματα τα οποία έχουμε πει ήδη και έχουμε επισημάνει και φαίνονται και στο σημείωμα αυτά, ότι δεν πρέπει να γίνει εκεί, σε μια περιοχή NATURA.

Ακολούθως ο Πρόεδρος κάλεσε το Συμβούλιο να αποφασίσει σχετικά.

Το Δημοτικό Συμβούλιο αφού έλαβε υπόψη του, την ανωτέρω εισήγηση, τις παραπάνω γνωμοδοτήσεις-αποφάσεις,

ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ ΟΜΟΦΩΝΑ

Γνωμοδοτούμε αρνητικά στη Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΜΠΕ) του έργου Αιολικό Πάρκο συνολικής εγκατεστημένης ισχύος 49,5 MW και αποδιδόμενης ισχύος 48,3 MW στη θέση “Τσούμα -Χιόνι- Στέκος” των Δήμων Σικυωνίων & Ξυλοκάστρου- Ευρωστίνης στην Περιφερειακή Ενότητα Κορινθίας, της Περιφέρειας Πελοποννήσου, (ΠΕΤ: 2202728313)» για τους παρακάτω λόγους:

Το προτεινόμενο έργο χωροθετείται στην κορυφογραμμή της Μικρής Ζήρειας για την εγκατάσταση των Α/Γ και στις νότιες πλαγιές της για την κατασκευή της οδού πρόσβασης. Συνολικά προβλέπεται η κατάληψη 150 στρεμμάτων και η εκσκαφή 280.000 κμ βραχωδών και ημιβραχωδών εδαφών. Πρόκειται δηλαδή για ένα τεράστιο έργο, που θα αλλοιώσει οριστικά και αμετάκλητα την μορφή της κορυφογραμμής αλλά και του βουνού γενικότερα, με μεγάλες επιπτώσεις σε κάθε επίπεδο του φυσικού περιβάλλοντος.

Στις κορυφές της Μικρής Ζήρειας αναπτύσσονται οικότοποι μεγάλης σημασίας οι οποίοι θα καταστραφούν λόγω της διάνοιξης του προβλεπόμενου δρόμου και λόγω της κατάληψης ζωτικού χώρου από τις Α/Γ. Ιδιαίτερα ο οικότοπος 6230 (χιονόφιλα λιβάδια/χλωδείς διαπλάσεις με *Nardus*- σύμφωνα με το Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43) είναι οικότοπος προτεραιότητας για διατήρηση στο σύνολο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επίσης τα ενδημικά, τα περιορισμένης εξάπλωσης είδη και τα σπάνια και κινδυνεύοντα είδη χλωρίδας τεκμηριώνουν την οικολογική αξία του συγκροτήματος της Μικρής Ζήρειας. Παράλληλα η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη που εκπονείται από το Υπουργείο Περιβάλλοντος για την περιοχή Natura του όρους Κυλλήνη(Ζήρεια), αναμένεται με βάση τα οικολογικά χαρακτηριστικά να κατατάξει την περιοχή του προτεινόμενου έργου σε «Ζώνη Απόλυτης Προστασίας της Φύσης» ή σε «Ζώνη Προστασίας της Φύσης». Στις δύο αυτές ζώνες δεν επιτρέπεται ως χρήση γης η εγκατάσταση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, σύμφωνα με τα άρθρα 14α και 14β του ΠΔ 59/2018.

Ως προς την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην ορνιθοπανίδα δεν προκύπτει αν η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις που θέτει η Υπουργική Απόφαση ΥΑ 1702205/20.10.2014 για έργα Α1 εντός ΖΕΠ. Επίσης δεν μπορούν να αξιολογηθούν τα συγκεντρωτικά αποτελέσματα καταγραφών πεδίου καθώς δεν καλύπτουν το απαιτούμενο φάσμα δραστηριότητας ενώ είναι απαράδεκτο να μην έχουν γίνει παρατηρήσεις εντός του πολυγώνου εγκατάστασης. Ακόμα είναι

σαφές πως η ενδεχόμενη υλοποίηση του έργου θα εμποδίσει ευθέως την επίτευξη του Στόχου Διατήρησης για το είδος του Χρυσαιτού που έχει τεθεί ως Στόχος Διατήρησης η επίτευξη 2 αναπαραγωγικών ζευγαριών στην περιοχή της Ζώνης Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) GR2530006.

Ως προς την αξιολόγηση των επιπτώσεων στην υδρογεωλογική κατάσταση είναι δεδομένο ότι το καρστικό σύστημα είναι υψηλής δυναμικότητας και πολύ σημαντικό για την κάλυψη των υδατικών αναγκών μεγάλου τμήματος της Κορινθίας. Η Ειδική Οικολογική Αξιολόγηση του έργου πρακτικά δεν μελετά τις επιπτώσεις της εγκατάστασης των ανεμογεννητριών στον υδρολογικό κύκλο και τις παροχές των πηγών, καθώς και τους τρόπους αντιμετώπισής τους. Κρίνεται ως απαραίτητη η περαιτέρω ενδελεχής υδρογεωλογική μελέτη.

Ακόμα οι ορεινές περιοχές των Τρικάλων, της Στυμφαλίας και του Φενεού, που περικλείουν το όρος Ζήρεια, έχουν καταστεί τα τελευταία χρόνια πολύ σημαντικός πόλος τουριστικής ανάπτυξης. Το ισχυρό σημείο αυτής της ανάπτυξης αποτέλεσε το μεγάλης αξίας φυσικό περιβάλλον της Ζήρειας. Για αυτό τόσο οι δημοτικές αρχές του Δήμου Ξυλοκάστρου–Ευρωστίνης όσο και πολλοί ντόπιοι επιχειρηματίες, έχουν επενδύσει τα τελευταία χρόνια με συνέπεια και με προσήλωση στον αειφόρο τουρισμό, καθώς προσφέρει τις καλύτερες προοπτικές προστασίας του περιβάλλοντος για τις μελλοντικές γενιές, αλλά ταυτόχρονα και βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης. Ο αειφόρος τουρισμός βασίζεται στην ανάδειξη και προώθηση του φυσικού κεφαλαίου μιας περιοχής, μέσω της προώθησης ήπιων, “εναλλακτικών” και φυσιολατρικών ταξιδιωτικών εμπειριών. Είναι μάλιστα ιδιαίτερα κοινωνικά και οικονομικά ωφέλιμος, καθώς εμπλέκει όλον τον παραγωγικό κόσμο μιας περιοχής (εστίαση, φιλοξενία, πρωτογενής παραγωγή) σε ένα αειφόρο δίκτυο οικονομικών και κοινωνικών σχέσεων. Είναι προφανές ότι το προτεινόμενο έργο είναι αντίθετο με τους στόχους της οικονομικής και κοινωνικής προοπτικής που σχεδιάσαμε για τον τόπο μας.

Η απόφαση αυτή έλαβε α/α 149/2023.

Αφού συντάχθηκε υπογράφεται ως ακολούθως

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
υπογραφή

ΤΑ ΜΕΛΗ
υπογραφές

Ακριβές απόσπασμα
Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΛΑΣΚΟΣ

Για όλους τους ανωτέρω λόγους, ζητούμε την **απόρριψη της Μ.Π.Ε. και της συνυποβαλλόμενης Ε.Ο.Α. και την μη αδειοδότηση του προτεινόμενου έργου.**

Υπογραφή